Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

991. Zawadzki. Processus judiciaries Regni Polonia. XVIII w.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ФОНД 4 (Бав.)
ОПИС 1
ОД. ЗБ. 991

In Nomine Domini Amen

Processus Judiciarius

Regni Poloniæ fori Sæcularis,

Ex Actore Theodoro Zawadzki Equite Polono breviter

Collectus.

Titulus Imus

De Obligationibus et Inscriptionibus.

Obligatio est vinculum Juris quo adstringimur alicujus rei solvendæ aut adimplendæ. Materia Obligationis v Inscriptionis sit. Res mobiles ut aurum vestes pecora; Immobiles ut fundus nemora Sylvæ. Corporeæ eædem quæ et immobiles atq mobiles. Incorporeæ ut sit Servitutes, nempe, pecora pellendi, jurisdictionem exercendi &c. Pagina Ima

Inscriptiones hac forma fiunt juxta Statutum Sigismundi Regis Poloniæ. Pag. 2.

Imo debet exprimi ille qui vendit. 2. Bona quæ vendit. 3. cui vendit. 4. pro quo vendit. 5. quod cum omni Jure Dominio proprietate ac titulo hæreditario. 6 quod dat intromissionem realem & ministerialem. 7 si sit Uxor illius qui vendit tunc illâ præsente cum proximioribus Amicis et cedente de reformatione Dotis, scribatur. 8 liberum est addere v non, juxta conventionem Partium: sub damnis terrestribus aut Suo Vadio. 9. hæc Inscriptio dt fieri in præsentia

Officialis jurati, utpote coram Judicio Terrestri, Officio Castrensi et positione Actorum Terrestrium nec non coram Actis Cancellariæ S.R. Mattis. Si autem non fiat coram Actis perpetuis in supradictis Officijs et Judicijs sed coram Actis non perpetuis, tunc talis Inscriptio indiget intra anni decursum transportatione ad Acta ppetua.

Pag. 3.

Inscriptionum Locus.

In illo loco nempe coram Actis fieri dnt Inscriptiones, ubi fieri, peragi et reponi solent. Nullu ém Officium ad quemqm accedere pt, proster suscipiendas aliquas Inscriptiones, nisi S.R. Mattis gratia mittat aliquem Secretariu v Notariu juratum Actorum suorum ad cognotum s infirmum, cujus auditas recognitionem s inscriptione dt referre ad Acta et inscribere in forma ex vi relationis suæ quam vigore delegationis a S.R. Matte adimplevit et fideliter executus est.

Tandem in Inscribentibq s recognoscentibq dt ab Officio et Judicio considerari ætas discretio rnis utrum aliquis sit mente et corpore sanq v corpore æger, sanus tñ mente. Inscribentes autem obligantur accedere Acta verbis claris, voluntate non coacta, nempe quod spondeant pmittant recognoscant et consentiant tali inscriptioni. hæc vo si sit conditionatè facta, non obligat, nisi expleta conditione, loco et termino, tamqm clausulâ Inscriptiones quarum effectus post mortem sequit, nullius facti sunt: nam hæ Vadijs et pro damnis terrestribq roborari dnt et n verbis, quibq si roborant, tamqm verbales Contracty v pmissio valent.

Pag. 4.

Bona

Bona Nobilium juri Theutonico subjecta, accedente recessu a jure Theutonico et incorporatione personali ac Bonorum illorum jure terrestri, possunt resignari. Pag. 5.

Inscriptione quid onerat?

Inscriptionibꝫ onerant & obligant Inscribentes, Bona et Successores. Si vó Inscriptiõ nõ sit sup Bonis, tunc Personalis dr, quæ pt illa adire Bona, quæ omnia ratione perlucrorum onerant, ita ut ille potioritate gaudeat ad illa Bona cui Successores lucrũ solventes tenent respondere; qa nõ juxta inscriptionem sed juxta jus eãd conveniendi st, et ipsi ex quasi paternõ contractu respondere tenentur.

Inscriptiones Successores ideo obligant: nam qui ht commodum, ht et incommodum, nisi renuntient Successioni, in quo jurare dnt, nihil se velle accipere, nec accepisse. Proinde nemo Successores ad terminum peremptorium in alieno foro obligare pt, licetsi Pater se in alieno foro promigerit responsurũ, cujuscunq Judicio et Officio se subjiciendo, tñ Successores nõ tenentur nisi in proprio foro respondere. Hinc nascturis Successoribꝫ facta Inscriptio nullig valoris é cum Inscriptiones debeant esse certæ, nõ incertæ, et non factæ illi, qui nõ é in rerũ naã. Cum etiam Translatio Dominij non possit fieri sub conditione in futurum. Herburthus fol. 139. Pag. 6.

Licet Inscriptiones generales omnia in se complectant, Specificanda tñamen ne res interpretationibꝫ vastis subjiciat, præmissa gnalitte ad species descendendũ. Ht has Inscriptiones solũ recognoscere pt hõ liber debitæ etatis, et rnis compos. Herb. fol. 115. Pupilly enim cum Tutore ob ætatem nil inscribere pt. Plenipotens Pag. 4.

Pag. 8. etiam s Procurator Nre principalis inscribere, quietare, pecuniam inscriptam tollere, et in Criminalibus absq. presentia Actoris s Rei agere non pt. Conjugata vo inscriptionem etiam Bonorum Dotalium facere pt Successoribus suis, dummodo n in rem mariti. Ad alienationem aute a Successoribus Dotis requirit psentia duorum Amicorum ex proximioribus Patris ejus, qui dnt esse successores dotis alienate. hanc dotem Marit absq. consensu Amicorum proximorum illis conditionibus onerare n pt. Conjugata quoq. sine Consensu Mariti nec recognoscere s inscribere, nec aliquid pstandum recipere aut debitum contrahere pt, si vero è contra aliquid faceret, Maritus justitiam administrare dt. Nisi si intenta Actione cum Marito suo pro injuria Bonorum Suorum, Maritus illig bannit, tunc Mulier quasi Civile habens divortium, omnia juris poterit facere. Item Maritata ex gente externa procreata cum consensu mariti bona reformatione onerata resignare pt, aesi in presentia Proximorum id faceret. Uxor Res mobiles disponere pt dummodo n in rem Mariti, et cum consensu ejusdem. Causa vo quare Uxor nil pt facere sine consensu Mariti st hæ: 1ma qa Vir cu sit caput, Mulier secundu velle viri vivere dt. 2da qa Bona illorum indivisa st, et communia. 3tia qa uxor est sub tutela Mariti, ideo absq. h voluntate Tutoris nil facere pt.

De Alienatione Bonorum

Parente

Parentes absq legitima Caã nec alienare Bona, nec filios exhæreditare possunt; Steriles tñ libere disponere poterunt, juxta Statutum Sigismundi. 1511. fol. 18. Similr et frater Senior Bona junioris alienare non pt, nisi propter solvenda debita Paterna, quæ cum Seniorum Domûs suæ consensu et consilio vendere dt; pecunia tñ ex bonis venditis n' dt excedere debita. Pag. 9.

De Fine Contractuum et Inscriptionum

Finis Contractuum et Inscriptionum est ut facta sint immutabilia quibus inscriptis nulli contradicendi locus relinquitur. Duo enim et in solidum quilibet illorum ad partem suam solvendam tenet, nisi alter succumbat. Si vo Inscribat s resignet aliquis Bona alicui alteri cum adjecta Conditione: quod si steriliter ille alter decesserit tunc ego Resignans talia Bona ad me repetere et recipere debebo; protunc et alienare Bona sua et recipere tali conditione obstante pt. Pag. 10.

De Præscriptione s duratione Inscriptionum

Inscriptio coram Actis Castrensibq n' perpetuis facta, si non transportetur intra Annum ad Acta perpetua, evanescit et tangm Chyrographum valebit. Verum si obtentq esset Processus ad talem Inscriptionem ante expirationem fataliorum, tunc processu roboratur. Inscriptio autem Uxori a Marito facta coram Actis n' perpetuis, fatalibq n' extinguitur: nam n' valenti agere non currit præscriptio. Uxor enim contra Maritum agere n' pt, juxta Regulas Juris. Inscriptio si intra triennium s apprehensionem Bonorum ad effectum n' deducat, evanescit præscriptione sive non usu Bonorum. Privil. fol. 525. Inscriptiones enim æquiparant Privilegio et rei judicatæ et juxta Regulam Juris: Lex decernit eos amittere Pri- Pag. 11.

vilegij Authoritate qui sibi concessa n' utunt facultate. Prescriptio itaq currit in conditionatis Inscriptionibg ab expleta conditione, in absolutis vo ab adepta Intromissione. Quodsi lite pendente cu Conjugibg et unus eorum moreretur, ille autem Actor non adcitaret successores Mortui intra Annum et 3 Menses, causam quæ tunc ad interesse mortui ptinebat amittit, et ita fatalia in processu ad Inscriptionem procedunt.

Observationes in faciendis Inscriptionibg.

Pag. 12. Cautiones fidejussoriæ Verbales rne Resignationis et condescensionis ppetuæ Bonorū hæreditariorū immobilium Obligatoriorum et aliorū Contractuum, tam verbales qm Chyrographis et intercisis firmatæ nungm locum in Judicijs hre possunt. Jus habens transfusu in quo tuitio continet, debet quere re tuitionem non apud transfundentem jus Inscriptionis ejusmodi, sed apud illum, qui vendidit. Onera ppetua hæreditatum licetsi hæreditas vendat sunt hæc: 1mo Expeditionis bellicæ Servitium. 2do Fumalium Solutio Regiæ Majestati. 3tio Decima Parochiales. 4to Debitu census ppetui alias Wyderkauff. quæ semp in Bonis manent et nungm illorū pt esse Evictio. In fine Inscriptionis ad magis corroborandū et ne ambiguitates oriant, vadia expressa apponi dnt: illa enim quæ absq. Vadijs st simplicia dicunt. Cum vo addit particula de n' injuriando addi dnt hi termini: judicialr nec extra judicialr. qui termini si n' apponerent, intelligeret de simplici injuria. Inscriptiones conditionatæ

vadijs

vadiss n' obstringunt; quia illa n' lucrant. Tuitio inscripta tuendi ab omnibg impedimentis, juxta juris formam solummodo obligat tueri a positione Citationu. Jam autem Tuitio firmata Vadio et n' observata, luit Vadium ad solvendum, pro quo solvendo citari dt. Cessio, Transfusio, quietatio, cassatio, et Resignatio Personalis, sistit, cassat, mortificatg. Inscriptiones. Si vo Recognoscens fuerit ignotus tunc pt in Inscriptione sic scribi: Licet de Persona psenti Officio ignotus tamen juxta Professionem Suis, ab eodem Officio susceptus. Inscriptio Conditionalis legem n' solvit id e n' derogat formule in Statuto descripte, et juri communi.

Ligamenta Intercisa.

Eam Intercisam in obus gnalr et in singulis specialr conditionibus, cum obus punctis clausulis ligamentis, tm in toto qm in Parte firmiter tenere complere et inviolabilr observare et id quod ibidem scriptu est fficere et exequi toties, quoties opus fuerit Partes inter se debent; atg intercisam et contractu ffatum ad inscriptionem ffente adimplere idg sub vadio. Si autem aliqua Summa adjungitur priori Summe tunc addendum: Cum obus conditionibg in priori Inscriptione contentis sub Vadio tam Prioris quam posterioris Summe, que est specificanda. Habens Inscriptionem, ob n' deducta ad effectu clausula in Inscriptione expressa citans Inscribentem, si expresse n' comparuerit in Trno Citationis, Inscribens a termino liber pronuntiatur licetsi sit Citatus, sed n' ab Actione. Inscriptio v Contractg n' aprehendens

in se tuitionem v Prescriptionem, nullus est. Contractus etiã ꝑsonalis v privilegiũ ꝑsonale vg in libertate et Criminibꝫ, non referens se ad Successores extinguitur cum Persona. Chyrographo renuntians ꝯparere Jurisdictioni terrestri obligando se respondere in Castro, nil valet, sed dt ad Jus terrestre citari.

De Contractibus

Pag. 13. Contractus Verbalis nisi Inscriptione aut fidejussoria cautione sit firmatus nullig valoris é idq rnẽ bonorum. Contractus Simplex attamen inscriptꝰ in quo nulla Successorum mentio facta est, transit etiã ad successores idq rnẽ delictorum et immunitatũ Personaliũ licetsi non ad debita et contractꝰ se referat illa Regula: Privilegiũ personale cũ ꝑsona extinguit. Contractus etiam rnẽ Bonorũ resignandorũ ꝑ amicos factus et Sigillatꝰ in Judicio non valet. Debita in magnis Summis Contracta evadit Reus electore juramento, si vult negare. Inscriptio in Actis deleta, pretendens Summã inscriptam jurare tenet se nunqm Summã ꝑdictã participasse, nec hanc Inscriptionẽ delevisse. Inscriptio n' provisa hac solita clausula: non obstante ulla prescriptione deserta tur, alias n' valet post elapsa ꝑscriptione. Inscriptiones donationis, Venditionis si contineant aliquas conditiones, jam n' st ꝑpetuæ; Nam juxta juris formã: Ultima Antecedentia ligant. et ideo ille Actus subsecuta conditione extinguit, nam illa conditio est ultimum Antecedens, qa in Statuto continet, quod licet Antecedens generalitte sit concluſũ si postea specificatio describit, extunc n' ad generalitte Antecedentem

tem

tem sed ad specificatione consequente Inscriptio quavis referri dt. Contractus Personalis cu psona extinguitur, nisi in suis continentijs extendat ad consanguineos. Contractus n' ligati vadio, pro voto partium rescindi possunt sine aliqua pena. In contractu si quid non exprimitur ad jus commune recurritur. Debitum sine Inscriptione Spacio 4 Annorum prescribit.

Casus nonnulli circa Inscriptiones.

Inscriptionis longo tempore roborate vadium transformatur in damna, et propterea n' pro vadio, sed pro damno agendum est. Successor p Inscriptione Paternam Obligatus n' tenetur comparere in alieno Districtu, etiamsi obligatus fuerit in alieno Districtu respondere, talis enim obligatio cu sit psonalis post mortem Patris cu psona ipsius extinguit. Inscriptio Debiti facta sub danda Intromissione in campu v in Titulum Obligatorium si intra 2 Annos intromissio subsecuta n' fuerit, et post Debitor adiaret, a Citatione et caa liber pronuntiabitur: qa Inscriptio hæc non simplicis Debiti est sed privilegium esse censet: simplex enim Debitum præscriptione 3 Annorum et trium mensium desertat. Inscriptio Castrensis quæcunq in Acta Terrestria n' transportata, sed subsecuta intromissione et terrestri prescriptione firmata, est valida. Tuitio n' obligans Successores, nec illos stringit ad tuendum. Tuitio p Præscriptiones Terrestres inscripta, tantu p prescriptionem differat, sed si ponatur nulla obstante præscriptione terrestri jactum semp manet Tuitio. Tuitio fieri n' dt adversus Personas a latere Possessori injuriam facientes, nec agere pt contra Tuitionem faciente, sed contra injuriante, nisi aliter cautum sit.

Pag. 14.

Intercessio in Judicio facta, tm̃ Personã Intercedentem obligat sed nõ Successores. Si successores obligant in Inscriptione ad respondendum et nõ Bona, nõn tenentur respondere; sed si bonis st obligati, tenent respondere. Mulier Inscribens Bona sua filijs, et a filiabꝫ removens eadem cũ consensu Mariti, dt facere Inscriptionẽ donatoriã cum intromissione; qa alias removenda esset aliter facta Inscriptio. Practici existimant quod Inscriptionis lapsus nõ pt obtinere ppetuitatem, nisi Creditor Citaret ad decerniendã sibi intromissionẽ in lapsum, juxta Inscriptionem. Habita obligatoria Inscriptione Lapsûs, et transfusâ Inscriptione in alium, iste lapsus conditionẽ nõ assequit, nisi simplicẽ obligationem. Inscriptiones Recognitiones Relationes et Protestationes in rem Judicij et Officij factæ etiamsi p̃ ministeriale, v p̃ quemcunq; cora eodẽ Judicio et Officio obtentæ nullig valoris st, nisi cora Subdelegato inscriptæ debent esse factæ. Inscriptiones non extendunt ad injurias simplices, id est citati nõ tenent respondere ex sua Inscriptione pro injurijs illi illatis sed pro impedimento juridico, ideo et hoc in Inscriptione addendũ é: Nec dt eum injuriari judicialr nec extrajudicialiter. Inscriptiones donatoriæ Uxori aut cuilibet factæ non referuntur ad futura, sed ad præsentia tantum. ideo nõ est in illis scribendũ quod vg Dominus N donat inscribitq; omnia Bona habita et habenda, sed tm̃ habita.

Inscriptionis cujuslibet exordium ac formula generalis.

Pag. 15. Comparens personaliter cora Officio et Actis ꝓsentibꝫ Castrensibꝫ Capitanealibꝫ N Generosus NN. Sana mente et corpore existens, a terris districtibꝫ juribꝫ jurisdictionibusq; suis recedendo, palam publice recognovit.

Quia

Quia Ipse Nobili NN. et Successoribꝫ ejus Bona sua hæreditaria cf. Videatur ulterior formula Inscriptionis cum suis præcautionibus in Processu Theodori Zawadzki folio 15to, 16to, et 17mo. Titulo 2mo.

De Commutatione

Commutatio è Contractꝫ in quo certa res p re et species pro specie datur. Forma Commutationis videatur in Statuto Herburti folio 118. et in Processu Theodori Zawadzki pag. 18. Observandꝫ est in Commutatione, 1mo quod Bona titulo commutationis inscripta, eximi n' possunt jure ꝑpinquitatis. 2do Nec eis collusio aliqua objici pt, præsertim cꝫ utrag. Pars coram Judicio recognovit commutatione cꝫ additamento feciſse. 3tio facientibꝫ Amicis Commutatione et parte cujus interest in hoc contradicente, tale factu nullig valoris est. Pag. 18.

De Venditione

Venditio est contractus in quo pro rebꝫ datꝫ certꝫ pretiꝫ Seu est resignatio Dominij et proprietatis ac ususfructꝫ in Personam alterig pro certa pecunia. Res autem in venditionem veniunt quas naꝫ leges, moresq. patiuntꝫ esse in commercio hominꝫ. Forma venditionis istius videatur in Statuto Herburti folio 116. et in Processu Theodori Zawadzki pagina 19. Requisita ad Venditionꝫ sunt hæc: 1mꝫ in Contractu Venditionis dt exprimi Species rei venditæ. 2do exprimenda est numero certa Summa pro re venditâ accepta. 3tio commoda et incommoda Emptori reservata connotantur. 4to Si Emptor recedit a Contractu causam perdit, si Venditor tunc in Duplo aut pœnis vallatis Pag. 19.

condemnatj. 5to Si Venditor ht Uxorē teneţ illā cui Amicis suis adducere ad renuntiandū Inscriptioni suę dotali ꝙvio consensu Amicorū. Modi autem quibꝫ venditio rescinditur sunt 4. 1mus ex consensu utriusꝫ partis. 2dus Si intra 6. Menses Emptor Vitiū aliquod in re empta deprehendat, isto enim casu Emptori Actio redhibitoria datꝫ. 3tius Si Emptor nō adimpleverit Conditiones. 4tus Si Venditor hoc pactū apponat: Si intra duos Menses nullus meliorē Summā mihi obtulerit, vendo, alioquin non; hoc subsecuto subsequitꝫ ruptura Contractūs. Modi vō quibꝫ invalidatur Venditio st Sequentes: 1mus si venditꝫ res quę vendi nō ꝓt. 2dus si ꝑ eum venditꝫ qui vendere nō ꝓt. 3tius Si quis decisiatꝫ ultra medietatem justi pretij: jam vō si quis minor 25 Annis pluris emat, aut minoris vendat, qm oportuit, non auditꝫ ꝓpter coercendā negligentiā et temeritē. Similiter Venditiō Bonorum ꝑ Amicos ttm, ꝓbari nō ꝓt, et hic contractus verbalis dicitur. Et si quis si nō sit Officioſe recognitus. Et si quis una Inscriptione et venditionem unīꝫ Partis Bonorū et donationem alterius inscribit, tunc talis tota Inscriptio, si uno firmata ē vadio, Venditoria eſse censeţ ac ꝓinde revocari ꝓt: Donationes enim dnt eſsē purę.

Pag. 20.

Observationes in Venditionibus: 1ma Si res communis cum alio, est vendita, valet hæc Venditio ꝑ illa parte quę venditur in fundamento Exdivisionis. 2da Vendens aliꝫ Bona alicna nō teneţ eum tueri ꝓ granicicbus, excepto si speciali inscriptione id facere obligaretur. 3tia Emens Bona sub conditione Amissionis Bonorū, si residuū pecuniā ꝓ Bonis certo tempore aſsignato nō dederit, teneţ cedere de Bonis.

De

De Inscriptione Censûs in vim Reemptionis alias na Wyderkaff.

Pag. 21.

Forma talis Inscriptionis videatur apud Herburtu folio 118. et in Processu Theodori Zawadzki pag. 21. I.

Hic Census é spetuus redimiq non pt, si est pure inscriptus nulla Summa Capitali pro eo accepta. Alter est pro quo Summa aliqua Capitalis data, et hic redimi pt. Pro retentis vò Censibq n' currit prescriptio: nam hi fundis inhærent et serviunt Personis Ecclesiæ plerumq, quibus n' datr prescriptio. Et Possessor ex contractu hos solvere nequit nisi cautum sit aliter. Hic Contractus alius é ab Obligatione qui et Dominiu directum transfert in Possessorem et omne Dammu. Alius é p obligationem qui solu Dominiu utile dat, et nisi damnum culpâ Possessoris eveniat, Domini directi est. Ut autè usuris et peccatis occurrat, formula Contractus Iustè Venditionis Bonorum Stabilium cum Pacto de retrovendendo hoc modo secundum Theologos fieri dt, ut est posita in Processu Theodori Zawadzki paginâ 23. Titulo. I. Notanda st hoc in Contractu Inscriptionis talis censûs: 1mo ista exprimi debent quæ st in illis bonis, ut Sylvæ, Stagna, Aurifodina &c. 2do in hac Venditione dt esse Intentio recta vendendi et emendi non autem oppignorandi. 3tio licet tempus longius v brevius determinare opus est, tamen melig n' determinare. 4to Summa in hujusmodi Bonorum Emptione, ultra medietatem pecuniæ illig, qua ipsa Bona in spetuu venderent, pt seaure exigi. 5to Debdita Bona, Subditi vastati Possessori pereunt et damnum inferunt. 6to Si aliquid dolosi a concurrentibus ad hunc faciendu Contractu appositu sit in hoc Conscientia illius gravatur, qui dolosè apponit. 7mo Emptor aut Venditor pecuniam aut rem Venditam repetere n' pt, Sed solu dt dicere: retrovendas mihi bona illa, uti te ex contractu obligasti. Observationes in hoc contractu sunt hæ:

Pag. 22.

Pag. 23.

Pag. 24.

1ma Inscriptus Widerkauff semp é annex. solo aut fundo. 2da Inscriptio Reemptionalis alias Widerkauff n. præscribit. 3tia Tenutarij quilibet Bonorum censu Reemptionali oneratorum pro non Solutione Census, forum ht in Terrestri et in Castrensi Judicijs, nulla adhibita excusatione. 4ta Si se aliquis præcise verbis formalib. obligaret debitum census ppetui Widerkauffu solvere, tenebitur Solvere.

De Donatione

Pag. 25. Formula Donationis ppetuæ reperitur apud Herb. fol. 119. et in Processu Zawadzki paginâ 25. Donationes quarum effectus post mortem dantis suspendit, & in qbus ususfructus Bonorum ad vitam reservat, nullæ sunt quæ tñ in rebus mobilib. valent: nam tales et similes Donationes rerum mobilium equiparant testamentis quæ de reb. immobilib. fieri n. possunt. Observationes in Donatione st sequentes: 1ma Donatio dt esse ex mera liberalitate et ppterea non est apponenda Juitio; Praxis autem obtinuit quod in omnib. Inscriptionib. quæ fiunt p modum Donationis, Donator se ad Evictionem cum Successoribus suis obligat ~~ad~~ sub Damnis terrestrib. 2da Vendita Parte illa, et altera donata unâ eadem. Inscriptione, una dono ppetuo altera venditione ppetua, et fieret Summa in eade Inscriptione pro altera medietate villæ specificata, et utramq. firmaret Vadio; censent Practici, hæc Bona esse exemptibilia, et possunt redimi per propinquos. 3tia Inscriptio Donatoria dt esse ppetua et non conditionata, alioquin si haberet aliquid in se Conditionem amitteret ppetuitatem et jus

et jus Donatorium extingueret. 4ta Tuitio Donationis sub-
dannis terrestribus fit et non sub vadio, ut supra dictu.

De Obligatione

Forma Obligationis videatur apud Herb. fol. 119. et in Pro- Pag.
cessu Zawadzkei pagina 26. Titulo x. Possessor itaq. Obliga- 26.
torius Citari n' pt ob Bona deserta nec ante exemptio-
nem nec post si Simplr tradita illi st cu omni jure
Dominio proprietate, usibg fructibg absq. ulla ex Conditione
etiam casûs fortuiti, uti est fuga & kmethonum que n'
ex caa possessoris fit: damna enim taliter secuta so-
lent esse hæredis non Possessoris. Secus si Possessor re obli-
gata abuteret cu damno Hæredis; nempe si taliter utat
ut omnino pereat talis res aut vim fructûs amittat
vg Sylvam exscindendo aut vendendo. Praxis vo obtinuit
quod post exemptionem pro injurijs et kmethonibus
vastatis Obligatorig Citari solet, nulla obligationis et
temporis mentione facta. Observationes istg Inscripti- Pag.
onis Obligatoria st sequentes: 1ma Obligatorius nil in 27.
detrimentum fundi Hæredis facere pt, alioquin damna
resarcire tenet. 2da Obligatis Bonis Obligatorig obliga-
vit se debita Solvere, interea Obligans moritr, Credi-
tores ad Obligantis Successores ire debent, Successores
autem ad Possessorem Obligatorium. 3tia Jus Obliga-
torium Personæ vigore Inscriptionis Castrensis factu, et n'
transportatu ad Acta Terrestria, præscriptione unius Anni
et Sex Septimanarum desertatur nisi possessione Bono-
rum statim post factam Inscriptionem illorum approbet.
In majori autem Polonia omnes Inscriptiones Castren-
ses sine quavis transportatione sunt firmæ; et in
Minori Polonia rara sunt Acta Castrensia que n'

essent perpetua una cum suis Inscriptionibus. qta Inscriptio Obligatoria ñ continens hanc clausulam (de Anno in Annũ tenere:) licetsi intromissione firmatâ terrestri prescriptione triginta Annorum roboret, non est perpetua; ac proinde si ñ adijciat, ista clausula, semp exemptibilis est.

De Inscriptione Debiti.

Forma talis Inscriptionis videatur apud Herburtũ folio 120. et in Processu Zawadzki pagina 24. titulo x.

Pag. 28. Inscriptio Debiti solet roborari aut potius fieri, vel sub vadio, vel sub danda Intromissione, vel sub lapsu: si fit sub vadio v intromissione in Bona, tunc ñ solutâ debitâ summâ Intromissio petit ad Bona, et tales Inscriptiones triennio si ad executionẽ ñ deveniant extinguunt. Iam vò si fit sub lapsu Inscriptio Debiti, protunc prefixo tempore non solutâ tali Summa ẽ debito datur Intromissio cũ possessione ad Bona Jure hereditario tenenda vigore lapsus perpetui. Observationes in hac Inscriptione Debiti sũt hæ: 1ma Uxor cum duobꝰ Amicis consentiens ad hanc Inscriptionem, obligat ad medietatẽ Debiti. 2da Debitum cui exolvendo tempꝰ ñ ẽ prefixum, semp repeti pt.

Pag. 29.

De Inscriptione Locationis ẽ Arendæ.

Forma illius est apud Herb. fol. 120. et in Processu Zawadzki pagina 29. Tit. x. Arendans arendare pt Bona sua et Regalia si quæ ht, etiam absq consensu Regio, qui in hoc requiritꝰ, si Advitalis Possessor arendaret et ante exspirationem Arendæ moreretꝰ Arendans,

tunc

tunc consensus Regalis est necessarius, ut n̄ obstante advitalitij Domini morte ante tempus Arendantis possit ille Arendatarius usq ad Terminu Arende tenere. Dominus Advitalis sicut obligare ita et Arendare pt̄ idq ad usum sui, ad quem illi Bona advitalitia concedunt. Item in Arende contractibus casus fortuiti, magni, et generales præcaveri solent.

De Advitalitate

Forma illius videatur apud Herburtu folio 121. et in Processu Zawadzki pag. 31. lit. x. Hac advitalitate mutua non præcluditur marito dispositio Bonoru stante illius vita, absq. consensu Uxoris, post mortē vō mariti Uxor jam ht̄ jus advitalitiale. Domina Advitalis debita Antecessoris Solvere tenet̄, et Debitores in Eam jus suum transfundere tenentur; jam vō post transfusione Juris pt̄ Domina Advitalis Successores citare vigore transfusionis, non ad Solvendu sed ad firmandum Jus, ut scilicet n̄ solum jure advitalitatis sed etiam jure quæsito Bona Mariti mortui tenere securius possit. Huic Advitalitati oā Bona mobilia et immobilia habita et habenda subjiciunt̄. Debita n̄ expressa in Inscriptione advitalitatis n̄ se extendunt ad advitalitatem; sunt enim 3tiu genus Bonorum: Secus tn̄ intelligendu de Summis rne quaru Bona possident̄; nam hæc pro Bonis immobilibq habent̄. In Bonis indivisis etiam advitalitas valet super illa parte quæ subsecuta exdivisione Bonoru concernit alique ex Conjugibus advitalitē sibi inscribentibq. Advitalitas si aggravatur Conditionibq Successoribq obnoxijs n̄ valet. Secus si talis apponat̄ Conditio, quod post

Pag 31.

Pag. 32

morte unius, alter hucusq tenebit Bona jure advitalitatis donec ad 2das nuptias pervenerit, protunc valet. Domina Advitalis pt Bonis uti, dummodo illis damnum notabile non inferat, alias si illa inciperet vastare, tunc Successores tanqm sua possent recuperare. Etiam talia Bona pt arendare Domina advitalis, dummodo n' per Inscriptionem Officiosam juxta aliquorum opinionem. Mulier quæ n' inscripsit advitalitatem Marito, vel circa advitalitatem vel circa Inscriptionem s reformationem Dotis remanere dt. Hinc Advitalitas in Bonis Regalibus concessa quæ valeat? quæ non? videat in Constitutionibus Petricovien Anni 1562. 1565. et 1566.

Pag. 33.

Observationes circa Advitalitatem st hæ: 1ma Hæres non Dnus Advitalis citatur pro ademptione fundi etiam Plebanalis. 2da Advitalis Dnus non extendat advitalitatem, nisi in bona libera: nam liberum à marito obligare vendere, dummodo n' lædat Advitalitas. Nec in Bona aliena quæ advitalitati n' st subjecta, evehere poterit ligna, aliquin abjudicaretur ab usu Sylvarum, et a damnis solvendis Sylvæ illatis liber esset. 3tia Dominam Advitalem post fata Mariti mortua si advertant Successores ✠ et petant Intromissionem ad Bona, protunc negata ipsis Intromissione, n' pro expulsione sed pro restitutione in Bona reformatoria citare debent Denegantem juxta Statutum.

De Reformatione

Reformatio est Inscriptio, qua Dos uxoris a Marito in Bonis suis simul cum simili Summa nempe Dotalitio in medietate Bonorum suorum Hereditariorum et obligatoriorum, mobilium et immobilium, habitorum et habendorum inscribitur reformat, ac dotalitium

assecu

assecuratur. Et hæc Bona tenenda et possidenda exprimit Maritus in Summa Dotis et dotalitij, juxta normam hujus regni cum formula talis inscriptionis Reformatoriæ n̄ sit in Statuto expressa. Sed tñ Pag. 34.
solita illig formula videatur una cum forma abrenuntiationis de Bonis, in processu Zadaccij sub pagina. 34. Titulo. I. Hæc Inscriptio fit in medietate Bonorum ita ut facta reformatione in uno Pago aliquid relinquat pro Queris, in qua Reformatione licet hoc additur præsertim in Majori Polonia: ut in Curia pecorib̄, equis, equireis, Summis, Supellectilig. domestica se extendat reformatio, tamen adequos parvos et vestes Mariti se n̄ extendit qua post mortem Patris inter pueros dividunt. Jam vo quæcung st expressa in Reformatione, hæc sub jus Paraphernalium non cadunt, Paraphernalia enim st Suppellex domestica ut vestes Muliebres et alia instrumenta.
Prærogativæ Dotiū et dotalitiorū st hæ: 1ma Dotalitia Pag. 35.
nec fugâ nec crimine viri vitiant, juxta Statutū Casimiri Magni. 2da De lucris Sup̄ vire obtentis non Subsunt teste Herburto folio 81. 3tia Uxor licet consenserit ad venditionem Bonor in ḡbus inscriptio dotis est, absq. consensu Priorum Amicorū consanguineorū ex lincea Paterna. nil valet talis venditio. 4ta Mulier n̄ pt eximi de Bonis reformatorijs ei Subjectis, nisi prius ad 2das nuptias transeat, juxta legē Sigismundi. 5ta Mulier licet nubat 2dario si eximat usumfructum tñ in Bonis ht ad vitā Sue tempora. 6ta Dos n̄ reformata nulla; et reformatio licet sit facta coram Actis n̄ perpetuis, tamen n̄ extinguitur. 7ma Reformatio translata in Alium p̄dit dotalitium et Bona onerata eximunt p̄soluta dote; mutaty enim

reformatio in Obligatione, ut Praxis retinet. 8va qdo
Pag. 36. Vidua denuo nubens eximit, dt dare fidejussores de dotalitio devolvendo ad Successores xmi Mariti. 9na Uxor habens Reformationem in Summa qm a Creditore percipit, si Cautionem n̄ fecerit de eadem Summa, Successores Creditoris de Dotalitio respondere n̄ tenent. 10ma Usus Dotis et Dotalitij non nisi post mortem Mariti Uxori servit, juxta Statutum Alexandri et Herburtij folio 82. Casus non nulli in Reformatione emergentes ita decisi sunt in Processu Lawaccij: 11mo Quando Mulier steriliter decedit nisi advitalitas sit, redit Dos ad consanguineos Mulieris, similiter si maritus steriliter decedat, solet esse. 2dus Si vō dos n̄ restituat, agi dt a Consanguineis pro restitutione; si autem dos translata fuerit in alium, tunc ille aget pro Summa. Si quōdsi Uxor ht aliqua Bona pter dotem acquisita, dt illa juxta plurimorū opinione inter fratres et Sorores convertere. 3tius Si Bona amittant in quibꝫ Dos inscripta fuit, tunc ad maritū ptinet incommodū, qui habuit ex dote inscripta commodū. 4tus Uxor hńs
Pag. 37. plures Reformationes a viro, unam tm̄ solet hr̀e validam qm sibi elegerit. 5tus In ejsdem Bonis Reformaō et Obligaō esse n̄ pt; Secus si in bonis a Reformatione liberis Maritꝫ Uxori reformationem feciſset. 6tus Mulier ultra Dotem, Dotalitiū, et advitalitatem nihil pt titulo Donationis a Marito pcipere. 7mus Nullis Conditionibus Dos onerari
Pag. 28. pt a marito, nec testamento legari, cum pro Bonis immobilibꝫ censeatur esse, utpote reformata. 8vus Maritus facta reformatione xma Uxori secun-

dum

dum jus commune in medietate Bonorū sucra, et procreatā prole Alteri denuo nubat Inscribens in medietatem Bonorū Reformationē eidē 2da, tunc proles 1ma Mulieris mortuæ tenere debebit portionē substantiæ tantam, quantam equivalere poterit Dos inscripta 1mario; in reliquis vō Bonis Inscriptio ꝑ Reformatio ~~dt~~ secundæ Mulieris dt se extendere: et licet nil rnē Dotalitij et medietatis Maritus inscripserit, tunc semp filij cum Noverca de hoc agere posunt. 9nus casus est: Si Maritus habens Uxorem Virginem et n̄ viduam, nullam illi Reformationem fecit, tenetur ei dare Crinile videlicet 30 Marcas, quæ n̄ teneꝝ cedere de Bonis Mortui Mariti donec illi 30 Marcæ ꝑsolvantꝝ aut possessio assignetur. Pag. 39.

Observationes in Reformationibꝫ st sequentes. 1ma Domina Reformatoria post mortem Mariti omniū rerū usuꝝ consumendarū ut auri ferri pecorum Inventariū conscribere dt; illisq. uti, obligare, dare, inscribere ꝑt et vendere sed tantum, quantum Summa reformationis se extendit et nihil amplius cū ꝑjudicio Bonorū Mariti. 2da Reformaō facta licet coram Actis n̄ perpetuis valet: qa uxor n̄ potest citare, et n̄ valenti agere n̄ currit ꝓscriptio. 3tia Amittuntur Bona si Jure Reformationis in Spatio xo Annorum non repetuntꝝ a Maritata. 4ta Dos et dotalitium debent in quantitate concordari. 5ta Consentiens Uxor cū duobꝫ Amicis ad inscriptionē certi debiti, tenetꝝ ad medietatē ut solvat. 6ta Dos evasione n̄ solvitur. 7ma Uxor hns reformationē etiam et in medietate debitorum, post mortem mariti hæc illi serviet sed dt statuere fidejussores de restitutione illis Successoribꝫ. 8va Dnā Advitalis pro debito Mariti vigore suæ Reformationis Citare n̄ ꝑt, nisi solū ad ~~dt~~ Judiciū Ter-

restre. gna Si x maritus in Reformatione Dotis obligaverit se cum Successoribg suis pro tuitione respondere in Officio Castrensi, tunc Supervivente Uxore et post morïente Successores Uxoris mortue pro recuperanda dote debent citare Successores Mariti uti obligatos ad Judicium Terrestre. xoma Mulier faciens in Bonis reformatis Inscriptionem sine duobg amicis nulla est, non autē in Bonis Hereditarijs tunc etiam ipse Consensg Mariti Sufficit. xima Soror Uterina petere n̄ pt divisionem Reformationis Materne a fratre, sed solū dotem. xiima Dos restituitur Successoribg Uxoris, et paraphārnalia ~~nunqm~~ in illa cum taxa includuntur ut aurum Argentū &c. xiiitia Dotalitium cū dote p̄ muliere receptum, si cautione fidejussoria n̄ fuerit assecuratum, per Successores Mulieris solvi non debet. xiiiita Domina Dotalitia nil in rem fundi nec contra fundū agere dt nisi cū Successoribg Mariti, nec citata respondere. xivto In Reformatione hoc addi dt, quod Curiam Villam Similem v̄ æquivalentem filijs relinquit liberam respectu reformationis. xvta agens Uxor pro expulsione Dotis n̄ indiget inquisitione. xvima Dos assignata in p̄sentia amicorū v̄ p̄ Intercisam, solvi dt a fratre Sorori v̄ exdividi Sors in dote Sororū concernens. xvia Domina Dotalitialis n̄ prescribit intentione Bonorū Inscriptorum in Dote et dotalitio, et hanc tentionem s̄ Possessionem cū dote transfundens in alium, similiter et hic n̄ pt p̄scribere. xvino Si paraphārnalia non sunt expressa in Dote, n̄ restituunt, sed sola dos. xvoma Domina Advitalitialis n̄ videlicet Reformatoria n̄ solvit debita sed Successores. xvima Bona Dotalitia et Dotis jure dotalitij v̄ dotis a Tenutario teneri possunt, ita, prout Domina Reformatoria

Pag. 40.

matoria, tenuit, et hæc Bona nulla præscriptione ab Hæredibꝫ alienari possunt. 22da Dos et dotalitium a Muliere sterili p̃ testamentum alienari n̄ possunt. 23tia Dos Amicis Mulieris quæ absq. prole decedit restituenda est. 24ta Maritata abrenuntians de omnibꝫ Bonis Paternis Maternisq. n̄ intelligitur abrenuntiasse Bonis hereditarijs, nec illa p̃ hanc Abrenuntiationem deperdit, sed solum Bona quæ Matri Suæ rone dotis et reformata: nam Bona hereditaria non nisi p̃ Condescensionem Amittunt. 25ta Maritus dotem Uxori Suæ inscriptam nullis conditionibꝫ revocare p̃t, absq. consensu Uxoris Suæ et ejus Amicorum.

De Cessione.

Forma Cessionis videatur apud Herburtum fol. 121. et in Processu Zawaccij pag. 40. Tit. 5. Natura cessionis est: qa p̃ illam jus Hæreditarium in Bonis immobilibꝫ n̄ alienatur, sed solum Possessio Bonorum, jura et Inscriptiones Cedenti servientes in alium transferuntur. Et hæc cessio fit cum tuitione, possessione, Intromissione Actuali, et Vadio ac cum omnibꝫ Juris transfusi & transfundendi ligamentis. Pag. 41.

Observationes in Cessionibꝫ faciendis sunt hæ: 1ma Res dubiæ, litigiosæ, incertæ, quarum finis & juramentum, transferri in alium non possunt: qa nemo pro altero jurare p̃t. 2da Cessio injuriæ v̄ perlucrorum incertorum minus Juridica esse censetur: quia neq. Juris neq. rei transfusio est. 3tia Processus p̃ contumaciam obtentus optime in alium transferri p̃t. Similiter et per Contumaciam obtentus p̃t transferri,

Sed tamdiu alteri serviet qmdiu p jure victus n̄ fuerit abnegatus, aut jure annihilatus. 4ta Depositi transfusio cū sit caā p̄sonalis in alium transferri n̄ pt. Similiter nec Advitalitas Domina in Alium transferri pt, alioquin amittit. 5ta Prosecutio causa n̄ impeditur p cessionem juris, et adcitatj Reus ad paratas Citationes, ad omnes Continuationes, ad omnem Processum Judiciarium et oēs gradus, et hanc prosecutionem caāe ille prosequitr qui jus transfusum sibi obtinuit. De transfusione ipsius videatur in Processu Lawaccij pagina 42. Tit. π.

De Intercisa.

Pag. 42. et 43. Roboratio Intercisa videatur per modum formae in Processu Lawaccij pag. 42. et pag. 43. Tit. π. cum suis ligamentis et instructionibus. Item Aringa transportationis literarum granitialium ad acta Terrestria, et Aringa Transportationis Roborationis videatr sub eadem Pagina 43.

De Vadio.

Pag. 44. Hoc imponitr ad corroborandam Inscriptionem quod excedere Summam, de qua fit Inscriptio, n̄ pt, sed tm̄ aequale Summae esse poterit. Interdum loco Vadij damna Terrestria apponuntur, quae etiam excedere n̄ possunt valorem rei Inscriptae licet sine juramento taxantr. Hinc Vadium Nobili contra Nobilem et Civi contra Nobilem dari pt, s. apponi in Inscriptione, ratione cujus Forum in Judicio Terrestri, salva appellatione ad Tribunal Regni, assignatur juxta Constitutionem Anni 1586. folio 25.

Observationes in Vadijs st hae: 1ma Promittens aliquid facere sub Vadio, si solvat illud, liberatur a promiss

a promissione ꝫ ab inscriptione; Sed si addat ſ: sub vadio quo Soluto rei principali satisfacere tenebitur ſ pro-tunc nõ liberatur ꝑ Solutionẽ Vadij. 2da In Inscriptionibus, ubi st multæ clausulæ, Conditiones, uno vadio roboratis, non addito hoc, quod vadium tam omnes qm unam Conditionem assecit, tunc ob expletam aliquam unam ex multis conditionem ꝫ clausulam, non ꝑt lẽvari Vadium sed pœna triũ Marcarũ. Similiter et in debito inscripto nõ apposita tali conditione ſ: quod Vadiũ dt converti in Summam essentialem ſ citatus nõ Vadium sed pœnã triũ Marcarũ luit. 3tia Inscripta Summa ad Solvendum pro tempore sub Vadio alterius Summæ, in casũ nõ Solutionis convertendæ in Summam, si nõ Solvit, tenetur Solvere simul cum Summa inscripta tale vadium; tñ nõ ipso jure succumbit talꝺ Solutionẽ, sed citatꝰ pro ea re, simul Summam cũ vadio taliter apposito Solvit. 4ta Si in Termino Citationis debitor Solvat Summam, liber pronuntiatꝰ, si võ prorogatione indigebit, pœnã luet. 5ta In Bona Intromissio ex beneficio juris Offerenti se Soluturum, cum pœna ter triũ Marcarũ decernitur, antẽqm ad Vadiũ æquale Summæ deveniatꝰ, et demuo fiat remissio ad Officiũ Capitaneale. 6ta Vadium nõ lucratꝰ nisi prius Injuria jure Terrestri ꝫ Castrensi lucretur. 7ma Vadiũ Inscriptionis Commutatoriæ Donatoriæ venditoriæ, Divisoriali appositum, post elapsam terrestrẽ ꝓscriptionem triũ Annorũ et 3 mensiũ evanescit; et in casu contraventionis Inscriptioni Partes non

Pagi 45.

ad vadia Sed ad damna terrestria se se adcitabunt. 8va Si Intromissio vigore Inscriptionis cũ pœna ter trium Marcarum Suscripiatur, Vadium ab Actore lucrari ñ pt. gna Vadium optimũ é, quantũ Bona valere possunt. Unde Ditiores contra ming habentes, non majora Vadia obtinere possunt nisi quanta Bonis ipsorum pauperũ respondebunt.

De Quietatione

Quietatiõ é Recognitio coram Actis qua fatemur nobis de aliquo Contractu aut re aliqua satisfactũ esse. Forma Quietationis pro diversitate materiarum videatur in Processu Lawaccij pagina 45 et 46. Tit. X.

Pag. 46.

Observationes in Quietationibꝫ factis et faciendis sunt sequentes: 1ma Quietatio coram Actis ñ perpetuis facta est perpetua et transportatione ñ indiget. 2da Si tutor suæ pupillorum quietat, tunc illis ñ datꝫ Actio contra Debitorẽ quietatũ sed contra suum Tutorẽ. Sed si Frater pro parte fratris sui quietaret, tunc frater semp agere pt pro suo interesse cũ Debitore. ita quida Sentiunt. 3tia Inscriptiones officiosæ ñ nisi quietationibꝫ officiosis cassant. 4ta quietatio manualis et chyrographica contra Inscriptionem Authenticam nil valet. 5ta Satisfactionis Conditiones, non quietatione, Sed satisfactione tolluntur et probantur in Judicio.

Pag. 47.

Titulus 2dus

De Actionibus et Citationibus

Pag. 48.

Hic Titulus ne unum cum altero scilicet Actiones cũ Citationibus confundat, dividendus est in duo capita, in quorum 1mo de Actionibus, tandem in 2do de Citationibus agetur.

Caput 1mum

De Actionibus.

Actio juridice accepta est Jus persequendi in Judicio quod tibi debetur. Dividitur in Civilem et Criminale. Civilis iterũ subdividit in Actionem Juris ut st Bonorũ possessiones divisiones, potioritas Juriũ q. et facti ut st exacta Tolonea, Damna, expulsiones, fidejussiones, vagorum et laicorũ susceptio vetita ef. Similiter quoq. et Criminalis Actio subdividitur 1mo in Publicam ut Crimen læsæ Majestatis, violatio Judiciorũ, hæresis, falsa moneta, Perduelliones ef. 2do in Privatam ex Delicto ut st incestus, homicidia insidiosa, Salvi conducti violatio furtum, diffamatio, falsi recognitio ef. et privata ex jure ut est complicitas Bannitorũ, conservatio Philistinorum, susceptio Donationis sine terram Sendomiriensem etiam quando Extraneus in Regno nostro suscipit aliqm dignitatẽ s castrum. ef.

Pag. 49. et 50.

Modus dividendæ hæreditatis corã Officio Castrensi

Pag. 51.

Actio dividendæ hæreditatis ẽ Actio realis, quando Cohæredes par jus Successionis habentes dividunt inter se Bona communia, interveniente Officio Castrensi. Ad Actionem Divisionis requiritur ut sit universalis

hoc est ad omnia Bona Communia dividenda se extendens. et ut Actor cum Citato habeat paritatem Juris, quæ consistit in pari gradu Successionis. forum competens agendi pro divisione Bonorum est Officium Castrense, vel etiam Judicium Terrestre, aut Commissio à S. R. Matte deputata ad exdividendum. Pro divi-
Pag. 62. sione Bonorum Regalium in Summa possessorum in Judicio S. R. Mattis tantum, agendum est. Quando vò v de Juris propinquitate v de titulo, v de præscriptione controversia tempore divisionis in Judicio intercedit, protunc tam ab Officio Castrensi qm a Commissarijs Regalibꝫ Actione divisionis Bonorum suspensa talis controversia pro cognitione ad Judicium Terrestre remittit. Illegitimitas in caâ Divisionis Actori Objecta nñ suspenditur sed prosequitur illam divisionem Judicium: qa ille tantisper p legitimo habendus donec contrarium doceatur. Domina Advitalis v Reformatoria jure suo in Actione Divisionis agere pt. Similiter et Sorores illaritatæ in defectu solutionis dotis pro exdivisione alicujus Sortis in vim dotis eas concernentis contra fratres agere possunt; secus si adhuc existant in Statu Virginali qa tunc pro dividenda hæreditate agere nñ possunt juxta Constitutionem Aní 1589. Et Ratio est: qa in Statu Virginali existentes Bona tenere non possunt. Contra extraneas tñ Personas a fratribus illarum Bona quocung jure v contractu tenentes etia in Statu Virginali agere licet ipsis pro divisione Sortis Sud: nam extraneꝫ cui nñ possit esse Tutor, etiam Bona illarum tenere nñ pt. Et hoc procedit in Bonis Maternis, nñ in Paternis in quibꝫ tangm Virgines nñ dnt agere etiã contra extraneos pro divisione nisi nubant. Pro dote vero

inscripta

inscripta suo modo agere debent. Filius etiamsi Minorennis cum assistentia Tutoris pt citare Matrem pro ex- Pag.
divisione Sortis paterne a reformatione Materna libe- 53.
rde: nam sine divisione Sortem suã tenere n' pt, ad qm
tenendam propior est qm mater. Habens aligs Jus Refor-
matorium a Domina acquisitu pro divisione agere
n' pt: nam p cessione Juris mutat jus Reformatorium
in debitu Simplex. Scopus & finis Actionis respectu di-
videndæ hæreditatis est ut divisio Bonorũ decernat
et Sors unicuiq. serviens tradat, ac vadio 120 marca-
rum possessio ratificet. Post peractam vò divisionẽ
fit commensuratio Bonorum, fundorũ, Sylvarum, p Geo-
metram & quemplam alium in Præsentia Officij Ca-
strensis si assignat condescendere, idq. sit ante lapsam
Præscriptionem Triennalẽ et trimestrem. Per quã Pag.
divisionẽ n' pt, uni adjudicatur et alijs pecunia dat, et 54.
Minor natu qmcunq. Sortem pt sibi eligere ad te-
nendũ secundũ placitũ suũ, ut in legibꝫ Saxonũ
et in praxi nostra patet. Probationes in caã divi-
sionis st, quod sit aliquis Coheres, quod habeat jus Suc-
cessionis, Genealogiæ et propinquitatis. Sivò allegat
divisionẽ esse factã, tunc pbat v Decreto Officij v
testimonio amicorũ, v scripto illorũ et ita propior erit
citatus ad comprobandum, qui si careat probationibꝫ
tunc Actor propior, contra hoc evadere. Læsus & injū-
riatus in divisione Bonorũ, stante adhuc prescriptio-
ne triennali et trimestri, pt citare Cohæredes ad Judi-
cium Terrestre, ubi denuo Divisio decernit. Secus si
Divisio sit et ex decreto facta et p Officiũ ipsũ termi-
nata, tunc in tali divisione pro injuria et damno
Actio amplig n' datur: quod enim semel Officium
decrevit, n' é renovandũ, alioquin nullg esset litiũ

finis. Dilationes Divisionu st v vera infirmitas v
Pag. 55. ad munimenta specificata; dilatio vó pro majo-
ri et ad Evictore n̄ conceditur. Nisi aliquis Bona
Emptione possideat, et alter jure propinquitatis pe
tat divisione illoru, protunc Emptori dat Actio s
Dilatio ad Evictorem a quo emit Bona, ut cu illo
intra breve tempus jure agere possit. In Divisio-
ne quog Appellatio ad Tribunal datur, dummodo
fiat n̄ ab accessorio sed a principali s toto. Hinc
Forma s Propositiones Citationu in Materia Di
visionis videant in Processu Zawaccij pag. 55.
Titulo 2do.

Modus agendi de violenta Expulsione coram Officio Castrensi.

Pag. 56.

Actio violente expulsionis de Bonis est Actio personalis
qua agimus contra illum, qui nos violenter de Possessio-
ne ejecit, vindicamusq nostra Possessione. Ut auto sit v
olenta expulsio, prius necesse est ut sit Bonoru Posses
sio, alias si nondu erat Possessio et Actor agat pro
expulsione, tunc Citatg liber pronuntiatr, licetsi impos
sessionatum expulerit Actore. In una tñ Domo ha
bitantes pro expulsione agere n̄ possunt, sed pro divisio
Actio occupationis et expulsionis differunt: nam expul
orem pcedit Possessio, Occupatione vó Bonoru n̄ pce
dit. Pro Expulsione de Bonis in diverso districtu existe
tibg coram Uno Capitaneo agi pt, sub quo potior pars
Bonoru consistit. Actor agens pro expulsione pt esse
cujuscung. Conditionis et Sexus et ejus posteri, ut Mi
norennes cu suis Tutoribg vel Tenutarij, Arendatores

Bonoru

Bonorũ et alij usufructuarij dummodo quovis Juris
titulo prius sint in possessione. Similiter et hic agere pt
pro expulsione qui ideo expulsus est quia hæc Bona al-
teri Inscripsit et p inscriptionẽ alienavit et tñ cedere
noluit: nam necdum ille erat in Possessione cui inscripsit
ipse vò Inscribens erat; nemini enim rem etiam suã
violenter adire licet. tamen hoc fieri posset expellendo
Possessionatu Inscribentem si talis Inscriptio sine Actu-
ali possessione non valeret. Licet sit aliqs Illegitimꝰ et
Possessor malæ fidei in Bona, ex quibꝰ expulsꝰ est in-
tromittendꝰ est vigore sui juris. Successores pro expulsione
qm Antecessor Ipsorũ perpetravit respondere tenentꝰ, idq nõ
tam ratione expulsionis quæ é Actio psonalis et cũm Per-
sona extinguitur Sed ratione Delicti sui Antecesso-
ris quò Bona ex vi Expulsionis onerantꝰ. Contra Com-
plices tñ Violentæ Expulsionis nõ est agendũ, cum in
Civilibꝰ Actionibꝰ Complices liberentꝰ, nisi velit quis
agere pro recuperatione rerũ suarũ coram Judicio Ter-
restri. Finis procedendi in Actione expulsionis est re-
cuperatio Possessionis cum omnibꝰ rebꝰ mobilibꝰ et
immobilibꝰ quas in Bonis suis Expulsus reliquit, illiq
damna si quæ sequerentꝰ resarcienda st. Arendator
expulsꝰ ex Arenda melius est ut agat pro Vadio
in Inscriptione Arendatoria apposito qm pro expul-
sione, & etiã pro damnis ad Judicia Terrestre. Pro-
batio violentæ expulsionis ac Evasionis ex testibus
decerni solet; quæ artem decernat si necessitas po-
stulaverit Officiũ ad talia Bona condescendit ꝯ Judex
ad indagandã inquisitionẽ de Expulsione, juxta Statu-
tũ Sigismundi Anni 1529. et Constitutionẽ Anĩ 1588.
Domina tñ Advitalis pt probare expulsionem ipsa Re-

Dag. 60.

Dag. 61.

formatione sibi a Marito facta, cũ nullũ dubiũ sit Uxorem post mortẽ Mariti in Bonis ejus relinqui debere: nisi ab Actore jura acquisita v. etiã sua producat Citatus, probando potioritatem Juris. Hinc Citatus Convictus de violenta expulsione jus suum n̄ amittit: nam in tali Actione n̄ juris sed facti fit cognitio. Pag. 62. Actore nullum titulũ ad Bona probante Citatus licẽt absq; juramento pronuntiari dt. Expulsor ab Actore reintromisso et vadio pacificato propter injuriam aliquam v. damna non dt Citari ad Officiũ Pag. 63. Castrense qa liber esset a foro; sed ad Judicium termine, ubi pro injuria agitur. Dilatio in hac Actione dat̃ vera infirmitas et ad munimenta specificata, pro Majori tñ et ad Evictorem nisi habita n̄ dilatio n̄ conceditur. Præscriptio in Actione expulsionis ad 12 septimanas extenditꝫ et Expulsꝰ intra mensem dt adire Officiũ Castrense et protestari juxta Statutũ Sigismundi Annó 1538. et Constitutionẽ Anni 1588. Appellatio quoq; in hac Actione admittitꝫ ad Tribunal Regni. Forma Citationis n̄e expulsionis in qua non ponenda Bonorũ Ademptio, cũ sit alterius generis Actio, videatur inter formas Citationũ in Processu Lawaccij pagina 110. Titulo 2.

Modus agendi de Invasione Domûs coram Judicio Castrensi.

Pag. 64. Actio Invasionis Domus est Actio personalis qua agimus contra pacis et tranquillitatis domesticæ violatores. Ad hanc Actionem requiritꝫ ut fiat violentia in

lentia in Domo propria alicujus Nobilis sive illa sit hereditaria sive advitalis, qua domus propria n̄ pro se ipsa ttm, sed pro usufructu et Dominio sumitur. Hinc si aliquis Amicabiliter adiret alienam Domū et in illa cum habitantibꝫ se tangm Amicꝫ gereret conversaret, aut aliquid aliud licite faceret, n̄ censeret esse pro Invasore, licetsi postea rixa et contentiones orianꝫ ex motivo talis hospitis nisi si quis hac Intentione venerit ut prius Amicabiliter procedat, tande velit occidere aut vulnerare Domesticum aliquem, aut ignominia afficere. Mazovide vō si quis n̄ ttm Domū ꝓpriam sed etiam si hospitium in Civitate aut villam invaderet, tangm Invasor Judicandus est ac puniendus. Forum competens agendi de Invasione est Judiciū Castrense; Actor vō is qui vel cujus Domus aut hospitiū aut villa violata est ꝑ Invasorem qui Reus dt esse. Minorennes agentes cum Tutore de Invasione si illam bene n̄ comprobant et Citatus sufficienter ꝓbaret suam Innocentiam, pœnam Talionis incurrunt. Domini Servorum suorū alienam Securitatem Domesticam violantium n̄ pro Invasione sed pro n̄ administranda justitia de Servis de qua requisiti erant, respondere tenentur, excepto si Invasio facta sit ꝑ Servos cū Scitu Domini sui; nam protunc Dominus in culpa manet. Si vō Servus Invasor fugiat, Dominus dt se a tali crimine juramento purgare cū duobꝫ Testibꝫ quod scilicet Invasioni ejusmodi
[a] consensit neq. mandavit neq. Scivit: nam si Scivit
[b] mandavit inculpari dt. Hinc Servus imposessionatꝫ et Invadens alicujus Domū arestari dt apud Dominū. Secus si sit Posessionatus; qa tunc in foro fori veniri ꝓt.

Pag. 65.

Pag. 66.

Talis autē Servꝰ Invasor dt Arestari p Ministerialem
cū duobꝰ Nobilibꝰ qui si jam profugus v etiam in
Domo absentis Dñi arestat ń valet Arestus, sed ne-
cesse est ut Servus ejusmodi et Dominꝰ sint præ-
sentes: hanc enim rem Arestamꝰ qm videmꝰ. Finis
agendi de Invasione sunt Pœna lucrorū contra Vio-
latores Domesticæ securitatis: pœna autē Invasionis
Domesticæ é privatio vitæ, et si Violator fugiat infa-
mis dt esse, juxta legem Alberti Regis Poloniæ apū
Herburtū folio 124. Vulnera itaq. et Damna circa
Invasionem illata in Foro terrestri seorsive vindican-
da st. Probatio in hac Actione solet esse p Inquisiti-
onem, qm Ministerialis cū duobꝰ Nobilibꝰ a Judicio
deputatꝰ in locum patratæ violentiæ, expedire solet,
et ń obest, si ante causam cœptam vel etiā jam
cœptā causā expediat inquisitio. Convictio istiꝰ Acti-
Pag. nis ubi agit dc Capite fit cū sex testibꝰ Nobilibꝰ bo-
67. næ famæ et Possessionatis illius districtūs ẓ Palati-
natūs ubi hoc Crimen patratū est, et hi sex testes
ex Octodecem testibꝰ ab Actore Nominatis juxta
electionē et placitū Citati admittuntur ad proban-
dum. Quando vó testes st Ambigui, ń oculati, vulne-
raq. ń enormia inflicta st, protunc Citatus propiꝰ
est ad evadendum qm ad condemnandū: qa potius
est decem Nocentibꝰ dimittere qm unū Innocentem
condemnare. In 1mo itaq delatæ Invasionis termino
fit Contumacia, in 2do lucrum in vim cujus decerni-
pœna Turris sub pœna infamiæ subeunda: Tandem
citatꝰ Reus ad Satisfaciendū p Condemnatis. Dilatio qu-

in hac

in hac Actione dat vera infirmitas et ad munimenta
causæ specifica, sed pro Majori et ad Evictore ꝝ conce-
ditur: nam habens Victore tenet illud in Termino statu-
ere, qui onus causæ Suscipiens tangm Evictor respon-
dere pro Invasore dt, alioquin primo Reus respondebit.
Herb. fol. 164. Præscriptio in hac Actione tangm recentis
Criminis ad Annu et Sex hebdomadas se extendit, intra
quod tempus si Actio hæc de Invasione ꝝ instituat, pœnas
a legibꝫ descriptas et lucra ꝝ consequitur.

Pagina 68.

Modus agendi de Spolio commisso in via publica Coram Judicio Castrensi.

Actio dispercussionis Stratæ publicæ ⁊ spolij in via publi-
ca commissi est Actio personalis qua conveniunt vim
in via publica Mercatoribꝫ inferentes. Herb. fol. 55ᵗ ad hanc
Actionem requirit ut fiat Animo prædandi ⁊ spoliandi
sequente violenta rerū receptione idꝫ in via ꝝ vero in
Domo. hæc Actio ⁊ Crimen vocat aliter Spolium Stratæ
publicæ ⁊ vide Regiæ alias publicæ. hinc diversoriū, forum
v Statio, villa, Civitas & nomine Stratæ publicæ ⁊ vide Re-
giæ (in quibꝫ hæc Actio patrat) intelliguntur. Forum istiꝫ
Actionis est Judicium Castrense: nam talis Actio ē Arti-
culorū Castrensiū. Herb. fol. 33. Actor in hac Actione
vindicanda est ipse Mercator ⁊ ille qui spoliatus est, etiā
Nobilis qui p servos causā lucri vexit merces. Inde se-
quitur quod Dominus de Spolio agere pt, Servi vero
Alia Actione rnē vulnerū et damnorū, si quæ illis
ab adversario in itinere illata st, procedere in Judicio
possunt. Reus istiꝫ Actionis est, qui violentia intulit
cū complicibꝫ, aut jussit inferre, v patrocinatus est.

Pag. 69. Finis & Scopus Actionis istig é meritu Penarū a legū descriptarum: nam rapti in hoc recenti crimine capite puniuntur tangm violatores viarū publicarū. Herb. fol. 187. Probatio in tali actione sit p Scrutiniū et testes; quodsi citatus negaret factū, vt evadere cū sex testibus. Qui vero primariō tali Crimine notatus est seu potiꝰ Accusatus, protunc propter bonam præsumptionē apud vicinos proprio juramento a tali Accusatione purgari pt. Si autem ter notatus fuerit et in Regestris causarū descriptus, licetsi Actor hoc ipsi condonet debet esse infamis perpetuo, et absq. juris processu pt capi detineriq. Herb. fol. 168. Testes in hac Actione n' sint Consanguinei propter suspicionē, sed homines bonæ famæ aut Nobiles possessionati. Processus itaq. in hac Actione talis observandꝰ, qualis in 4 articulis Castrensibꝰ. Dilationes dantꝰ vera infirmitas, et ad munimenta specificata; ad Evictorē vō nisi in Termino Statutū n' concedunt. Præscriptio sicut aliorū Articulorū Castrensiū currit. Herb. f. 22 Appellatio ad Tribunal Regni concedit. Citatio solet fieri ad pœnas legū extendendas.

Modus agendi de Incendio coram Judicio Cas

Pag. 70. Actio Incendij é Actio psonalis p qm aliquis voluntarie Domum alicujus v Bona incendit, idq. animo nocendi alteri. Forum illig é judiciū Castrense cum hæc Actio sit ex 4 Articulis Castrensibꝰ. Si vō Plebejꝰ

fuerit

fuerit v in civitte sub jure Theutonico resideat, tunc de illo justitia administrata coram competenti Judicio. Actor rnē Incendij is q damnū patitr et illius Successores; et pro reo Incensor habetr cū Complicibz, Dominusq. pro excessu servi rōndere tenet. Pena Incensoris voluntarij est privatio vitæ, eaq crudelis. Incensor tñ erroris aut negligentiæ cāā comburens Domū aliena n pro pena capitis sed pro damnis citandus est ad Judicium terrestre. Przyluscius juxta sensū legis Imperialis in præfatione sua folio 541. Probationes eedē solent esse in hac actione quæ et in Criminalibz et facti Actionibz. De convictione Actoris et evasione Rei videatr Przyluscij in l. de incendijs fol. 216. Hinc Citatus n compa-rens rnē incendij dr esse infamis, si vō post convictionē contrahēret morte puniendus est. Dilatio, Præscriptio, Appellatio ita procedunt sicut de Invasione dictū supra. Citatio ad decernendas pœnas legū respectu tanti criminis scribenda ē, cujus forma in Processu Zavaccij inter alias formas Citationū videatur.

Modus agendi contra Oppressorē Mulieris in Judicio Castrensi.

Pag. 71.

Actio Oppressionis Mulieris ē Actio ~~realis~~ personalis et criminalis qua agimus contra Oppressorē Virginis, Viduæ v conjugatæ in Sylva v Domo aut ubicunq vitiatæ. Ad hanc actionē requirit. 1mo Mulier violentiam sibi illatam intra triduum notam faciat inter Villanos plorando v narrando. 2do ut Signa Oppressionis sint manifesta. 3tio ut melius Auditam Actionem et querelam protestent Villani. Forū hujus Actionis ē Judicium Castrense: nam hæc Actio est inter 4 Articulos Castrenses, quos Capitaneq judicare dr.

Actor est fœmina violata v ejus Successores: injuriatq enim pro injuria agit. Citandus ille est qui v ejus Complices oppresserunt Mulierē. Unde et Dominq pro Servo respondere dt. Pœna lucri solet esse contra violatores & Stupratores, sunt et alie pœne arbitrarie in gratia Regis v Amicorū oppressa consistentes. Et Reus jure victus pt capi v detineri Herb. fol. 163. Probatio fit p clamorē Virginis oppressæ quem intra triduum alijs hominibq narravit, v p Signa manifesta violenta, quibq precedentibq Mulier admittitq ad convictionem Juratoriam cum sex testibq: Cum etiam omnis convictio in Criminalibq fiat cū sex testibq, ut praxis obtinuit. Citato petenti concedit Dilatio ad Scrutiniū cāe: nā pt Citatus docere quod tunc fuit in alio distanti loco. Similiter datq Dilatio ad munimenta qa pte Citatq ostendere quietationem de tali facto; jam vō pro majori n̄ datur, cū hæc Actio sit pœnalis n̄ pecuniaria. Et ad Evictorē n̄ datq dilatio, nisi eum sistat Citatq in Termino. Præscriptio unīq Anni et Sex Septimanarū currit, qua recentio criminis est. Appellatio ad Tribunal Regni admittitq. Citatio fit ad extendendas pœnas legum.

Pag. 42.

Modus agendi de exemptione Bonorū Nobilium coram Judicio Terrestri.

Actio exemptionis Bonorū Nobiliū est Actio personalis qua Bona Nobilium de Manibq eorū apud quos erant quomodocunq obligata, eximunt. Et additur Bonorū Nobiliū, qa Bona Regalia alicui jure

advita

advitalitatis concessa aliter eximunt. Hinc Bona Nobilium vendita, a proximioribus jure propinquitatis redimi possunt. Similiter Bona ad certum tempus obligata, vel in vim Reemptionis inscripta, v in dote data, v in perlucris Jurevictori tradita, v Bona reformatoria sed n semp, v Bona quocunq. titulo possessa eximi solent. Jam vo Bona donata v commutata jure propinquitatis n redimunt, nisi sint pure vendita. Forum huic Actioni n est specifice a lege assignatum, sed generaliter e Judicium Terrestre, aut illud, quod in Inscriptionibus partes sibi assignarunt. In majori vo Polonia redemptio Bonorum Obligatorum coram Officio v Judicio Castrensi peragitur, et aliae hujus Actionis species ad Judicium Terrestre ptinent. Actor is, qui Bona obligavit v illius Successores, aut is, ad quem hereditas s successio spectat. Notandum e quod juxta Practicos ille jure propinquitatis eximere pt Bona, et dt si velit qui repraesentat personam Venditoris et qui ad Evictorem ht jus, non vo Successores lineae descendentis. Plures heredes ad exemptionem ptinentes quisq. pro suo interesse agere pt: nemo enim ex alterius culpa damnum sustinere dt. Hinc si unus ex Successoribus integram Summam reponere vellet, Possessor eam tenetur accipere: nam heres propior est ad Bona tenenda qm extraneus. Probationes sunt plerumq. Inscriptiones Officiosae. Actor nullum documentum Authenticum habens et Possessor ipsa tm Possessione se defendens, non Actor, sed Possessor in tali casu citatus remanet penes Bona. Processus in hac Actione e brevis: nam in primo peremptorio Termino recepta Solutione Bona Redemptori adjudicant cum possessione.

Pag. 73.

Pag. 74.

Pag. 75.

sione. In Exemptione vō Domine Reformatoria ꝺo nubentis termin. tmus n̄ é peremptorij neq. ꝺus: in quibꝫ Judex pecuniā ad Cancellariam receptā possessionē adjudicat addito Ministeriali cū Nobilibꝫ ad intromissionem, vadiumq. interponit, et negata intromissione ad loci Capitaneos pro executione remittit. Dilationes nullas concedunt nisi ad munimenta quibꝫ probaret Bona esse inexemptibilia. Præscriptio in Obligatione Bonorū currit ad 30 Annos, in qua minorennitas allegata nil valet. Protestationes de exemptis Bonis in usu n̄ st. Jus propinquitatis Bonorum venditorū triennio et tribꝫ mensibꝫ evanescit quod ad omnes utriusq. Sexus Personas refertur. Bona Reemptionalia v̄ in dote data, v obligata, v in perlucris tradita, a semp st exemptibilia absq. ulla præscriptione juxta Constitutionē Añi 1588. folio 30. et Appellatio n̄ admittit nisi gravi ex caā, quæ feria quinta ex Scorsivo Regestro est cognoscenda in Tribunali Regni juxta Const. Añi 1611. folio 13. Citatio in hac Actione videat inter formas Citationū infra in processu Zavaccij.

Pag. 76.

Modus agendi de kmethone s Subdito profugo in Judicio Terrestri.

Actio pro kmethone s Subdito profugo est Actio personalis qua repetimus kmethones sive Subditos nostros ad alienū Dominū profugos. kmetho dr qui agrū colit, et in illo sedet, labores septimanales absolvendo. hic fit nativus sive ꝑ possessionē sive ꝑ ꝓscriptionem. Subditus e kmethonis filij s is qui in fundo

alicujus

alicuius Dñi natus é. Hortulanus is, qui in horto resi-
det et agrū sub se nō ht. Inquiliny is dr qui in cer-
ta parte agri v domi habitat ex conducto. Et isti omnes
sub nōe kmethonis ꝓhendunty, ad quos hæc Actio
referty; præter Inquilinum qui nec nativi nec ali-
qua subjectione sunt obstricti Domino. Herb. f. 141.
Itaq; Subditi legitime profugi causæ legitimæ st deꝑe- Pag.
datio sive oppignoratio ꝑ Dominū, oppressio uxoris v 47.
Filiæ Chmethonalis excommunicatio Domini ꝑ Annū
quiby intervenientib' omnes Subditi tuto abire possunt.
Domini post Acceptam Notitiā pro Subdito profugo agere dt
intra Annū, alioquin præscribet. Profugus dr qui jure Theu-
tonico locaty agros deserit, aut nullo possessore proviso no-
ctu fugit. Subditus imposessionaty Subditā alteriy im pos-
sessionatā vg Viduam ducens matrimonialr, nō é extra-
dendy; secus si sit Possessionaty tunc uxor videty sequi
possessionē Mariti. Forū istiy Actionis é Judiciū terrestre
sive Actorū Terrestrium positio. Actor é Dnus kmethonis
sive hæres sive Possessor Obligatoriy, sive Advitalis, sive
dotalitialis. Arendator vō una cū hærede agere dt: cum
nō dominiū sed usumfructum tantū habeat. Interea
Arendator alia ex caā agere ꝑt in hac Actione. In Bo-
nis indivisis omnes hæredes pro profugo agere debent, in
Bonis vō Legaliby Capitaneus sive Tenutarius agit juxta
Const. Anī 1588. Citandus é hæres, Possessor vō Obligatoriy,
Domina reformatoria et advitalis cū hærede citari dt
simul. Scopus Actionis é ga Citatus Profugū cū uxore & Pag.
pueris ac Mobilibus reddere tenety; si vō Profugus mo- 98.
riaty tunc Uxorē cū liberis ac reby restituat.

Citatus a quo lite pendente profugus iterū fugit, dt triginta marcas pro illo solvere. Probationes pro variis exceptionibꝫ sunt v maxime juratoriæ, si em illi objcitꝫ qđ ꝓscripsit agere v quod profugus n' sit illiꝫ hæreditarijꝫ tenebit jurare. Si citatꝫ objcit ꝓscriptionem, Actor dt probare, si vò Citatꝫ kmethone suum
Pag. 49. esse propriū allegat propior è ad probandū. Terminus xmus in hac Actione est peremptorijꝫ. Vagi absq; juris strepitu ex Civitatibꝫ extradi debent. Herb. fol. 194. Ex traditio kmetonis ante Decretū fit sine pœna post Decretū cū pœna, idq; intra sex Septimanas post sententiā in officio Castrensi proprij districtꝫ. Pœna vò n' dt interponi ultra 600 marcas. Dilationes n' st præter veram infirmitatem, juxta Statutū Joannis Alberti Anō 1496. Præscriptio currit tamdiu donec de loco profugi constet, kmethoni vò nihil juris accedit. Appellatio ad Tribunal regni datꝫ a tota cāa sed n' ab accessoriis. Forma Citationis è inter formas Citationū infra in Processu Zawaccij.

Modus Procedendi in causa et Actione pro Redimendis Bonis obligatis per Contumaciam Rei causâ pecedente, cum
Pag. 80. suis formis. tum quoq; Processus Juris in Exemptione
et 81. Bonorū Dotalitiorū de manibꝫ Viduæ zdo nuptæ dt in Contumaciam itidem cū suarū Citationū formis ac cautelis videatur hic in Processu Zawaccij Pagina 80 et 81. Titulo zdo.

Modus Probandæ Nobilitatis

Pag. 82. Actio probandæ Nobilitatis est Actio psonalis qua,

probatur

~~qua~~ ꝓbatur ex Utroꝙ Nobili progeneratio alicuj̃ ⁊ orig̃.
Nobilis autem est qui ∨ ex Patre Nobili et Matre plebeja
∨ ex utriꝙ Parentib̃ Nobilib̃ natus, aut beneficio Regis
in Comitijs vel in Bello cũ Scitu Senatorum Nobilitati
adoptatus. Ad hanc Actionẽ requirit ut Suspect̃ de No-
bilitate sit ab aliquo inculpat̃: nam si nemine negante
probare vellet Nobilitatẽ suam, hoc ipso haberet ꝓ Suspe-
cto quod scilicet n̄ sit Nobilis. Forum probandæ Nobilitatis
est Tribunal Regni juxta Const. Anı̄ 1589 et 1609. vel etiã
Judicium Terrestre tantm̃ generale: Herb. fol. 166. Actor
is solet esse qui é inculpat̃ ⁊ qui negat̃ esse Nobilis
aut illius ex Sanguine Successor. Hinc probata Patris Nobi-
litas extendit se ad filios et Successores ejusdẽ Sangui-
nis legitimos; similr et probata unius Fratris Nobilitas affi-
cit reliquos Fratres et determinat esse Nobiles. Citatus
is qui inculpavit ⁊ negavit aliquẽ esse Nobilem ∨ etiam
ipsius Successores, quib̃ ideo hæc Actio incumbit qõ sit
illis onerosa, Actori võ necessaria, licetsi Successores illũ
esse Nobilẽ n̄ negarent. Plures Negantes Nobilitatem
omnes seorsivis Citationib̃ ꝓ Termino eodẽ possunt
citari ad audienda testimonia verã Nobilitatis. Simi-
liter et Successores sive unus, sive quidã, sive omnes
citantur pro Termino. Hæc Actio dat̃ contra Nobilem
et contra ~~Ho~~ Ximethonẽ in uno casu tm̃ si dicat se au-
divisse aliquem Nobilẽ negantem alteri̊ Nobilitatem:
nam Ximetho n̄ pt increpare Nobilẽ de Nobilitate ~.
Jam võ Nobiles in Cevitatib̃ Cerevisiã ꝓhinantes et Vagi
atq̃ impossessionati etiam Ximethoni ignobilitatem
objcienti, sese expurgare debent. Herb. fol. 169.

Probatio Negatæ Nobilitatis fit p Sex Testes, quorum
Lug. duo debent esse de Stirpe inculpati Nobilis sive in
83. linea Ascendenti sive descendenti recognoscentes sub
juramento talem Nobilem esse de eorū Stirpe procre-
atum, qui possunt esse etiā de linea collaterali consan-
guinitatis: et duo de Secunda genealogia quæ procedit
ab Avis: atq; duo de 3tia genealogia quæ trahit a Ma-
tre; et hi omnes dnt esse jurati. Hinc in defectu Ma-
jorū Domūs suæ pt Patruelis v Nepotes Fratris li-
cet sint juniores dare testimoniū agnoscendum
talē esse de sua Stirpe. Probat quoq; nobilitas lite-
ris S.M. Mattis cum Scitu Senatorum v in Bello
propter fortia gesta hoc fne datis. In ēmo itaq; Ter-
mino etiā in Contumaciā Actoris admittit inducti-
o testium et probatio: nā hæc Actio n patit moraⁿ
Dilatio n dat nisi vera infirmitas, ad munimenta
quoq; n datur nisi Actor velit privilegiū producere.
Finis istiq; Actionis é certitudo Nobilitatis et pœna
triū marcarū ex Inculpatore consequenda inhærendo
statuto Herb. 152. quæ pœna n extenditⁱ Suis Succes-
soreⁱ Inculpatoris. Jam vō in Praxi Tribunalis Re-
gni, pœna 60 Marcarū Judicio, et Parti p mediū
decernitur. Præscriptio nulla est: quod enim in
principio n valet, etiam Successu temporis con-
valescere n pt. Appellatio ad Tribunal Regni dat.

Caput 2dum
De Citationibus

Citatio

Citatio é in jus vocatio ꝛ monitio, edictu, Denuntiatio, conventio, mandatum. Hæc jure divino instituta é, cũ Deus vocaverit Adam xmũ Parentẽ Nostrũ inquirendo de mandati transgressione, et pro facto nefario pœnam irrogando. 2do Jure naáli necessaria est sine qua inanis Processus judicarius. Citatio est 3plex: 1ma literalis ut st Regiæ Terrestres Castrenses, Commissoriales et Succamerariales, et hæc deferunt in Bona Cituti ꝑ ministerialem terrestrẽ cum solenni publicatione 2da Verbalis præsente Curiâ Regiâ fieri solita quæ vulgò Rok Nadworny vocatꝫ 3. terminus tactus. hujus usus ꝑt esse in quolibet Judicio sive Conventionali, sive Tribunalitio Regni idq. propter recentem excessum, citando sive Possessionatũ sive imposs. sessionatum, vel in loco Judicij aut hospitio v quocunq. in loco inventum. Castrensis etiam Citatio é vulgo: Licowy Rok ob furtum aliquod in re commissũ quod vulgò dr: moze bydz licowana: item dr: Przytkniony Rok; Et hæc Citatio datꝫ a quocunq. Judicio ꝑ ministerialem. 3tia Realis ꝛ violenta Citatio é quæ n fit nisi in Criminalibꝫ v jure victis. Species Citationis st 3: Adcitatio, concitatio et innotescentia. Adcitatio é qdo post mortem Citati Successores in jus Citati adcitantur. Concitatio é quæ fit post lucrũ obtentum. Innotescentia é quæ dr a verbo innotescimus: est 2plex una pro interponendis, 2da pro decernendis Vadijs triplicatis. Citationes quoq. Castrenses a verbo innotescimꝰ et Innotescentiæ commissoriales dicuntꝰ.

Pag. 84.

Pag. 85.

De formandis Citationibꝫ literalt in genere.

Forma Citationis é 2plex: Criminalis q̄ pœnas in se continet et cum p̄sona extinguitur. Et hæc subdividit in unam quæ pœnam corporis et infamiæ quærit, solumq. in Comitijs definit. et alteram quæ pœnas pecuniarias quærit ut pro incendio, via publicæ concussione q̄ et a Judicio Castrensi decidit. Alia forma Citationis é Civilis includens in se n̄ pœnam sed tantum. Istæ Citationes dñt scribi in membranis terrestribꝫ v̄ Castrensibus p̄prij districtus, quæ etiam polonice scribi possunt. In Originali Citatione scribere dt Ministerialis quod reddiderit illam in manus v̄ ad valvas Domûs Citati apposuit in qua si aliquid essentiale abesset, Actor luere dt pœnas a jure p̄scriptam. Ob defectuosam Citationem cmā ꝑ alias p̄ditam ab Actore, idem Actor poterit aliam ponere. Pœnæ assignatæ ne Citatus diffugijs caām prorogare videatur, abrogatæ st. Citans n̄ intelligenti Citato explicare tenet Citationem. Citans calumniosa Citatione justa qualitatem excessꝫ puniendꝫ é. Actor Amittens Citationem Datam Citato, poterit aliam adinstar prioris dare absq ulla pœna, etiamsi prior Acticata fuerit. Simil'r si Citatus p̄doret Citationem tunc ei Actor requisitus dt ostendere eandem q̄m sibi reservavit in copia. In vitiosa Citatione Actor poterit delere ~~in ea~~ quidq̄ voluerit sed p̄missa denuntiatione Judicio, licet jam talem Citationem Reo ediderit, q̄a etiam a Citatione integra licet recedere. ✠ Citatus pro una re a Duabus Personis, diversis citationibꝫ n̄ cogit respondere, donec Citantes jure inter se experiantur.

Pag. 66.

Citans

Citans Citatione sup̃a Citatione in una re punitur
pœnâ trium Marcarum Judicio et Parti totidem solvendâ,
et una Citatione destructa, ad alteram Citatg respondet.
Stante lite pro una violentia, si fit a Citato alia violen-
tia, tunc alia Citatione citari & facta mentione de prima. Pag.
Citans contra Privilegium Citati, amittit sexagenam accipi- 64.
endam a Judice, et alicui dandam parti, nisi juret se nesci-
isse Reum fuisse privilegiatum. In cer Sine certo Actore
et causa nemo citare &. Herb. fol. 6. Ad Assignationes
pecuniariæ rnè injuriarum positæ in Citationibg, a Judi-
cio pro æquo moderari debent, ne aggravent Citati. Errans
bis in Persona Possessoris n̄ pdit actionem, licet luat pœ-
nam propter illicitam positionem Citationis, imo pt alia,
meliori contra Heredem uti citatione in sua causa.
In Citatione verba famam et honorem tangentia n̄ po-
nant, sub pœna Sessionis unius Septimanæ in Turri. In
qualibet vō Citatione exprimunt istæ: 1mo Titulg Regis
v Judicis. 2do Nomen Actoris et Rei addendo: cum̄ de
omnibg Bonis tuis mobilibg et immobilibg. 3tio Tempus
et locus comparendi. 4to Taxa rei et damna similia
taxæ, et occasio pro quo. Non in omnibg tn̄ Citationibg
exprimit taxa, utpote in Criminalibg, v pro exemptio-
ne Bonorum, v pro finibg et limitibg faciendis, v pro
expulsione, v pro divisione v ad prosequenda appella-
tionem v pro gravamine officij, in quibg casibg et cau-
sis n̄ exprimit taxa. Hinc in Criminalibg citationibg loco Pag.
taxæ ponit: ad extendendas sup̃ te pœnas legum. Postremo 88.
Data ipsius Citationis cum̄ loco et tempore, ubi et quando Scri-
pta est Citatio, exprimi debent. Sic in Castrensi Citatione
exprimit locus Castri ad quod citat Reus; in Regali loco
ille, in quo Rex tunc præsens est; in Commissoriali et Suc-

camerialis locus residentiæ: Tempus vò et data debent continere diem et Annum currentes adjecta clausula: proxima v proximo. Hoc considerandu ne aliquis in jus provocetur a Districtu, in quo illig Bona sita st sub pena 1ª marcarū, et exportandæ aliæ Citaōnig nisi sit Golota, quem ubi Actor invenit ibi citat. Cautelam suis Tenutarijs et Complicibg Bonorū, quod nil Juribg eorum nocere prætendat exprimere dt Actor, alioquin Citationē deportare tenebitur, ut videre est pag. 88. in Processu Lawaccij. Si Citatus sit imposses-sionatg taliter scribatg: Tibi N si es possessionatg uti Possessionato de omnibg Bonis tuis &c. Sin minus uti impossessionato de Persona tua &c videtg in Processu Lawaccij pag. 88. et aliæ variarū Citationū cautiones ibidem pag. 89. videantg.

Tituli in Citationibg ponendi.

Pag. 89. In Citationibg ad Comitia, post Curiam Regis, et ad Tribunal, integer Regis Titulus ponitg; ad Judicium vò Terrestre n integer sed tantū Augustg vdus Rex Poloniæ &c ad Judicium s officiū Castrense Titulg Capitanei exprimitg addendo: vigore Regio et nostra qua hac in parte fungimur Authoritte. Ad Officium Succamerarij ad campum, Titulus ipsig Succamerarij exprimitg et ad Commissarios Titulg Commissariorū: et hæ dūa s verbum innotescimg, scribuntg. Ad Palatinum Titulg Palatini et capitanei ponitg, qui de non observatione legum Cives judicare debent.

Termini ex Citatione n Provenientes

xmo ex Sponsione fidei. 2do ex Verbali præfixione

Termini

Termini in Curia Regis, Tribunalis, Regni, et Comitijs ad similem delationem Actoris. Usu quoq. receptus est, quod ob commissum recens Crimen sub his judicijs Nemo pt se recipere ad processum Juris publici. Similiter ob excessum tempore Judicij Terrestris v Castrensis ut si qs illud inhonoraverit v bombardas portaverit, n pt se ad processu Juris publici referre. 2do 3tio ex Conservatione. 4to ex Scriptione. 5to ex captivatione in recenti crimine. 6to ex processu ut post obtentam dilationem. 7mo ex appellatione. 8vo ex Limitatione. 9no ex Aresto et alijs Similibq causis incidentibus. Pag 90.

Causæ in quibq Termini sunt Peremptorij.

1mo in Criminibq læsæ Majestatis et perduellionis. 2do ad Inscriptionem. tamen contra Successores n st Termini peremptorij. 3tio pro inique extorto Theloneo. 4to pro Subdito profugo. 5to pro exemptione Bonorum de Obligatione. Excepta Domina advitalitiali s potius dotalitiali quæ in 1mo Termino, pena contumaciæ adstringit, in 2do vo tangm peremptorio Parti eximenti Intromissio decernit, et in Casu Contraventionis Pars Actorea Parti Citatæ pecunias in Cancellaria reponit juxta Statutu. 6to pro non administrata Justitia ff. videant plura in Processu Zawaccij. pag. 90.

Tempora in Citationibq præfigenda. Pag. 91.

Ad Comitia ob crimen læsæ Majestatis et perduellionis, v pro exemptione Bonorum Regalium tempus sex septimanarum ante terminum præfigitur et assignat. Ad Conventus Terminus Sexta die assignat ab inceptione conventj; extra terra vo existentis Termini peremptorij in 18 septimanis præfigit, qui si n comparet contra illum judicat. Ad Regem in majori Polonia degentem Termini in 4 septimanis assignatur, incolis majoris Poloniæ, et e contra Incolis minoris Poloniæ, illis vo in quorum terris Rex agit in duabq

septimanis. Pro excussione falsæ monetæ 4 Septimanæ ante terminum. Ad dedicendum Scrutinium duabus Septimanis ante terminum. In privatorum causis 4 Septimanis ante terminum. Commissariorum Innotescentia in dislimitatione Bonorum Regalium et privatorum duabus Septimanis ante Terminum. Ad Judicia Capitanealia unâ Septimanâ. Similr ad Terrestria et Castrensia 2 querelas unâ Septimanâ. Ad Tribunal vó 2 septimanis ante terminum est comparendum. Jam autē in citatione reali 3 facionata Terming unig Septimanæ affigit coram Capitaneo in Castro.

Citatores qui? et p quem citandus é?

Per Ministerialē Terrestrem juratum existentem in Districtu eodem in quo Bona Citati existunt, citandum est; aut p ministerialem Regni Generalē nisi recens Crimen in Judicio v Curia patret, tunc enim in alieno Castro et p famulum Suum citari pt Reus. Ne moram Actor patiat in casu mortis Ministerialis adjungit Nobilis, cui post mortē datr fides de positione Citationis juxta Consvetudinē Cracovien. Ad Obductiones autem duorum Nobilium ptsentia cum ministeriali requirit juxta Statutū Herb. fol. 4.

Pag. 92.

De Positione Citationis et dedicandi modo.

Ministerialis in Curia Nobilis, hic si deest apud Vladarium v kmethonem v Hortulanū ponere et Citationem publicando in curia Nobilis v eo dōgente, in villa ejusdem. Si vó prohibeatur Ministerialis intrare Curiā, tunc Valvis ejusdem affigat Citationem v Servis aut kmethonibg Citati reddat publicando. In villa deserta ponens Citationem v eam in ligno reciso terræ infixo, v in Villa viciniori, v

etiam

etiam in Parochia ejusdem ville deserta relinquat publicando. Hec autem positio Citationis necessaria ē ut probet Citatum esse in jus vocatum, alioquin Processus nullius valoris esset. Citatio pro evictione aut fidejussione dt poni in Bonis hereditarijs ad manus ipsius Citati licetsi Citatio pro injurijs v Bonis possit tantum Valvis Curie affigi publicando. Actor actione petitoria v Possessoria agens dt positionē Citationis facere in Bonis de quibus agitur coram Judice, in cujus Jurisdictione hec Bona consistunt. In Citatione juxta qualitatē materiarū Reus nominandꝰ est: vg Sibi N. Bonorū hereditariorū v obligatorū Actoris infrascripti violento Occupatori ql. Si Actor sit usufructuarius titulo Obligatorio, tunc poterit poni in ipsis Bonis Citatio pro Vadio; similr pro recuperanda v retinenda Possessione fieri pt pro vadio: quod etiam Dominꝰ contra Obligatorium Possessorē facere pt. Pro expulsione violenta in proprio districtu dt convenirī Reus sub pœna 14 Marcarū si ad Alienum Districtū evocaretꝰ. Habens in Bonis Inscriptionem et illa necdū possidens, n̄ habetꝰ pro Possessore eorundē, proinde Citatio in alijs Bonis ejusdē ponenda est quā possidet. Sub Tenutarium Bonorū Regaliū in Castro v Curia (Perlucra vō extendi debent sub ipsius Bona propria quā si n̄ ht agitꝰ tangm contra Impossessionatū rnē perlucrorū) ponenda est Citatio. Impossessionatus s. Odardus alias Golota apud Possessionatū arestandus ē p ministerialem postea citandus est Possessionatꝰ ad statuendū Impossessionatū coram Loci Capitaneo, idq; hic tantum Possessionatꝰ taliter citari dt qui ab impossessionato neq; recedere neq; illum extradere vultꝰ. Impossessionatus habens Uxorem Possessionatam apud illam n̄ pt arestari: nam hec n̄ est sui juris: proinde talis literali Citatione Conveniendus est. Si vō Impossessionatus, personaliter neq; arestari neq; Citari possit, pt.

Pag. 93.

Pag. 94.

tunc Citatio contra talem ponenda é et publicanda in illa Parochia ubi aliquando Possessionem habuit, simul ligno reciso infixa ad Valvas Ecclesiæ illig Parochiæ talis Citatio relinquat, qua hæredi Bonorum in quibg Parochia sita é, n̄ præjudicabit. Sed tn̄ tales Impossessionati possunt Citari ad Capitaneum loci ubi inveniunt, et dt illis Citatio tradi ad manus. Impossessionatus habens Utore Possessionatam citat, publicata Citatione in Parochia ejus, qua ut Citg illi adnotitiam deveniat solet copia ejusmodi Citationis publicatæ ad habitaculu Citato deferri. Domicilium Citati illic est ubi Uxor n̄ separata sed tn̄ possessionata familiam alit. Domicilium quog dr, ubi quis fortunarum suarum summam constituit. Citatio ad n̄ competentem Judicem nulla est, ideo nullum facit effectum. Positâ Citatione in Bonis Rei Actori n̄ obligatis, hæres illorum Bonorum agere dt pro deportatione Citationis contra Actore importunum in Spatio unig Anī et 6 Septimanarum, nisi illum ignorantia cum juramento excuset; Salvo tn̄ jure feminarum et pupillorum de præscriptionibg Sancito. ita Sigismundg III Anō 1588. folio 38. Positio Citationis in Bonis aliquibg hoc operatr: quia Per lucra et exequtio rei judicatæ fit in bonis, ubi posita est Citatio.

Observationes Citationum

Citationis p Ministerialem positio s Relatio coram Actis facta extrahi dt authentice sub Sigillo et in termino deduci. Vel etiam pt Ministerialis in Termino recognoscere quod talem Citationem posuit contra talem Reum hac die, et hoc loco. Hinc modi quibg invalidatur Citatio st Sequentes: 1mo Judex incompetens. 2do Positio n̄ in fundo jurisdictioni subjecto

pag. 95.

jecto. 3tio Actor incompetens. 4to Si intervallu temporis supra descriptu n' antecedat. 5to ratione rei controverse. 6to ratione inordinate Citationis ut Si Minorennis, pupilly, Subdity, Uxor sine Assistentia debita citent. 7mo n'e non posite taxe s damnorum. 8vo n'e n' posite pene debite in certis causis. 9no Si ponat Citatio ubi citatg n' residet. 10mo Si plures et diverse propositiones ad diversas jurisdictiones ptinentes, que uno decreto comprehendi n' possunt, ponantur. 11mo Si Citatio ad Inscriptionem n' concordat cu Inscriptione. 12 Si Citatio pro divisione in Bonis dividendis n' ponat. 13. Ratione falsi Ministerialis qui posuit. 14 Si Citatio Actoris n' concordat cu Citatione Rei. 15 negando omnino positionem. Et alie cause v jure descripta v consuetudine recepte. Hinc forme Variarum Citationum cum Suis propositionibg que tam ad Regem quam Comitia, ad Tribunal Regni et Judicia Terrestria atg Castrensia pro qualitate materiarum serviunt, videantur in Processu Zawaccij Pagina 95 usq. ad finem Tituli 2di, ubi pro complemento nonnulle adhuc Observationes adnotantur quarum nonnullas sequentes legere licet.

1ma In Termino 2do probatg Positio Citationis. 2da Si in termino motionis Citatg negaret positionem Citationis et Actor Relationem exhiberet, n'e necesse comprobare juramento, Sed tenety Citatus prosequi Motionem. 3tia Si Citatus licet n' bonam Citationem acceptaverit, in futurum respondere tenebit. 4ta Post mortem Judicis et Regis n' e necessaria adcitatio. 5ta Citationes bine pro una re n' ponunt sub pena 3 Marcaru.

Pag. 136.

6ta In Citatione Verba turpia scribens Sessionem unius Septimanæ in turri luet. 7ma Citationum falsarius
Pag. Judicium sunt puniendi. 8va Citatio pro Chmethone
139. profugo n̄ dt excedere pœnam 50 Marcarū, juxta Const. Añi 1588. 9na Nemo Citat de Summa et Bonis in Summis inscriptis, si habuerit alia Bona hæreditaria. Similr de tenutis molendinorū et tabernarū intelligendum est: Si autē Citaret, tunc executio in Bona Hæreditaria procedit. 10ma Citatio posita supra Citationem in Bonis alteri designatis nulla est: præsertim si citatus habeat alia Bona hæreditaria. 11ma Mortuo Citato post litis contestationem, adcitari Successores possunt. 12ma Citatio n̄ a data in ea scripta sed a positione ejus et Relatione Ministerialis facit terminū et litis contestationem. 13tia Citatus generalr p restitutione rerū aliquand n̄ specificatarū liberevadit. 14ta Citatus pro damnis in expulsione secutis generalr, pt evadere si hæc damna in citatione specificarentur: si vō ostenderet probare n̄ pt, qa Actor prior ad probandum. 15ta Citatio posita in bonis in quibus Citatus jus solum sed n̄ possessionem ht, nulla est: qa n̄ in possessione Citati posita est. 16ta Citatus Citationis inferens ignorantiam jurare et mox respondere dt; si hoc asserat p Procuratorem datur dilatio ob infirmitatem. 17ma. A tempore factæ Protestationis præscriptio, et a positione Citationis fatalia computantur. 18va In Criminali Citatione n̄ taxa,
Pag. sed pœna a legibus descripta, in Civili vō taxa ex-
140. primit. 19na Citans post curiam exceptis rebus regalibus pœna 500 Marcarū punit juxta Const. Añi 1596. 20ma Citans ad Judicium Castrense de re pertinente ad

Terrestre

Terrestre pœnæ Evocationis Subijcit et Actio ad foru competens remittit. 21ma Citans pro exdivisione n specificando bona dividenda, Citatio nulla: et denuo citare et cu specificatione eorundem. 22 Judex Incompetens citatus abeq illa parte, cum qua Actor coraꝺ eodem controvertebat, liber pro illa vice pnunciat. 23tia Duo Actores pro una re Citantes tenent de Juris potioritate experiri, suspensâ interim caâ cum Citato. 24ta Officialis citatq ex Officio, et simul cu parte adherente in cujus favorem gravamen committit citari, et cum adherente cáa Suspendit donec Termino cu Officio advenerit. 25ta Importans Citationem Suſ alicuiq bona, et si pars Actona, tunc si recedat ante condemnationem a Citatione, liber erit a pœnis; Si n recedit, luet pœnam 3 marcaru Judicio et parti totidem. 26ta In citatione ponendi et Termini: Citat te q et judicialr sis responsurq: alioquin sine his terminis n erit citatio Sed mandatum sive litera ad querelam. 27ma Citatus poterit sibi reservare tempus dicendi contra defectus Citationis, quod Si sibi n reservaverit ante controversia, n habebit locu dicendi contra illos. 28va Pro una re diversimode dari possunt Citationes nempe ut sit alia náa citationis et alia taxa in illa exprimatq. 29na Etsi taxa major ponatq qm injuria, tn si addat prout jus decernet, valet et reijci n pt Citatio. 30ma Actor negans se mandasse Procuratori Scribere Calumnias in Citatione comprobet juramento. 31ma Importata Citatione fructoru in alia bona quæ st aliena, exnunc de-

Pag. 141.

portari dt Citatiõ, et ibi plucra quærenda ubi st ꝑ ducta. 32da xma Citatiõ ꝑ 2da meliorari pt etiam post obtentam Condemnationem, addendo scilicet v adimendo aliquid, dummodo n̄ sit ultra contenta xmæ Citationis. 33tia Relatio Ministerialis de positione Citationis absq recognitione loci temporis et cui posita est, tangm Personalis recognitio valet. 34ta Citatio tacam continens n̄ est Terminus peremptorij. 35ta In minori Subsellio non interponens negativam, nec in majori poterit inferre. 36ta Citans pro Summa et taxa ponens succumbit pœnæ 3 Marcarū Partī et Judiciõ totidem. 37ma Pro invasione Domestica n̄ ponatur taxa in Citatione, sed simpliciter ad extendendū Statutum citet; alias caam amittit, et Reus propior ad evadendum qm Actor. 38va Citatio n̄ dt poni in Bonis obligatorijs, nisi desint bona hæreditaria in eodem districtu, et ex ijsdē bonis faciat Citanti injuriam. 39na Citatus pro administratione Justitiæ in xmo termino illa facere tenet; idq caã evitandæ pœnæ; quodsi se ꝑmiserit Condemnare, et postea 2da citatione Citatus fuerit, jam tunc luet pœnam 3 marcarū Judicio et parti totidem.

Pag. 142. 40ma Inordinata Citatio ē ubi major taxa qm injuria ponit. 41ma Mente captus cū Tutoribus ꝓ Curatoribq a jure assignatis citandq ē vel his deficientibq Successores adcitent. 42da Citatione Regia cancellata existente Reus absolvitur a Termino et Citatiõ cū pœna 3 Marcarū destruitur. 43tia Habens jus transfusum et progressū juris incepti cessum dt citare ad Inscriptionē et transfusionem

onem ejusmodi juris, tu ad parata Citationes Sup
aliquo obtentas. ¶ Vta Citatio Commissorialis ad mang
dari dt a Ministeriali non sub nobili. ¶ Vta Inor-
dinata Citatio est, qdo pars dividit Citationes pro
una eademq. re sonantes et tunc Judex cui pa-
tionem et intelligentiam continentia. ¶ Vta
Citatus defendens se prescriptione rne Debiti, jam
agnoscit debitu, quæ prescriptio si a Judicio n ac-
ceptatur, absq. ulla probatione solvere tenebit.
¶ Vma Pro remethone profugo n Minorennes sed
Tutores citandi sunt. ¶ Vva Citare actorem n
pt Citatus pro damnis, etiamsi decretum obtineat,
Sed actor Citatu citare dt. ¶ Vna In citatione
pro granitiebq dum plures haredes in una villa
citantur non scribit illis tangm Participibq sed
cujuslibet nomen et cognomen exprimit et
specialiter Citantur ad Judicia Terrestre. ¶ Voma
Citatq pro granicidq et pro damno in fundo
eorundem Bonoru facto, tam pro damno qm
pro granicie eorunde Bonoru respondere dt.

Titulus 3tius.

De Processu.

Pag. 143

Processus Juris est Actus trium Personarum Judicis Actoris et Rei ac ordo legitimus certis legibus et consvetudine præscriptus, secundum quem Actiones definiuntur et determinantur. Estq; Duplex: 1mus in Contumaciam ℔ ñ comparentem. 2dus ℔ Controversiam ℔ comparentem. Hinc 1mi Processus Judiciarij scilicet in Contumaciam ℔ ñ comparentem, tempora ℔ Termini sunt 3. 1mus Terminus a Citatione ad Sententiam Condemnatoriam currit. hic in Processu Zawaccij videatur Forma Processus Judiciarij in Contumaciam contra Successores certis terminis ℔ temporibꝰ comprehensi cum exemplo 1me Citationis. paginâ 143. Titulo 2.

Observationes.

Qui pecuniam inscriptam in 1mo Termino etiam peremptorio reponit, non Succumbit Vadium. Si quis extra Terminum in caã præcedit ℔ exceptiones ℣ litis Contestationes, ipso Processu Terminus approbat, acsi ex Citatione ℣ Decreto provenirat. A Citato Objecta Actori Evasio, de qua Si Offerat Actor se nesciviſse, tangm ignorans juramento comprobare dt. Judex petenti Procuratorem ℔ Patronum deputare tenetꝰ, qui si juxta Mandatum Judicis ~~patrocinisare~~ patrocinisare petenti in Judicio noluerit, pœna unius Sexagenæ in instanti puniatur. Successor oneratur Antecessoris Inscriptione Sine Vadio ñ in Castrensi Sed in Terrestri Judicio respondere tenetꝰ. Successores

Majores

Pag. 144.

Majores absq minorennibq pro facienda ratione mortuo Antecessore Citati in suo interesse respondere ñ tenentq. Notatus in Citatione Terminus Evocationis conservandus est ad contradicendum jure pro evocatione ex districtu. Diffamans alicuis si in xmo ñ dicat quod nihil mali de hoc homine dixit aut audivit imo qd talem pro bono homine habeat; et si se permiserit altera Citatione adcitare, tunc pro evasione ipsemet Tertius jurare debebit: si vò hoc ñ fecerit jurando, tunc luet pœnam in Statuto descriptam, et descendens sub Scamnum dicere dt: id quod diffamando locutus sum, mentitus sum ut canis, quæ verba famosa nemo per Suu Procuratore revocare ulla ratione aut Conditione poterit, Sed Solq dt. Promittentibq partibq verbaliter nil contra Terminum juridicu attentare neq in lucro neq in evasione Cáe promovere, et si una Pars attentaret, tunc Condemnatus de tali verbali promissione fracta, jure agere ñ pt, cu ñ sit Scripta cora Judicio. Hinc formæ in Contumaciam obtentæ contenta sunt Sequentia: xmo exprimit Nomen Actoris et Rei. 2 Occasio. 3 Ministerialis acclamatio. 4 Termini positi, peremptorij. 5 Admissio Judicij & Officij. 6 Condemnatio in pœna Contumaciæ. Tandem hæc forma ejusmodi Contumaciæ videatur in Processu Tavaccij paginâ 144. Titulo 3.

Secundus Terminus Contumacialis.

Pag. 146.

Hic Terminus ex zda citatione provenit, et é peremptorij, dicitur aliter zdum tempus, in quo coram Judicio petit Actor ñ Condemnandum esse Reum in lucro, qui nec ad xmam nec ad zdam Citationé comparuit. Forma &

exemplu 2de Citationis pro hoc 2do Termino edite
videatur in Processu Laudadzij pag. 145. Lucrum in
quo condemnat Reus 2dario non comparens est 4plex
mum Solius Taxe fundi ut in Causis Simplicium injuriarum et alijs fundum ñ tangentibꝫ. 2dum taxe
et fundi ut in causis violente expulsionis. 3tiu Valo
et fundi, ut in causis divisionis et violente expulsionis. 4tum lucrum pena infamie v capitis v fortunarum v alterius eorum. Condemnatio autem in
lucro si sequentia habeat vitia nulla est: 1mo Si
ñ clamat, ꝑ Ministerialem condemnat. 2do Si non
Condemnationis tempore in Statuto descripto condemnatur. 3tio Si ñ in legitimo termino Condemnat
4to Si coram incompetenti Judice Condemnat extra prosriu Foru. 5to Si Nomen Citati aliud esse
scriptu in Citatione, aliud in Concitatione. 6to Si
in Condemnationem Citatio tota ñ inserit. 7mo
Si mortua mortuo condemnat, idꝫ circa controversiam elucet: nã Actor ad probandu esset propior.
8vo Si post motione interpositam admissibile v ñ
admissam condemnatur. et hæc vitia ⁊ quodcung eorum in Condemnatione repertu, indiget probatione qd
Pag. ita obtenta sit Condemnatio. Jam vo Si Reus juste
146. nullo obstante in Condemnatione vitio Condemnatus
protunc habens aliquod legale impedimentu ratione
cujus ñ potuit Juri parere, faciat in Actis protestationem contra Actorem, quã præmissã citet eundem
pro male obtenta in lucro Condemnatione. Forma
Condemnationis in lucro hæc ht contenta: 1mo Eadem
que in Contumacia supra expressa; nisi quod hic Terminus peremptorij nominatur. 2do Citatio tota loco

occasionis

occasionis inscriti. 3tio pena quindecim alias S Marcarum. Et hec forma & exemplum Condemnationis in lucro videatur cum suis infrascriptis cautionibq, in Processu Zawadrcij pagina. 146. Tit. 3.

Observationes Condemnationis in lucro.

Pagina 147.

Perlucra minus Juridice & erronee v in Foro incompetenti obtenta nulla et: etiamsi Victus eo modo Intromissionem in Bona sua metu Vadiorum concederet. Res Judicata duobq modis in Jure obtinet: 1mo p Sententiam definitivam. 2do p Condemnationem Citati in lucro. Reus in Judicio liberatq v a Citatione v a Termino 2do contra mentem Inscriptionis Actor Citat; vel a Citatione et Impetitione Actoris. vel a Citatione, termino et a causa simul, et hac c effecta Citati libertas, qua tota causa destruitur. Aliquando liberatq Citatq ab omni hac impetitione juris Si pro illo Evictor intercedat, qui respondere tenetq, salva nihilominus Actione reservata contra talem Citatum, si quid in Evictore deficiat. In caa Criminali Actore n comparente Citatus liber pronuntiatur, et Sup Actore pena Talionis decernit; Secus fit in puncto Bannitionis, ubi deficiente Actore Citatq tantum a termino liberatq: nam Instigator juvat partem Actoream. Reus pmittens se condemnari in Termino pemptorio Reus c judicati. Citatus pmittens se condemnare 1ma et 2da Citatione in materia granicierum et ex 2da Citatione in lucro tunc lucrum hoc vocatq Actoratus: hoc Actoratu obtento remittit Actor cum Citato ad jus Succamerarij, et nihil pt facere pars citata aut aliquas controversias movere, imo sequi dt partem Actoream que obtinuit Actoratu. Solvens

Pag. 148.

Creditor alteri Creditori debitum inscriptum in Bonis v. etiam plura, tunc illa Bona possidebit pro utraq. Summa. In Termino Citationis vide n. tenet Actor petitionem Citationis prima fuere sed tantu fuerna Contumacia. Sistens se in Judicio et depositione Citationis querens jam de respondere, absquin si recedit in lucro Condemnat. Quando decernit luita. Judicio Solvenda, tunc ibi pro tempore n. dnt decerni damna sed jurevictus, pro damnis in foro competenti alia conveniatur citatione. Arestum in una Actione bis n. ponitur, neq. contra Decretu Judicis positu valet sed in Contumaciam agendum est. Arestum Condemnationis eodem die fieri dt. nam alio die positu n. valet Septem Marcas solvit Arestans evasionem, nisi x.simam sit. Protestatio velle illum experiri in xmis Terminis, ita Sarnitius folio 499. Pro lucro ex Controversia obtento non é necesse concitare, sed statim satisfactio in vim lucri obtinetur. Declaratâ taxâ in Tribunali Regni n. é opus concitare, sed pro interponendis Vadijs triplicatis citandus est Reus. Lucru obtinet cu Citatq in Termino peremptorio n. comparet. Lapso Termino conservato v. affixo ob n. celebratione Terminoru Castrensium si in alijs terminis lucru obtinet, validu é. In xmo Termino Condemnatio in lucro nil valet, nisi se pars Citata in xmo termino tangn peremptorio responsuram obligaverit. Condemnatio facta et eodem die n. Arestata, firma est. Citatus pro Exdivisione et in 2do termino ad lucrum Condemnatq, tunc n. fit concitatio pro lucro sed solu loco lucri remittitur Reus pro divisione facienda, qm si nollet facere ad Capitaneu remittendq é pro executione. In

facionato

facionato termino nihil, præter restitutio rei ablatæ cum pœna lucratur, et pro damnis agendū é in foro competenti. Agenti procuratorem in Judicio Nomine alicujus sine scitu v mandato illig, si causā ḟdat et de hoc convincat, facies signo aliquo maleſico signatur cum impreſſione s rasura cutis, et parti cui damna ꝺ falsū procuratoriū causavit, tenet satisfacere.

Tertius Termin, Contumacialis.

Tertius terminus Contumatialis (: seu tertiū temꝑ:) est astitus concitatorius, ex tertia citatione s concitatione ad satisfaciendum pro lucro in 3do Termino obtento proveniens, et in hoc astitio obtinetur, ac in continenti addit Actori miniſterialis ad intromittendum eundē in Bona secundum quantitatē æstimationis Rei lucratæ, et totidem damni. Alias in oā Bona de quibg agebat Actor intromittendē, et ad vallandam 14 Marcarum pœnam ſuꝑ jurevictum de nō impugnanda intromiſſione ac poſſeſſione quā si impugnatur remittit Actor cū Reo et rejudicata ad loci Capitaneum pro executione. Forma s exemplū Citationis tertiæ s alias concitationis pro lucro videat in Proceſſu Lawadzeij paꝑ. 149. Tit. 3. in qua loco : judicialiter reſponſurus, concludit : Pro his igit pro qbus in lucro condemnatus es, judicialī sis satisfacturus eſt. Pag. 149.

Obſervationes 3tij Termini Concitatorij.

In Concitatione exprimendum é ad videndū et audiendū jurari ſuꝑ damna in Citatione et Concitatione expreſſa.

idq si hoc in Termino Citatq in Contumacia sit Condemnatq: Si vó comparuerit, ad Instantia ejus Actor tenebitq comparare juramento damna illata Cum vó de damnis agitq Vadia et damnorum taxa triplicantq. Concitationis satisfactio destruitq 1mo si in Termino ad satisfaciendum concitato Nomen mutetur v omittatq v Condemnatio sit mala. 2do quando Offerens se pbare ñ pbat, et eo non probante petit a Reo Evasio. In termino Concitatorio si Citatus aserat se nescire de pgressu Juris, hoc comprobet Juramento, et respondeat ad Citationem 1mam s quæ ipsi proponetq. In hoc termino etiã taxa rei super qua obtentus é lucrus decernitur. Lucrus ñ ex Controversia Partis obtentus requirit concitationem ad satisfaciendum juxta Statutus Herb. fol. 200. Hinc formæ Astitionis contenta sunt sequentia: 1mo Ea sunt quæ in Contumacia: additq tñ ex rei Occasione, in Termino Astito Condemnatio. 2do Concitationis integræ positio. 3tio petitio et obtentio Intromissionis. 4to additio Ministerialis et Nobilius ad Intromittendum. 5ta Remissio p executione ad Capitaneu. Forma itaq s exemplus istius Astitionis videatur in Processu Zawadzcij pag. 150. Tit. 5. ubi etiam Relatio Ministerialis inveniq, si huic Decreto Astitionis contraventum esset.

Obervationes Termini Astiti.

Pag. 150 In Termino Astito ñ tenetq Actor cãam prosequi, nec prius illi Reus comparens solvat luerum. Jus habens ad Bona in quibus ponunt Citationes dt agere pro deportatione

pro deportatione Citationum ante executionē, nam post nil facere poterit. In causis Divisionis et expulsionis n̄ fit Astitio Sed declarat in vim lucri divisio et dat Citatio ad interponenda Vadia triplicata, vadio Capitaneali xmario correspondentia. Mortuo Ministeriali si pars ostendat ~~Citationem~~ Relationem Ministerialis introducentis in Bona tunc Nobilis presens Introductionis Statuatur cui fidē bona absq; juramento credendū. Intromissio accepta p Ministerialem a Judicio n̄ assignatum, nil valet. Jus perpetuitatis acquirens cū Intromissione firmq; est plucris, dummodo intromissio n̄ fiat in Summa plucrorum. Ministerialis quasvis Relationes intra decursum Sex Septimanarū in districtu prio recognoscat excepta legitima cáa. Relaō Ministerialis de positione vg Citationis facta coram q̄buscunq; actis tantū valet, quantum personalis recognitio, nisi faciat mentionē de loco et tempore positæ Citationis, tum et cui dedit. Intromissio in Bona deserta v̄ in Molendinū nulla est amissā possessione Jurevicti. Intromissio extra prōpriū forū facta n̄ valet. In Judicio Terrestri hic stat Processus, postea pro executione remissio fit ad Officium Capitaneale, ubi ulterior processus é executionis.

Exequutio Capitanealis contra Jurevictum.

Pag. 151.

Executio Capitanealis contra Reum Jurevictū incipit a Citatione q̄ta, quæ dicit Innotescentia: et hæc est triplex: una Innotescentia pro interponendis; altera pro decernendis Vadijs triplicatis. Forma sive exemplum q̄tæ Citationis s Innotescentiæ pro interponendis contra Jurevictū vadijs triplicatis videatur in processu Zawadzcij pag. 151. Tit. 3. cū alia simili

Innotescentia ratione juris cessi. Hinc Observationes
Pag. 132. Innotescentiæ non nullæ annotantur: 1ma Ut ordinata sit Innotescentia requirit Notarii Ministerialis ni admissi in danda Intromissione, exprimendu. 2da Innotescentia decernendorum Vadiorum, necesse est ut sit ex delatione Jurevincentis ab Instigatore Officii alias nil valet. ~~Citatio~~. 3tia Citationes Castrenses ad querelam, et Commissoriales, incipiunt a tempore innotescimus. 4ta In Executione Officij Castrensis contra Jure victum tempora & Termini procedendi sunt tres, de quibus infra sigillatim scribitur.

1mus Termin. Exequutionis Capitanealis.

Hic terminus & 1mus tempus Executionis Capitanealis a Citatione incipit contra Jurevictum tangm Contumacem ad executionem rei judicatæ decernendam C: facta probatione ab Actore & relatione Ministerialis ac duorum Nobilium de ni admissa intromissione et pœnam 14 Marcarum ratione impugnatæ Intromissionis luitam, et ad dandum Ministerialem Actori ad intromittendum eunde juxta Contenta Decreti Terrestris, tum quoq. ad imponenda vadia triplicata super Jurevictum in casum impugnandæ Intromissionis. Observationes hujus Termini sunt sequentes: 1ma In hoc Termino nulla incumbit Citato defensio, nisi vellet deducere Incompetentiam plucrorum ex ea ratione quod in foro incompetenti obtenta sint nam incompetentia fori præsertim Castrensis ni obstante quovis processu, etiam in ultimo puncto Executionis deduci pt. 2da pt se citatus defendere ignorantia Processus prout in Termino Concitatorio. 3tia Similr defendit Citatus reproductione

quietationis

quietationis verâ et n̄ fictâ; aut satisfactione hoc est submissione dandæ Intromissionis in plueris. Pag. 153.
Forma vō Condemnationis sup̄ Innotescentiam, et Interpositio Vadiorum triplicatorum cum suo exemplo, tandem forma literarum significatoriarū a Capitaneo de Vadijs interpositis videat in Processu Zawadzcij pag. 152. Tit. 3.
Si autem n̄ paruerit huic Condemnationi citet Reus 5ta Citatione pro decernendis Vadijs triplicatis tam ab Instigatore Officij qm a Parte jurevincente. Forma itag Pag. 154.
5 exemplum istius Citationis 5tæ videat in Processu Zawadzcij pag. 153. Tit. 3.

2dus Termin⁹ Exequutionis Capitanealis.

In hoc Termino facta p̄ Actore Relatione Ministerialis et duor⁹ Nobilium (de n̄ admissa Intromissione cū Possessione sub Vadijs triplicatis interpositis) ad decernenda Vadia triplicata Actori et Capitaneo p̄ Medium et rumationem ~~de~~ sup̄ jurevicto de Bonis ejus faciendā. additur Vicesgerens ad faciendā rumationē et eijciendum jurevictum de Bonis processu oneratis, et interponitur pœna bannitionis ob negandam rumationē.
Observationes hujus Termini: xma In hoc Termino Exequutionis Capitanealis nulla defensa admittitur, nisi illa quæ in 1mo termino Innotescentiæ expressa é.
2da Post Astitionem Innotescentiæ ejusdem, sup̄ citatū decernunt⁹ Vadia triplicata, medietas illorū pro Actore et medietas pro Capitaneo, qui manu forti jurevictum de Bonis expellere d. 3tia Capitan⁹ et Actor n̄ hnt Vadia triplicata, si juraverit Reus de ignorantia Processus, v iniverit concordiam cum Actore. 4ta Jurevict⁹ Stans p̄sonalī in Judicio si admissa possessione Actorem de Bonis expulerit, tunc Capitan⁹ Actorem

defendere tenet. 5ta Si autem in Contumaciam obto-
to Processu et habita Intromissione in Bona jure-
Pag. 155. victi, exposta jurevicto fuerit exp^tsus, tunc Actor
n^o pro expulsione aget, sed processu contra jurevictu
continuabit; Secus si eam personalr admiserit. 6ta
Capitaneg S ejus Officiu in Executione rei judicate
a plucroru, n^o obstante appellatione dt procedere ad exe-
quutione plucroru s rei judicate: Nam tunc Capitaneg
est Exequutor et n^o Judex cad, proinde appellatione
n^o dt admittere. 7ma Nec Evasio nec Dilatio in Exe-
cutione rei Judicate locum ht, nisi sit dilatio ad
quietationem: Executio enim n^o patitur moram.
Hinc forma Condemnationis Super hanc supra nota-
tam Citationem 5tam videatur cum sua cautela
in Processu Zawadrcij pag. 155. Tit. 3. ubi etiad inve-
nitur Sexta Citationis Exemplum S forma ad Offi-
ciu capitaneale, hoc e ad Terminos Castrenses: termi-
nusq. ei post affectatam rumationem non nisi in
duabus Septimanis prefigendus est.

Pag. 156. **3tius Termin Executionis Capitanealis.**

Hic Terminus 3tius jam ultimg e S ultimus tempus
in quo pvia probatione p Vicesgerentem et Nobiles,
ad pronuntiandu Bannitum et proscriptum de Re-
gno et Dominijs ei subjectis, Sententia fertur. Et
hic Condemnatio post astitionem Termini Citatio-
nis ultime Exequutorialis ad decernendam pu-
blicandamq. Bannitionem edita, et Decretum ban-
nitionis h videtur p modu forme cu sua cautela
in Processu Zawadrcij pag. 156. Tit. 3. Ibidem pag. 157.

videat

videatur post obtentam Bannitionem Processꝰ contra Bannitum, nec non contra Imposſessionatū ad bannieṅdum post Astitionem Termini forma Citationis. Tandem in eode processu Lawadrcij pag. 158. videre licet Citationem contra Complicem Imposſessionati, nec non contra eum qui defendit Bannitum et nō ſmittit eum captivari. Similiter eadem pagina et ultra videaꝰ mandatū S. R. Mattis unū ad loci Capitaneū, alterū ad Nobilitatem ut debite Exequutionem in Bonis Jurevicti faciant captivando ꝛ proscribendo eundem de Regno, idq; fortiter Armati.

Observationes hujus Termini: 1ma Consuetudo obtinuit ne proſequaꝰ hic Terming absq; ſsonali Comparitione. Pag. 159.
Jurevincentis 2da in hoc Termino dilationes et commotiones nō admittunt, excepta aliqua insigni perplexitate plurorum. 3tia Nulle defensē locū hnt niſi annotate in 1mo Termino 1mē Innotescentiæ ~~stū~~ seu exequutionis. 4ta Juramenti ignorantia Processus et verē infirmitatis defensa concedi ſt. 5ta Si ante Bannitionē v Intromiſsionem admiſsa concordia interceſserit et jurevictus quietatus a triplicatis Vadijs fuerit nec Capitaneus ea pretendere poterit, imo jurevictꝰ a pœnis ōbus liberatur. Jam vō post admiſsam intromiſsionē et promulgatam bannitionem concordiā partiū ſubsequente Vadia triplicata nō ſuffocant. 6ta post Decretū bannitionis addit Miniſterialis ad publicandū. 7ma Complex facti si petat Suſpenſionem donec cū Principali decidatꝰ causa, illico ubi bannitꝰ Principalis directe reſpondere tenetꝰ.

Pag. 160.

Gradus Exequutionis Rei judicata st sequentes: xmus Innotescentia xma in qua Ministerialis cu Nobilib ad Intromittendu Jurevincentem in Bona Jurevicti processu onerata additur, et vadia triplicata interponunt: quod ex Superioribg dictis videre licet. 2dus Innotescentia 2da in qua Vadia triplicata decernunt et rumatio, ac Intromissio. 3tius Innotescentia 3tia s ultima ad bannriendu jurevotum. 4tus fortis et violenta Exequutio super Bannitum Reum ad Instantiam jurevincentis. Hinc notandu quod Sententiæ Exequutoriales illico Exequutioni tradi debent: Nam post decursu 3 Annorum a die prolationis ipsarum numerando, ne possunt Exequutioni demandari, juxta Consuetudinem. Quodsi latâ Sententiâ Exequutoriali, jurevictus ante Exequutione ejus moriatr, protunc hæredes defuncte adcitandi sunt cum intimatione: ad videndu et audiendum eande Sententiâ exequutorialem contra eos pnuntiari. Similr de Actore si moriatr ante Exequutione intelligendu. Jam vo juxta præscriptu Statuti Similis processg fit contra Complicem prout et contra Principalem qui pro uno. et eode Termino citari solent citatione ad Bannriendu, cujus forma videatr in Processu Zawadzcij pag. 160. Tit. 3. Et quoniam etiam contra Complices Similis processus servatr, ideo hic de complicibg agendum est.

Pag. 161.

Reus Facti et Complex.

Reus facti et Complex facti pt esse quadrifariam

id est

id est 4plex: 1mo Si solus noxam fecerit. 2do si auxilio ad id fuit. 3tio si consilium dedit. 4to si malefactores fovet. Item complices st 3plces: 1mo qui Personam banniti fovent, conservando in Domo, defendendo, vires illi suppeditando ne accipiat a Capitaneo. 2do qui Bona et non Personam Banniti defendunt vigore Juriu Suorum ante institutionem caŭ obtentorum et qui importatione Citationis n' agunt. 3tio qui lite pendente jura acquirunt. Reliqui divisione Complices st 2. Alij Nudi qui Bannito patrocinantur. Alij Vestiti qui jus Suum s vigore Juris sui Bona perlucris obnoxia tuentur. Et hi st 2plces: Alij qui ante inceptionem causæ Bona potiunt aliquo jure. Alij qui post inceptionem causæ. Hinc Complex Vestitus reproducens reproducens jus Suum remittit ad Judicium Terrestre: Capitaneo enim de Juribus n' competit agere. Dilatio quoq; Complici ad munimenta concedit, probando quo vigore juriu Suorum sit Possessor. Et motiones Complici concedunt. Complex Banniti n' censet esse, si jure legitimo tangm primus Inceptor in plucris ad Bona Banniti intromissionem habuerit; et in tali casu Partes de potioritate plucrorum in foro Terrestri experiri debent: nam Judicio Castrensi Potioritas Juriu discernenda n' competit. Reus banniri dt in præsentia Actoris: poterit tñ Procurator Actoris a Judicio petere Instigatores cum quo agere possit, si et promovere Causam Actoris; si autē Bannieng Procuratores removerit, protunc n' a caŭ sed a termino liber erit. Pag. 162.

Sciendum quoq; duas esse caŭs ob quas in integrum restituunt Processus: 1ma si quis ignorantia Processus

onere
aſserat cum ~~proceſsu~~ probandi. 2da Si ń juridice obtentum eſt Decretum, tunc Actor tenetur totũ Proceſsum quo cáam obtinuit deducere, in quo si aliquid deſuit v ń secundũ formã ſuperiꝰ deſcriptam obtentum sit, cassatur.

Sciendum 2do quinq esse genera male obtenti: 1mũ Judex Incompetens. 2 Forũ incompetens. 3 Actor Incompetens. 4 Saltus in Proceſsu. 5 terminꝰ nullꝰ.

Pag. 163 Ne autem gravetꝰ Jurevictꝰ Proceſsu Erroneo Jus impertivit beneficiũm obtinendi ſublationem Bannitionis ad 6 menſes agendi pro male Obtento proceſsu, ſed hoc bona Intentione fecit. Itaq Obtenta Sublatione adcitare tenebitꝰ Jurevictꝰ Actoreꝫ illiq probare male obtentum eſse Proceſsum; si id ń demonstraverit talis Sublatio locũ hŕe ń debet. Hinc Citi, nec non forma Sublevationis p Regem Bannitionis ad 6 menſes, videatur in Proceſsu Zawadecij pag. 163. Tit. 3. Ibidem pagina 164 videre licet Adcitationem ad Sublevandam Bannitionem, et Formam Prorogationis Regiæ qũa iterũ ad Sex Menſes prorogatꝰ jurevicto Sublevatio Bannitionis ut hoc tempore poſsit judicialiter cũ Actore de male obtento Proceſsu agere idq finaliter. Quodsi Bannitus omiſsa actione de male obtento satisfecerit Jurevincenti et Judicio, tunc ń sufficit hŕe quietationem a Jurevincente et Judicio, ſed requirit ut Bannitus habeat adhuc a Rege literas Sublevationis Bannitionis ut in pristinũ Statũ reſtituatꝰ. Itaq Forma hujusmodi Sublationis s Relaxationis p Regem

Pag. 164

Bannitionis

Bannitionis in Processu Zawadzcij videat pag. 164. l. 3.
Sciendum 3tio Executionem Impedientia esse sequentia: 1mo Prosecutiones Appellationu. 2do transactiones v renovationes. 3tio Si interveniat a latere aliquis, qui potius Jus ostendit, et experiri velit de potioritate Jurium.

Observationes Bannitionis

Pag. 165.

Bannitus in omni Judicio locu standi n' ht, nisi in Evasione sit Actor, sin vo Citatus sit, in lucro condemnatg. neq. Inscriptiones facere neq. factas suscipere aut faciendis consentire pt: hae enim nullitatis sunt. Obtenta Sublevatione Bannitionis agere pt jurevictg pro demonstratione male obtenti Judicij in Bannitione et tunc ht locum Standi in Judicio. Sublevatæ Bannitionis in proprio Castro facere dt Bannitus, ne sit invalida, quæ si in proprio Castro n' suscipit, tunc poterit illam facere in propiori alieno Castro, cu protestatione, quod n' sit suscepta in proprio. Bannitg amittit Sublevationem irritando Possessionem Bonorum Jure lucratoru, vel etiam opponendo se Exequtioni in eisdem Bonis faciendæ, et tunc citari pt ad videndu quod hoc ipso qusu amisit Privilegiu Sublevationis. Bannitio in quolibet Juris gradu objici pt etiamsi in 1mo n' objiciat. Objecta Bannitione si Bannitg comprobabit ignorantiam ejus juramento, habebit locu standi. si autem Bannitio obtenta est p controversiam, n' admittitur ad juramentu Bannitg cui objicit Bannitio. Minorennis Bannitus admittens Intromissionem, Bona n' amittit: nam hæc sine tutoribg n' pt suscipi. Kmetho pro sua injuria pt Nobilem Banniri, eig. Bannitionem objicere, dummodo agat cu Assistentia Domini sui. Actores duo Citati ad bannriendum existentes, sufficit

si unus compareat. Actor ad banniendu n̄ comparen
Banniendus a Termino liberat. Si quis Occidat Ban
nitum nullam pœnam incurrit neq. pecuniariam
neq. Sessionem Jurris. Successori adcitato Actor n̄
tenetur integru processu deducere, nisi ultimu De
cretum per Controversiam Suſt Bannitu Antecessore
latum; quod si hoc ultimu Decretu n̄ sit p̄ contro-
versiam latu protunc tenebit integru Processum,
ut st Citationes, concitationes, Contumaciæ lucra
plucra p̄ deducere. Processus obtent contra Persona
in legatione Reipublicæ existentem, est nullg. In
Termino Bannitionis n̄ datur dilatio ad munimen
ta nisi quibg probare velit aliquis talem causam
esse sublatam. Quodsi Procurator in Termino Bannit
tionis offerat suu Principalem velle jurare tunc ju
ramentu pro futuris terminis est decernendu. In
procedendo s respondendo sit Jurium remediorum reserva
tio.

Pag. 166. **Brevis Processus ad Inscriptiond in Contumaciã.**

1mo Datur Citatio originalis in forma Solita. 2do fit Relatio positionis ejusdem Citationis. 3tio Citat in 1mo Termino n̄ comparens condemnat in pœña Contumaciæ. 4to post obtentã Contumaciæ pœna datur Reo iterum 2da Citatio s Concitatio. 5to fit Relatio positionis ejusdem Concitationis. 6to Citatus in 2do Termino iteru n̄ Comparens Condemnat in lucro. 7mo datur Reo concitatio ad satisfaciendu pro lucro in quo condemnatg est. 8vo fit astitio Termini ex Concitatione ad satisfaciendum pro lucro editã: hic addit ministerialis ad Intromittendu Actorem in

rem in Bona jurevicti, quæ intromissio si impugnatur, fit remissio ad Capitaneum loci pro executione. 9no Relatio impugnatæ Intromissionis est facienda. xmo Innotescentia Brachij Regalis ponenda é post una septimana. xi^mo fit Relatio Positionis ejusdem Innotescentiæ. 12mo debet esse Astitio Termini brachij Regalis: hic interpositio Vadiorum triplicatorum specificat. 13tio Ministerialis post duas Septimanas cum duobus Nobilibus ac Vadijs triplicatis interpositis in Bona jurevicti descendit. 14to fit relatio impugnatæ Intromissionis et positionis vadiorum triplicatorum. 15to datur Reo Citatio pro Vadijs triplicatis. 16to fit Relatio positionis ejusdem Citationis. 17mo debet esse Astitio Termini ex Citatione pro Vadijs triplicatis. 18vo Condemnatio in Vadijs triplicatis decernit: et Vicesgerens ad Rumandum jurevictum de Bonis, additur. ~~17mo~~ 19no fit Relatio denegatæ Rumationis. 20mo datur jurevicto Citatio ad Banniendum. 21mo fit Relatio positionis ejusdem Citationis. 22do Condemnatio in pœna Bannitionis decernit a Judicio: et ad publicandam eandem Bannitionis pœnam Ministerialis additur. 23tio fit Relatio ejusdem publicationis. Notandum ultimò est ne hic Processus ultra præscriptum Juris communis præcipitanter obtineatur, alioquin pro male obtento censeretur.

Processus per Controversiam Reo comparente.

Pag. 164.

Explicato et breviter connotato ab ipso principio hujus Tituli 3tij primario Processu, qui procedit in Contumaciam dum Reus non comparet; sequitur alter Processus

ad connotandu qui procedit dum Reus comparet p Controversiam Partium. Itaq
Sciendu 1mo quod Reus comparens in Judicio utit v dilationib v exceptiones opponit, ut totu negotium in dilationem eat, si autem horum nihil faciat, cogitur v negative v affirmative respondere ad citationem. Omnis igitur Responsio Rei aut é exceptio aut litis contestatio. Si est Exceptio tunc aut declinatoria aut dilatoria, aut peremptoria solet esse.
Sciendum 2do quod quemadmodu Exceptio est 3plex, ita quoq 3plices Conclusiones Decretorum solent fieri, videlicet 1ma Conclusio procedendi ulteriori processu Judiciario v ñ procedendi. 2da Conclusio Decretorum est qua jubet Citatus respondere v ñ respondere ad citationem. 3tia qua jubet Reus directe ad citationem Actori Respondere, hoc est negare v fateri factum sive rem, de qua citatus est: quodsi Citatus directe respondere nollet, extunc Actor ulterius in Processu Juris procedere pt ad condemnandum in lucro Reum, qui noluit directe respondere.
Et hæc de 1dario Processu Controversiali cum tot in ipso Processu Zavadrcij inveniant, dicta sufficiant.

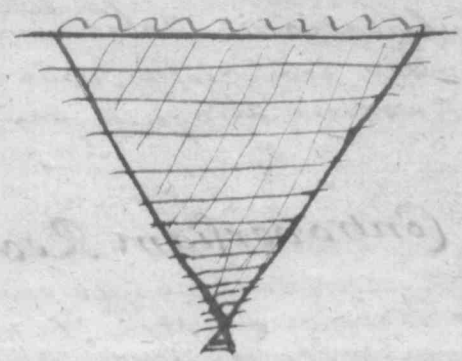

Titulus

Titulus 4tus
De Exceptionibus.

Pag. 168.

Exceptio est Intentionis Actoris exclusio. Sicut enim Actoris arma st Actiones, ita Rei sunt exceptiones, quibus intentionem Actoris excludat. Exceptiones st 3plices: Declinatoriæ fori, dilatoriæ et peremptoriæ.

Exceptio Delinatoria fori est, dum allegat Reus sen debere respondere ob privilegium aliquod, v ratione Personæ, Contractûs v districtûs, id est dum Reus excipit sibi aliquid v contra Judicem v contra Actorem sive ejus Procuratorem, v ex parte sui ipsius.

Exceptio Dilatoria est qua causa aliqua v p contractu, v p legem v p Sententiam Judicis in aliud tempus v locu prorogatur. Et hæc n semp ht locu, cum sæpius evitari possit. Datur etiam Exceptio Procuratoria qud v Procuratoriu Mandatu n ht a Principali jus constituere n pt: et solet fieri 1mo contra Terminu. 2do contra positionem Citationis. 3tio contra formam ejusde citationis. Huc pertinent variæ dilationes causam n perimentes, sed tantum Terminu prorogantes. Post Dilatorias vo exceptiones p Judicem abrogatas profe-runt peremptoriæ.

Exceptio Peremptoria v Personalis est qua semp in Judicio locu ht nec evitari pt. ut est vg exceptio pacti perpetui ut nungm pecunia petatr. Rei judicatæ transactæ et finitæ Solutionis. et si quid contra jura et constitutiones factum esse dicitur. Et hæc Exceptio peremptoria fit ex parte v fataliorum v Prescriptionu v Condemnationum in evasione.

Pag. 169.

Notandum Omnes Exceptiones ante litis contestatione introducendas esse: et quidem 1mo declinatoriæ deinde dilatoriæ tanden Peremptoriæ introducuntur.

Peremptoriæ tñ semp post litis contestationem introduci solent, exceptis quibusdam peremptorijs scilicet de re judicata, transacta, et finita, quæ ante litis Contestationem apposita ipsam impediunt et retardant rem judicatam. Hinc Præcepta de oppugnationibꝫ Citationuꝫ superiꝫ connotata, hic exceptionum vim sapiunt, cum excludant Actoris intentionem.

Ordo inferendaruꝫ Exceptionum ne ꝑ altera alteri derogetur: 1mo contra terminuꝫ. 2 contra positionem Citationis. 3. contra forum et Personam Judicis. 4. ex parte Personæ Rei. 5. contra Personam Actoris. 6 contra formam Citationis. 7 contra Processum et fatalia Juris, tum et Præscriptionem. 8 Dilationes. 9 Litis contestatio 10 Responsio in caꝛa principali.

1. De Termino

Ut Exceptio fiat contra Terminuꝫ, considerandum é: an sit legitimus v non. Si est legitimꝫ: tunc v ex Citatione v anteriori conservatione fieri dr. Si non; tunc v obtranslapsitatem, v mortem alicujꝫ litigantiuꝫ v Judicis, v propter Cessionem Actoris de Actione, et transfusionem in alium, fieri solet, quibꝫ casibꝫ intervenientibꝫ necessaria est Adcitatio. Ex eodem fonte fatalia ob intermissionem unius Anni et 6 septimanaruꝫ petuntꝫ.

2. De Positione Citationis.

Pag. 140. Contra Positionem Citationis infertur exceptio, observando: An Termino proveniente ex Citatione Relatio positionis ipsius sit Personalis v literatoria. Si literatoria é? an instrumentum sit sufficiens v non. Si Personalis? attendendum est Authenticum Ministerialis, juratusne, an

consus publicat, an generalis v Provincialis sit. Praeterea inquirendum ab ipso Termino, an una septimana intersit in Judicijs Terrestribj v castrensibj ad Terminu. An duæ septimanæ intersunt ad Terminu Judiciorū Tribunalitiorū v Commissariorum. An 6 septimanæ st interpositæ in cāa exemptionis Bonorū Regalium. An ex Majori ad Minores Poloniā et e contra, q ymanæ intersunt ad Terminu; in eadē vō Polonia an in duabj ymanis ad Judiciu Regale posita sit citatio.

3. De Foro et Persona Judicis.

Exceptio contra Forū et Personam Judicis ut fiat, attendenda est proprietas et differentia Magistratuum uti Ecclesiastici et Sæcularis, aut Regij et Tribunalis, Terrestris Castrensis et Succameralis. Forum Maldeburgense et Culmense nec non circumstantiæ considerandæ st Personæ Judicis, Actoris, et Rei & Partium, cāe et loci. Judicis in eo circumstantia considerant: An sit habilis hoc é adultus an Indigena, an n bannitj, an Nobilis, an Possessionatj an juratus. Partium in eo, ut Actor forum Rei sequatur scilicet Nobilis Possessionatj in foro Terrestri, et Impossessionatj ubicunq preventj fuerit sive in foro Castrensi sive alio; Plebēi in foro Magdeburgensi, et Villani coram Suo Domino. Pruteni in foro Culmensi, et Servi cum Domino et Theloneatores in quocunq foro dummodo sint citati respondere tenentj. Causæ in eo: Civilisne sit an criminalis? si Civilis; ad Judiciu terrestre v Capitaneale Pag. 141. ftinet; Si Criminalis; ad Judiciu Conventionale S. R. Mātis aut Castrense spectat: Si Capitanealis! tunc est aut Judicij aut Officij. Loci in eo, ne sit evocatio ex alio districtu in alium. In criminalibj tñ recentibj causis etiam Possessionatus Forum loci, in quo deliquit, sequitur.

80.

4 De Persona Rei.

Etiam ex parte Rei seu contra Personam Rei infert Exceptio, si considerabitur: An sit Bannitꝰ v̄ pleni Juris an adultꝰ v̄ minorennis qui cū Assistentia Tutoris comparere dt. Denig. An sit in Regno v̄ extra, in Servitio Militari v̄ legatione. Tandem Sexus v̄ Status spendit: An sit Virgo v̄ Maritata cum Assistentia Mariti, Vidua vó sui Juris est.

5 De Persona Actoris.

Contra Personam Actoris fit Exceptio observando: An sit Bannitus v̄ pleni Juris, an sit vir v̄ Mulier ut immediate dictum, Plebejus an Nobilis, quod maxime in Personalibꝫ causis observandū, puta Capitis, Vulnerum incarcerationis, ista enim aliter in Persona Nobili et plebeja æstimantur. Ex visceribꝫ quoq causæ multa considerantur, uti contra usufructuarium quod ipsi hæreditatis caā ń competat, et quod ad Alienam inscriptionem pro injuria aliena agat; Nemo enim pro aliena injuria agere obligatꝰ, et alia infinita ex naā causæ provenientia examinando.

6 De forma Citationis

Pag. 172. Similiter contra formam Citationis opponitꝰ Exceptio perpendendo: An sit ordinata, an forum Nomen et Cognomen Actoris et Rei contineat in se expressum cum Caā de qua agitur. Præcipue trī in descriptione rei ꝫ causæ circumstantia loci temporis et instrumenta attendunt̄. Similiter observatꝰ Data et Terminus, tum etiam et Titulus Actoris v̄ Rei v̄ Judicis si fuerit omissus, non est negligendus. Plura videre licet de citationibꝫ Supra.

De

7 De Fatalibus

Ultimo tandem contra Processu ꝯ contra Fatalia sive præscriptionem inferty Exceptio considerando: An in cáa cepta spatium unig Anni et 6 ymanarū sit intermissum, an in Exequtione definitivæ sententiæ tempus trimestre et triennale sit elapsum: tale enim Decretum æquivalet hoc in passu Privilegio. Hinc inter Fatalia et Præscriptionem hoc est discrimen, quod fatalia in processu, præscriptio vó in causa observatur et attenditur. In causa autē Divisionis, Exemptionis, limitum et Inscriptionis fatalibꝰ et evasione, n' causa sed Processus perimitur. Sed in exequtione rei judicatæ fatalibꝰ causa, et evasione Terminus duntaxat tollitur.

Observationes Fataliorum.

Natura fataliorum et ꝓscriptionū diversa; nam fatalia Authenticis Ministerialiū et Præscriptiones juramento probantur. Si quis inceptam causam, post condemnationem unam, intermittit, et post Annum et Sex ymanas n' adcitat ad prosecutionē illig: amittit causam fatalibꝰ pro qua citavit, nisi ob aliqm caām Judicia fuerint suspensa. Contra tn' Inscriptionem firmam fatalia obyci n' possunt, et si decernunt, tunc a Processu et termino liberatꝰ Citatus n' tn' a causa. Si Reus n' agnoscit factū, sed Processū oppugnat, tunc sublato processu fatalijs, tollitur et causa: exceptis causis limitū Divisionis et exemptionis. In executione rei judicatæ nempe post rumationem fatalia 3. Annorum et triū mensiū currunt: cum res judicata vim Privilegij sapiat. Pag. 173.

Quodsi Actor in executione aliquid processerit, et post illud Processum Anno et 6 ymanis Silverit, Processus executionis fatalijs amittit, nisi forte 3. Anni et 3. menses necdum exspiraverint, tunc Actor ad rumationem denuo citabit. Scripto Termino fatalia Citatus objicere n̄ pt. Mortuo Judice non adcitans intra Annum et 6 ymanas fatalijs causam amittit. Similr̄ in Executione si quis post mortem Citati v Actoris intra Annum et 6 septimanas n̄ adcitat, fatalijs caam amittit. Actor post obtentum decretum si p triennium n̄ prosequit causam suam, amittit illam fatalijs.

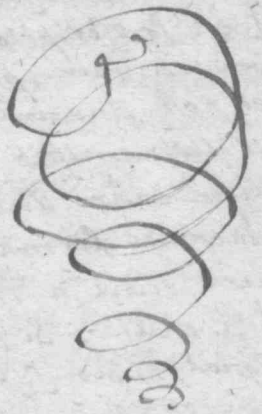

Titulus 5tus.
De Dilationibus.

Dilatio est temporis in causa prorogatio. Estq; 2plex Peremptoria et Dilatoria. Peremptoria est qđo ad munimenta specificata causam perimentia obtinetur. ut ad quietationē, v pro majori, v ratione verā infirmitatis. Et hanc Peremptoriam Dilationem si quis probat causam lucrat, si n̄ probat, amittit. Dilatoria Dilatio est qua probatā ulterior remanet controversia de negotio principali, et ipse tantum terminus prorogat. Et hæc conceditur ad munimenta specificata, ad statuendum Ministerialem, ad Evictorem, ad Visionem, ad scrutinium deducendum in Criminalibꝫ, ad inquisitionē in causis expulsionis: possunt etiam huic generi adjungi Suspensiones causas differentes. Hinc Dilationi peremptoriæ s. Strictæ n̄ satisfaciens, id é n̄ comportans munimenta, aut n̄ probans juramento metterti fuisse verā ipsiꝫ infirmitatem, amittit causam; Dilationi vó Dilatoriæ s n̄ latæ qui n̄ satisfacit scilicet si n̄ statuit Ministeriale aut Evictorem q̄ perdit Terminū et de principali negotio restant controversiæ. Item Dilationes aliæ st ante litis contestationem, aliæ post litis contestationem, et aliæ post Sententiam. Dilationes quæ ante litis contestationem petuntꝫ st hæ. 1mo Minorennitas. 2. vera infirmitas. 3 Statuendi Ministerialis. 4 Pro majori. 5 Absentia cāâ Reipublicæ. 6 ad Visionem. 7 ad munimenta literatoria. 8 ad Evictorem. 9 Scrutinium. 10 ad deliberandum. 11 ad quietationem specificè. Et hæ dilationes consequenter explicant: 1mo Dilatio propter Minorennitatē

Pag. 144.

Pag. 145.

id est ob teneram Actoris et Rei ætatem dat. 2do Propter veram infirmitatem id est ob adversam valetudinem alicujus litigantium. 3tio ad Statuendum Ministerialem, id est v propter Eum statuendum, v propter Relationem ipsig ex Actis producendas. 4to Pro majori id est propter Actionem majoris negotij in alio Judicio eodem die habiti. 5to absentia cáa Reipublicæ id é cui quis aut legationem extra Regnum obit, aut ad aliquod publicum negotium peragendum deputatur. 6to ad munimenta literatoria id est ad producenda jura ut Contractus Inscriptiones &c. 7mo ad Evictorem, id est ad probandum munimentis se posse habere Evictorem in tali causa, qui se ipsi obligavit p Aligm Inscriptionem, quod ipsum si opus fuerit in quocunq. Judicio evincet et tuebit.
8vo Dilatio ad visionem id est ad revidendas p Ministerialem injurias in aliquo loco patratas. 9no ad Scrutinium id est quando prorogatr tempus ad inquirendam rei v facti veritatem. 10mo ad deliberandum id est qdo prorogatr tempus consilij capiendi gratia. Citato quidem ut digne possit replicare, Actori vò ut sit paratus et ab Amicis instructus qualiter possit Exceptionem Citati refellere. 11mo ad quietationem specifice id é dum se Partes trahit probare quietatione, quod sit jam hac in cáa quietata et liberata. Dilatio itaq utraq cum suis recenter enumeratis Speciebg cómpetit tam Actori qm Reo, et quæ alicui magis competit v n competit Judicis est considerare. Dilatio verò infirmitatis, pro majori, et rnè absentiæ cáa Reip. petit solent p nuntium aliquem. Reliquæ vero

Dilationes

Dilationes possunt peti v per ipsos Litigantes,
v p Ipsorum Procuratorem s Plenipotentem.

De Dilatione propter Minorennitate.

Pag. 146.

Constituti coram Judice Impuberes v Minorennes et cognita illorum etas insufficiens, debet p Judicem sententiâ interlocutoriâ ad debitâ etatem prorogari in quacunq; litis materia, ubi postqm ad competentes annos devenerint protunc respondebunt, et propter tale Dilationem præscriptio rei de qua agit n' opponit, juxta legem Casimiri Magni. Et hæc Dilatio propter minorennitatem in omnib; casib; dat, excep-

Pag. 174.

tis sequentibus: 1mo in Summis recipiendis de Bonis Patri Minorennis obligatis n' dat Dilatio, sed tenet Minorennis pecuniam recipere. 2do Fidejussorem Patris eliberare tenet n' expectata discretione Annorum. 3tio Pater Citatus pro Hereditate adhuc vivus, illo demortuo Minorennes Filij respondebunt. 4to Oppignorans, vendens, obligans Bona hæreditaria et inscribens se pro Evictione si moriat Pater, Filij ejus respondebunt et suebuntur licet Minorennes sint. 5to Si Pater obligans se ad solvendu debitum moriat, filius etiam Minorennis solvere tenet. 6to In Actione finium Regundorum s dislimitandoru Bonorum n' expectat etas discreta, tamen reservat agendi potestas in futuru de injuria, si qua illis ab adversario in Minorennitate inferatur. 7mo idem observandum in Actione familiæ Herciscundæ s hereditatis dividendæ, quod et in Actione finium Regundorum. Hinc Juramentu a Minorenni

Standu, Inscriptio Castrensis pro Vadio, ad qm citatur Minorennis, evasione n' transportationis ipsig ad Acta terrestria, Suspendenda sunt in Judicio ad Annos discretionis. Forma istius Suspensionis videatur p modu Decreti in Processu Zawaccij pag. 177. Lit. E.

Pag. 178 Observationes Dilationis propter Minorennitatem sunt sequentes. 1ma Annorum discretionis adjudicatio et disjudicatio tantum Regio Judicio, Tribunali Regni, et officio Terrestri competit, Judicio tn Castrensi minime. 2da Minorennes absq. Tutorib; nil agere possunt. 3tia Minorennes non valentes litem contestare nil p̄dere possunt: qa cum sint sub alterius Jurisdictione, sui juris n' sunt. Hinc Minorennitas in Masculis ad 15 Annum, in feminis ad 12, currit, quibus factis Præscriptio 3. Annorum et 3 Mensium currere incipit in quod tempus si tacuerint, propinquitatem s injuriam perdunt. 4ta Dilatio statuendi Minorennem concedit ad terminos sequentes. 5ta Si Pater pro injuria sundi citatus in pœnas contumaciæ condemnatus et Termino Scripto moreret, hoc in casa dilatio Minorenni Adcitato n' dat: Si enim Minorennes pro Hæreditate respondere tenent, multo magis pro minutioribus rebus. 6ta Pro recuperando Immethione in Bonis Minorennis existente, non Minorennis sed Tutor citari dt.

De Dilatione propter veram Infirmitatem.

Dilatio propter veram infirmitate concedit a Judicio, quæ per Nobilem Possessionatum tanqm Nuntium

Nomine

Nomine Agroti petenda est. postqm autem Agrotus reconvaluerit jurare mettertius hoc é cui duobꝫ paribꝫ Suæ conditioni tenetur quod vera pro illo termino fuit ipsius infirmitas. Et hæc in omnibꝫ casibꝫ tam Civilibꝫ qm Criminalibꝫ, in omnibꝫ Judicijs et Officijs dat̃ nisi si quis illam nollet aut petere aut acceptare. Et quidem in Judicio terrestri ꝫ Castrensi ad proximos terminos, in Regali et Tribunalitio ad duas ỹmanas concedit ejusmodi Dilatio. In Actione tñ ad recipiendas pecunias de Bonis obligatis hæc nõ ꝑmittit. Quodsi in termino tali Dilatione præfixo Citatus propter eandem infirmitatem nõ comparet, Procurator in causa. procedere dt suspense juramento Citati ratione veræ infirmitatis; et ubi ꝑsentia Citati omnino requiritur, ꝑt ejusmodi terminus Dilationis iterum ꝓrogari: si autem infirmus Citatus sub tempus 2dariæ dilationis ꝓrogatæ moreret, Successores ejus accitati, jam nõ rne veræ infirmitatis sui Antecessoris, sed ratione negotij ꝫ litis reshondere debent. Dilatio propter veram infirmitatem semel tñ concedit, et altera vice si opus est, non dilatio sed terminus Dilationi præfixus ꝓrogat. Sigismundus Anõ 1523. et fferb. fol. 200. Hæc et Actori concedit idq. propter veram et non propter simpliccm infirmitatem: Nam Actor semꝑ dt esse paratus. Hinc sub genere veræ infirmitatis continent et alia accidentalia impedimenta ejusmodi Dilationem Exigentia: ut sunt Mariæ tempestas, fluviorũ inundatio, fractura pontiũ ỹ navigiorum, pestis, funus domes-

Pag. 179.

Pag. 180

sticum, insultus latronu carcer publicq v privatq et alia
quæ legitime probanda sunt. forma vò istius dila
tionis p modum Decreti videatur in Processu Za
waccij pag. 180. Tit. 5. cum altera simili forma;
ubi multi citati sunt et uni datur dilatio su-
spensâ cum omnibq causâ.

Pag. 181. Observationes Dilationis propter veram Infirmita-
tem sunt sequentes: 1ma Si uni ex Multis Citatis
datq Dilatio ejusmodi, tunc aliis n̄ pt dari, sed dt causa
cum ipsis suspendi: Nam dilatio sup dilationd n̄ datq,
et plures in una caâ citati pro una persona re-
putantur. 2da Si Concitatorū unus esset Minoren-
nis, dilatio illi concedit suspensâ cū reliquis causâ,
et ubi pro intereſſe ~~Acto~~ Minorennis Actor a caâ
recedit, reliqui respondere debent. 3tia In Termi-
no Juramenti ad Inscriptionem Decreti, licet citatq
renuntiaverit Dilationi veræ infirmitatis p aligm
Inscriptionem, tñ conecssibilis est ejusmodi Dilatio. 4ta Actor
n̄ concedit Dilatio veræ infirmitatis, nisi in personali ju-
ramento, quod p Procuratorem fieri nequit; in Termino tñ
Bannitionis pt Concedi Actori ejusmodi Dilatio. 5ta Mi-
norenni infirmitatis Dilatio n̄ datq: qa neq Nuncium mit-
tere neq. juramentum pstare pt. 6ta Dilatio veræ in-
firmitatis et pro majori, post litem contestatam n̄ de-
bent dari in uno eodemq Termino. 7ma In re judica-
ta nullæ dilationes dantur, et quevis Dilatio una
solum vice conceditur; Similr in Expulsione de Bonis
dilatio infirmitatis n̄ datq: Ad Inscriptionem tñ firmis-
simam concedit vg Si Citatus negaret Processū ad ejus-
modi Inscriptionem Obtentum, tunc si ipsi assignetur
Termin Juramenti pstandi de ejusmodi Processu, et

interea

agrotaret interea, ~~cond~~ sed concedit illi tali casu Dilaõ veræ infirmitatis.

De Dilatione ad Statuendu Ministeriale.

Citatus ñ tenet respondere donec viderit Ministerialem v ejus Relationem authenticam, quâ si Actor caret, datur ei dilatio ad Statuendum Ministerialem v ejus Relationem in proximis Terminis Authentice producendam, prout obtinuit Consuetudo Terræ Cracovienſis. Herb. fol. 158. Quodsi actor ejusmodi Dilationi ñ satisfecerit, Reus a Citatione et Termino pro hac sola vice, sed ñ a causa absolvitur, reservato Actori salvo jure denuo citandi. Et hæc Dilatio Actori et Reo competit in omnibꝫ causis tã civilibus qm Criminalibꝫ. Cujus Forma ꝑ modum Decreti videatur si placet in Processu Zawacij pag. 182. Tit. 5. Pag. 182.

Observationes ejusmodi Dilationis sunt sequentes: 1ma Data dilatione statuendi Ministerialem, et intra hoc tempus si moriatr Ministerialis protunc altera dilatio ad Statuendum Nobilem, qui in aliquo negotio una cum Ministeriali aderat non ꝓt dari Actori: quia jam ille debuit statuere Nobilem, ubi advertit mortuu esse Ministerialem. Herb. fol. 199. 2da Relatio Ministerialis coram Actis Authenticis facta tantum valet, quantum ipsa Statuitio Ministerialis.

De Dilatione pro Majori.

Propter Majus negotiu agendum in alio Officio Datur Dilatio, dummodo is cui datr, exprimat Actionem ad cujus Instantiam, pro quanta summa, et coram quo Judicio v Officio illam habet v habiturꝰ sit. In Termino vo ejusmodi dilationi ꝓfixo dt Citatus adferre literas sub Titulo

et Sigillo illius Judicij v officij ad quod pro majori caâ fuit citatus, quæ literæ s Decretum illig Judicij si n̄ est pro majori negotio latus, aut ad excusandum in aliqua Parte n̄ esse sufficiens, actiõ ratione cujus data è Dilatio, amittit. Hæc Dilatio solet dari ante et post dilationem veræ infirmitatis. Item Actori et Reo datr: cum id liceat Actori, q̃ et Reo: et quidem in omnibꝰ casibꝰ realibꝰ et Personalibꝰ, excepta actione redimendorũ Bonorũ obligatoriorũ. Observationes ejusdem st sequentes: 1ma Semel tm̃ datr Dilatio pro majori, quæ actoribꝰ in causis etiam Personalibus est concessibilis, juxta Practicos. 2da Citatus p amicum — obtinens Dilationem pro majori, interim Judicia non celebrant, ratione quorũ data è dilatio, protunc Actore id negante literis Capitanei eorundem Judiciorũ probabit, et ubi adhuc n̄ datr fides, jurare dt Citatus. 3tia Dilatio pro majori post arestum conceditur, cum nulla adhuc sit ingressio ad causam. 4ta Dilaõ hæc postqm se Citatus defendere incepit n̄ datr: quod enim semel placuit amplig displicere nequit.

Pag. 183.

De Dilatione propter absentiam Reipub: caâ.

Dilatio propter absentiam Reipublicæ causâ vg in legatione bello, ad spatium unius Anni suspenditur s concedit, si tanto tempore quis extra Regnum esset, idq̃ fieri dt p literas S. R. Mattis. Similr Milites S. R. Mattis merentes ab omnibꝰ Judicijs liberi sunt: exceptis causis Inscriptionum, exemptionis, expulsionis Bonorum, violentiæ, et Rei judicatæ.

Observationes Ejusmodi Dilationis sunt hæ: 1ma Datr utrig Parti. 2da Hic qui voluntariõ abest a Patria ut Studij, Servitij, militiæ, peregrinationis gratiâ, v necessitate imposita ut ratione exilij, vinculorum

lorum v captivationis, pt ejusmodi Dilationem obtinere, n̄ ex Scripto Juris sed ex æquitate: quasi et ille propter majorem et graviorem causam abesse a Patria videatur.

De Dilatione ad munimenta.

Actori et Reo datr dilatio ad munimenta literatoria ex Actorum libris producenda, cum illa non semp possint habere secum ad manus. Hæc documenta alia sunt Nominata quando Pars specificat illa, qualia sint et ex quibs Actis trr producenda et quod illis probare velit. Alia Innominata: id est a Parte litigante n̄ specificata. Et hæc dilatio ad munimenta Nominata continet in se expressam litis contestationem. Daturq tam ab Officio Castrensi quam et a Judicio Terrestri. Quodsi habens ejusmodi Dilationem, non munimenta Authentica sed aliud quidpiam produxerit hic suam causam amittit. In meteria vō reali Venditionis Bonorū immobilium Judex Reo n̄ satisfaciente huic dilationi, decernit Deoccupationem Eorundem Actori p Citatum faciendam una cū intromissione, ac juramento, sup damna. Hæc dilatio in Judicio Terrestri ad proximos Terminos, in Officio vō Castrensi ad p ymanas et non plus conceditur idq in omnibs Actionibs Civilibs tam realibs quam Personalibus et mixtis. Datr etiam Spoliatori a violento Expulsori ad probandū munimentis v confessionibs Actorū se n̄ spoliasse neq quengm expulisse de Bonis, sed jure possedisse. Forma ejusmodi dilationis videatur in Processu Lawaccij p modum Decreti pag. 165. lit. E. Pag. 164. Pag. 165.

Observationes Ejusdem st hæ: xma Dilatio ad mu-

rimenta simplicia ꝟ innominata ante Decretum Respon
sionis ad proximos Terminos concedit; ad munimenta
vō specificata ꝟ nominata post Decretum pt concedi
ad tmam celebrationem Terminoru. 2da In causis cādis
et sanguinis, aut expulsionis et in Executione rei
Judicate n̄ datur; similiter et in Termino Bannitio
nis, nisi sit complex facti ad banniendū, tunc illi
dat hac dilatio ut possit munimentis probare se
n̄ esse complicem, sed suo jure usum fuisse. 3tia
Pag. 166 Citato Imposessionato ad Castrum, dilatio concedit, ad
probandam Possessionem: Si autem Citatus donationē
absq. Possessione ꝟ Intromissione producat, nil est, qa
Intromissio n̄ est producta. Reliqua Observationes
videant ibidem in Processu Zawaceij Pag. 186. l. 5.

De Dilatione ad Evictorem

Evictio est Rei emptæ v ex justa causa acquisitæ p senten-
Pag. 187. tiam Judicis ademptio. Et secundum Aliquos Evincere
nihil aliud est, qm in cāa oppositionis ortæ v oriundæ
aliquem assecurare de damnis, causam et actionem
in se suscipere et defendere ab omni alicuj in Judi-
cio sive extra Judicium Impetitione. Unde Evictio dr
cautio de indemnitate vulgo Warunek; et Evictor dr
qui cavet de indemnitate, vocatur q polonice Wa-
runkarz seu Zastępca. Evictio itaq duabꝫ ex cau-
sis consurgit: 1mo ex realibꝫ ut in Emptionibꝫ et Vendi-
tionibꝫ. 2do ex Personalibus vt in Mandatis et jussis.
Sciendum quod Venditor ex naa Venditionis ad Evi-
ctionem obligat; nempe ad restituendum pretium
rei Victæ, ad solvendum interesse si sit Evictionis
Stipulatio simplex, hoc é n̄ apposito Vadio v pœna,

aut

aut damnis terrestribus: Sed si sit aliquid horū appositum, extunc tenet ad restituendum pretium rei Evictæ, et in pœnā Evictioni appositā condemnat Venditor Emptori solvendā. Et hæc cautio Evictionis vocat Stipulatio qm Venditor Emptori promittit: et hæc ideo fieri debet, si dicat aliquis hanc rem esse sibi obligatā aut habere jus aliquod ad illam, tunc quoties Emptor facit recursum ad Venditorem, toties hic illum defendere debet. Stipulatio ꝑ Evictio inde orta est ne Emptores eludant in emendo res alienas seu alijs obligatas. Hinc quatuor faciunt cessare periculū Evictionis: 1mō Si Emptor Citatus n̄ convento Evictore ipse se defenderit. 2dō Si p̄ Absentiam v̄ Contumaciam absente suo Venditore ꝑ Evictore ruerit in causa. 3tiō Si p̄ iniquitatem ꝑ injustitiam Judicis succubuerit in causa, et non appellavit. 4tum Si res Empta præscriptione pacifici dominij confirmata fuerit, tunc Evictor liber erit, si n̄ renuntiavit in Inscriptione sua Præscriptioni, Sed si renuntiavit ꝓscriptioni, Evincere debebit. Pt Emptor Venditorem suum ad Evictionem faciendam citare antequm Terminus veniat et Citatione Vindicantis rem, ut in Instanti liber evadat; qui Venditor ꝑ Evictor si n̄ comparet sit Contumax, et Contra illum facta Protestatione aget Emptor, sed interim in Termino Actori suo respondere dt, ubi si ceciderit in causa, habebit directam Actionem contra suum Evictorem comparere nolentem. Evictio in maā rei solet fieri p̄ Inscriptiones officiosas ut st Venditiones. Pag. 188. Pag 189.

in quibꝫ se unus alteri obligat ad tuendu: Evictio vó
in maá Personali ut in mandatis et jussis fit aut
p promissionem aut Fidejussionem vg Si aliquis pe-
tat amicu suu ut vim s damnu inferat alicui p
mittens se, si opus fuerit, Eundem subsecuta lite
Pag. evincere, tunc si non evincit pt illum Amicus
190. ejusmodi Citare ad Evictionem s defensionem in
tali causa: Similr fidejubens aliquis pro Reo petente
illum, si citatur pro satisfactione, pt in tali casu
citare Reu ad Evictionem. Dilatio itaq ad Evicto-
rem in 3 casibus ttm dat: 1mo in venditione Rerum
mobilium ut Equorum, Auri &c: Nam tunc cognoscens
aliquis rem suam furto ablatam apud Emptorem
pt eundem citare ratione ejusdem Rei cognitæ, qui
Emptor volens se mundare pt iteru ad Evictione
suum Venditorem citare, si autem in Venditore
s Evictore suo defecerit apud quem talem rem
emit, tenetur eandem cum multa restituere
nisi aserat se emisse in foro communi, ignora
re Venditorem, protunc juramento et duobus te-
stibus productis qui venditioni interfuerant et
Mercipotum alias lidtuꝫ biberunt, liberatur a fu
to suspecto. Quodsi vó in testibꝫ defecerit et Actor
cognitam apud illu rem suam esse furto ablatam
sibi cum duobꝫ testibꝫ probaverit, Reus rem resti-
tuere et pecuniam pro illa datam ꝑdere cogit.
Pag. 2do dat dilatio ad Evictore in venditione Bonoru
191. s reru immobiliu ut fundoru, Villarum &c. Ubi dt
se psonalr sistere Evictor, qui si onus causæ et Evi

ctionis

ctionis in rem recipiat, in Reum actio et causa ab Actore est dirigenda. 3tio Dat. dilatio ad Evictorem in Actionib. pro fidejussione ut si aliquis fideju-beret pro Reo quod solvet. pro illo debitu, tunc Fidejussor pro ejusmodi debito Citatus, pt Simili Reu ad Evictionem sui ipsius citare. Forma ejusmodi Dilationis cu altera simili ulterioris dilationis p modu Decreti videat in Processu Zawaccij pag 192. Tit. b.

Observationes Dilationis ad conveniendu Evictorem sunt sequentes: 1ma Dilatio ad Evictorem in caa Criminali n dat: Sed Citatus si illu ht, instantanee ex nunc statuere dt qui onus respondendi pro Citato si non suscipit Solus Citat. respondebit. 2da Reus habens dilationem ad munimenta, ex quib. patet Evictor illi, si Eum in instanti n statuit, tunc n concessa sibi Dilatione iterata ad Statuendu Evictore ejusmodi, soly respondebit. 3tia Postulans ad Evictorem dilationem dt hanc clausulam apponere: Salvis omnib. Juris defensis et probationib.; alioquin si n apponat ejusmodi clausula et in Evictore deficiat, cadit in causa. Reliquae observationes videant in Processu Zawaccij pag. 192. et 2. Tit. 5. cum aliis scitu necessariis. Pag. 192.

Hinc differt Evictio a Deportatione Citationum: nam Evictio ad 3 Annos et 3 menses fieri solet de jure, Deportatio vo Citationis et post praescriptiones Terrestres. quia se Possessor a Citationib. defendere nequit, nisi is Suu quem importantur. Pag. 193.

Similr alia est proprietas Juitionis s evictionis quae fit ab Impetitione Competitoris Possessionis, et impetentis Possessorem; Et alia Emundationis Honoru quae fit ab importatione Citationis Suu tertiam Personam, tam impetentis, qm conventi Possessoris, utriusq. editae. Et hic plura videant

si

de Evictione in Processu Zawaccij pag. 194. Evictio itaq; 4 modis amittit: 1mo Venditor Hereditatis n̄ tenetur de Evictione Rerum Singularium: nam Emptor Universalitate hereditatis potiri solet. 2do Si Emptor Sciens fundu esse alienu, et de Evictione sibi n̄ Cavuit, nomine Evictionis agere n̄ pt. 3tio Si Emptor Citatus dilationem ad Victorem n̄ obtinuerit; quin se suo periculo defendere cœpit. 4to Si de Inscriptione, ad quam Actor agit pro Evictione cesserit. Reliqua Scitu digna quæ hic brevitatis causa omittunt, videre licet in Processu Zawaccij pag. 195. Tit. 5.

Pag. 194.

De Dilatione ad Visionem.

Pag. 196.

Ut jurgiorum calumniarum, juramentorū ꝓcidat occa et Judex fiat Certior de qua quali quanta, et cujus loci injuria agat, dat utrig Parti dilatio hæc ad duas ymanas, interim injurias alicui illatus revidet Ministeriales et Nobiles ad referendu Judicio, quæ si n̄ concordant in proprietate fundi, Suspendit hac in parte causa, et Partes ratione regundorum finium v rnē f Venditionis experiuntur. Tandem recognita visione nulla dat Exceptio sed ad reddendum directe cogitur Citatus s potius ad respondendu; Si vero Visio non corresponderet essentialibꝫ Citationis vg quod n̄ circa ista bona, v quod n̄ ex causa ꝓtunc Actor Amittit Citationem et causam. Quod Pars in termino Visionis n̄ comparuerit talis in pena 3 Marcarū parti et Officio condemnat, et dat alia dilatio ad videndu, cui si denuo n̄ obedierit, ꝓdit causam Si vero Pars minis, violentijs, contentiosisq; ac inhonestis Verbis a Visione repellat, præsertim si violare audeat, violati Judicij Reus haberi debet, Si vō Actor

in Visione

in Visione dictas violentias coram Officio n̄ monstraverit, Reus ex sola relatione Ministerialis a causa absolvitur. Hec itaq. dilatio datur in casibus utpote pro injuria particule fundi illata, v in destructione limitum prout v jam in Ratificante damna. Citans vō Actor pro Commessione frumentorum proprij laboris, si n̄ circumscribat locū commessorum frumentorū, non datur illi neq. dt dari Dilatio ad Visionem.

Observationes ejusmodi Dilationis st sequentes. 1ma Pro damnis proprij laboris n̄ dat, sed pro damnis fundi conceditur visio. 2da Dilatio Visionis sapit contestationem litis, post quam nulle alie Dilationes concedunt, et Partis citate si dat dilatio, tunc sua Actor dt habere Ministerialem. 3tia Ad Inscriptionem Citato pro aliqua injuria Visio nec datur nec procedit: Similiter pro destructione Juxta proprio labore constructo n̄ concedit. 4ta Si Actor in campo Visionem n̄ attentat, Citatq liber evadit, quia major Actoris qm Rei contumacia. Similiter et Citatq visionem n̄ attentans putant alij quod in Causa, alij quod in lucris succumbat, alij quod luat 15 Marcarum penam, et debeat directe respondere, alij quod illata administrationi justitie, quā n̄ facta, penā tm̄, n̄ lucra decernit. Alij quod propter non attentatam Visionem Actor propior qm Citatq ad pbandum. Reliquę observationes videant in Processu Lawaccij pag. 194 Tit. 5. Pag. 194.

De Dilatione ad Scrutinium. Pag. 198.

Ne de crimine Innocentes incusent, datur dilatio ad Scrutinium & ad inquisitionem: 1mo in materia Civili occisionis Nobilis, quod scrutinū in Palatinatu fiebat p Palatinum in judicio suo colloquiali, cum Judicio illius terre, vel p Capitaneum in defectu Judicioru Palatini,

cum eodem Judicio in Terminis Terrestribus; tunc Palatinus Nobilem juratum, Capitaneus vō Capitaneus subdelegare ꝑt. 2do Datur Dilatio Citatis criminaliter in causis honorem tangentibus ad Regem, ad Comitia Regni, quod Scrutinium faciebat Judicium colloquiale, in Judicijs colloquialibus in illo districtu aut terra, ubi crimen commissum erat, ad quod Scrutinium faciendum liberum fuit tam Actori qm Citato, si Judicia colloquialia ante conventionem Regni generalem celebrata erant, adcitare adcitatione in membrana terrestri. Ubi vero post adcitationem Judicia colloquialia ante Conventionem generalem celebrata nō essent, Actor v etiā Citatꝰ citabit ad deducendum Scrutinium v audiendum ~~Scrutinia~~ testimonia. S. Regia vō Majestas in conventione debebit Scrutatorem deputare ad illam terram ubi crimen patratum erat, ad investigandam Rei v facti veritatem. Et Scrutinia in causis criminalibus illius districtus ex adcitatione peractis, per Partes in Terminis terrestribus aut Castrensibus, ubi crimen patratum est, post abductionem patrati criminis sunt expediendæ: et hoc ex eo Compars citat, ut ibi sit utraq Pars cum Scrutinijs parata, propter celeriorem expeditionem. 3tio datur hæc Dilatio in actione pro violatione libertatis communis, et pacis domesticæ, ante conventionem Rei citati ꝑ Actorem faciendam.

De Dilatione ad deliberandum.

Pag. 200. Dilatio hæc est prorogatio temporis ad secedendum partibus cum advocatis et Amicis consilij capiendi gratiâ. Observationes ejus sunt hæ: Judex deliberare nequit nisi ad unum diem v durantibus judicijs v etiam ad sequentia tantum. In Termino tenent Partes controversias una cum

citatione

citatione in scripto intra triduu tradere, alias n' suscipiatur. Poterit etiam Judex et in alijs judicijs deliberare secum consensu Partium. Una Pars dr sensi attentare, quando Judiciu aliquo pro futuris Terminis faciendum decernit, et hoc idem Judicium in eadem causa effigat, et conservet Partibg Terminum etiam pro futuris Terminis usitato modo Styli et Termini.

De Dilatione ad Quietationem.

Pag. 201

Quietatio sunt litere quibg a Creditore conijcitr sibi a debitore jam esse solutum debitum. Estq; zplex: Publica qdo Creditor coram actis publicis facit illam. Et Privata qm Nomine suo scriptam dat Creditori. Publica fit de debito in publicis actis inscripto et dr Apocha. Privata vo dr Syngrapha vulgo Chyrographum in acta n' inscriptum; conveniens em est ut eodem modo dissolvatr aliquid quo colligatu est. Hec dilatio datr ante et post contestationem litis, insup et in executione rei judicate. denicq; in puncto bannitonis; sed si n' produxerit sufficientem quietatione aut nullam, cadit in actione is, qui petijt dilationem. Observationes sunt hæ: In Tribunali nulle dantr dilationes nisi vere infirmitatis et quietationis in Termino duarum Septimanarum: quando vero ex Citatione provenit termin, liberius citatus utitur dilationibg peremptorijs.

De alijs non nullis Dilationibus.

Pag. 202.

Preter superius allatas dilationes sciendum est de alijs variis ratione variorum Judiciorum. Et quidem Succamerarij duas solum concedit dilationes, una pro majori, altera vere infirmitatis. Commissarij vo nullas dilationes emittunt presertim in limitatione Bonorum Regalium: quia brevis est juris Eorum exercendi potestas. Uni et pluribg et participibus litis concessa dilatio, alteri n' conceditur. Dantur

quoq; dilationes Extraordinariæ quarū xma est Termini Scriptio; altera Compromissum. Scriptio Termini est fori terminiq; approbatio: in termino enim jam tandem peremptorio citatus nil pt obijcere contrā Citationem, et termini prorogatio pro litis contestatione n̄ prorogatur. Hinc Prorogatio s Scriptio Termini fiat expresse nominando Actionem, super qua Termin̄ prorogatur. Procuratores tn̄ n̄ possunt scribere Terminū sine consensu Partium: qa nemo pt consentire ad transportationem Termini, nisi ille Partes, quarum interest. Compromissum est Judicium quoddam p Amicos ab utraq; Parte inscriptos celebrari solitum in quo Compromissorij Superarbiter tangm Judex causæ tenetur controversias ad Actum suum inscribere et decretum latum eū utriusq; Partib̄ subscribere, Sigillaq; imponere dt, v Acta quevis ingrossare et sic pp̄etua firmaq; fiet Actio Compromissorialis. Forma Scriptionis Termini cum exemplo videatur in Processu Zawa. cij pag. 203. Titulo. 5.

Dantur adhuc Dilationes Adulterinæ, ex quibus aliæ Solis serviunt Citatis ut sunt: xmo Munimenta ex quib̄ aſſtruet Evictor. 2do Actorem n̄ posse hīc locū standi s caū promovendi. 3tio jure suo cessit. 4to quod n̄ sit complex. 5to ad Statuendum minorennem. 6to ad principalem. 7mo Citationem in alienis bonis positam. 8vo quod non teneat reddere. 9no ad ostendendam possessionem. 10 quod non teneat ad levandam pecuniam. 11 quod Bona jure hereditario possideat. 12 quod n̄ teneat ad faciendos limites. 13. Aliæ vō Dilationes adulterinæ sunt quarū sequentes tam Actorib̄ qm Citatis competunt: xmo ad corrigendas literas cum Actis. 2do ad subscriptionem munimentorum.

Dilationes vō abrogatæ sunt sequentes: xma quando testib̄

testibꝫ imponit. Excommunicatio ad tuendū aliquē v
abductionem. 2da ad deliberandū citato in termino crimi-
nali. Similiter Dilationes plures vere infirmitatis st
abrogatæ; et Lex Annalis de dilationibꝫ ad munimenta
in certis terris, ob non celebrationem Terminorum,
quæ etiam 2da vice concedi solebat.
Datur adhuc una extraordinaria Dilatio nempe Remissio
causæ ad aliquod Judicium.

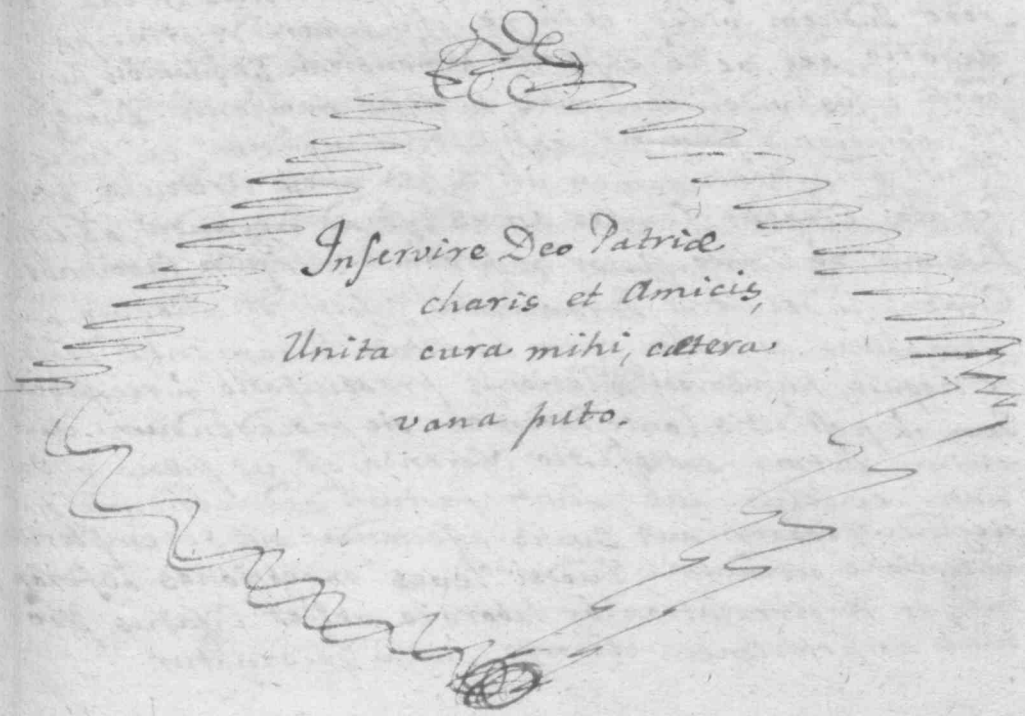

Titulus 6tus

De Litis Contestatione.

Litis Contestatio est directa objectorū agnitio v negatio
Pag. 205. Hoc est: Si agnoscit rem, jure id se fecisse defendit; si
negat, aut literatorie aut juramento probare debet. Et
dicitur a contestando, quia Citatus procedendo in caā, agnos-
cere Judicem videt, et in re ipsa testari de principali
negotio, seq velle experiri demonstrat. Et quamvis sunt
certi casus videlicet capitis, vulnerū, invasionis Domesti-
cæ, violationis fœminæ, expulsionis violentæ ex præce-
stenti obductione, tamen ultra hos aliosq Articulos privi-
legiatos, Citatus semper tenus est ad negandū objecta
negante vō Citato Actor dt probare, alioquin succumbet
Citatus si detulerit Juramentū, suscipi dt, alioquin Re
liberabitur a causa. Actor tn Citato Juramentū defe-
re nequit, hujusmodi dilationis præoccupatio n reciproca
Jam vō post litis Contestationem sic procedendum: aut
enim actori satisfactio offerenda est, ut pœna v va-
dium evitetur: aut justum factum deducendum: aut
neganda probatio: aut Evasio affectanda: aut peremptoria
exceptione utendum: Quodsi leves exceptiones adferan-
tur, et tergiversationibg laborare vellet Citatus, pro
tunc ad petitionem Actoris causa decernatur.

Titulus 1mus.

De Probationibus.

Probatio est rei dubiæ faciens fidem Ratio. Hinc usitate et præcipuæ Probationes sunt sequentes: 1ma, Authentica documenta ex Actis deprompta. 2da Ministerialis cum Nobilibus: et Probatio Nobilium valet uti Ministerialis. 3tia Argumenta Dialectica; Suppeditant enim rationes quibus v Intentionem Suam quis faciat v adversam refutet. 4ta Scrutinia in Criminalibus causis in quibus testes inducunt ubi utraq. Pars se citat ad deducendum Scrutinium: Pars enim utraq. dt in Judicijs proximis Terrestribus v Castrensibus post facta notitiam, Scrutiniu deducere. 5ta in recenti facto reprehensio. 6ta Conjecturæ in Causis dubijs. 7ma Statuta et Constitutiones Causis servientes in Statu jurisdictionali. 8va. juramentum in defectu aliarum probationum præstitum.

Pag. 204.

Titulus 8vus.

De Appellationibus.

Appellatio est motio ab inferioris Judicis sententia ad Superiorem. Vel: Appellatio est Jurisdictionis inferioris Judicis, p legitimam invocationem superioris hic in eodem judicio factam suspensio.

De Juramentis.

Pag. 205

Causæ in quibꝫ Juramenta Actoribꝫ serviunt, sunt sequentes: 1mo Evocans aliquem contra ipsius Privilegium, jurabit se nesciviſſe citatum Privilegio munitum eſſe, et sic evadet solutionem Unius sexagenæ. Herb. fol. 14. 2do Super damnis in progreſsu bellico illatis, Actor solꝫ propior convincere si vult. Herb. fol. 198. 3tio pro injuſte extorto Theoneo, Actor, si vult, super damna sibi illata jurabit. Vel Exactori Plebejo expurgationem deferet. Herburtꝫ fol. 445. 4to Violata fœmina contra suum violatorem. Herb. fol. 292. 5to Pro vulneribus Actori incumbit probatio idꝫ solꝫ pro mutilatione autem membrorum cum duobꝫ teſtibꝫ. Herb. folio. 304. 6to Tribus vicibꝫ de Calumnia Citatus purgat se; quarta vó vice si convincit, nares illi scidi debent, honoreꝫ privatur. Herb. fol. 30. 7mo Pro invaſione Domus convictꝫ Reus p Actorem met septimum, et convictꝫ capite plectit. Herb. fol. 124. 8vo Extinguens candelam licet n vulnerans, qdo pro vulnere sibi ibidem illato citatur, per Actorem

rem convincitur. 9no Reo evadere et Actore probare volentibus Actor ad probationem admittit; ubi vō unus illorū evadere, alter probare intendit Reus propior ad evadendum: exceptis causis in quibus probatio Actorē sequitur. Herb. fol. 5. xmo Actori suo damno illato mediante juramento incumbit probatio. Herb. fol. 200. 11mo Successores pro vulneribus Patris v fratris mortui ad probandum sunt propiores. 12mo Actor citans ad Inscriptionem, qua cautum est quod citatus libere semp debuit dimittere aquam ad molendinu Actoris, suo damnis terrestribus, propior est ad probandū cum sex testib: quod sibi sit aqua adempta a molendino, et damnum patitur juxta æstimationem in citatione positam. 13tio Si inscriptio in Actis fuerit maculata, jurabit is cū duob testib, qui inscriptio facta est, quod scilicet Summam contentam, nec ipse nec Antecessor ejus recepit neq. eandem Inscriptionem fecerit cassare, v in Actis delere. 14to Deposita res vg Aurū argentū ad servandū alicui concredita: si p incurabilitatem Depositarij pereat tunc: prestito p Actorē juramento Depositarij solvere tandem rem tenet. Plura ex Parte Actoris juramentum exigentia videant in Processu Zawadrcij pagina. 208 et 209. Pag. 209.

Causæ in quib Juramenta Citatis serviunt, et sequentes: xmo Si inscriptioni objicit quod in fraudem facta sit tunc si pretua fuerit, Inscribens met septimj; si vō temporalis, met tertius jurabit, n' in fraudem factam esse. Herb. fol. 116. 2do Impar genere pro vituperio citatus p Nobilem, proprio juramento evadit. Herb. fol. 164. 3tio Vir bonæ famæ de aliquo crimine vg de furto aut Spolio inculpatj, se expurgare tenet, Pag. 210.

acsi nobilitatem suam probaret. 4to Nobilis Mercator si merces extra Regnum evexerit, et non preventus per Theloncatorem, id negaverit, metertio jurabit. Si vō Plebejus Mercator fuerit, p Theloncatorem convincitur. Herb. 5to Vladarig s famulg contra Dominum met septimg se expurgat. Herb. folio. 291. 6to Dominus pro excessu Servi citatg metertius jurabit de non data fugiendi occasione, et ad crimen n' consentiendi: secus si apud ipsum arestatus fuerit. Herb. fol. 242. 7mo Pastor de ove perdita Citatus, juramento evadit, se illam cu cæteris ad villam appulisse. Herb. fol. 172. 8vo de Canis morsu aliquis citatus, quasi ex ipsius incitatione id acciderit, ad expurgandum admittitur. Herb. fol. 34. Reliquæ causæ videanty in Processu Zawaccij pagina. 210 et 211.

Titulus 9nus

De Appellationibus.

Pag. 212.

Appellatio est motio ab inferioris Judicis sententia ad Superiorem. Vel Appellatio est Jurisdictionis inferioris Judicis p legitimam invocationem Superioris hic in eodem Judicio factam, Suspensio. Appellatio et motio differunt: nam appellatio fit simplici verbo Appello, qm Judex necesse é ut suscipiat et Appellans eam prosequi dt absentia Judicis n obstante. Motio autem est Judicis redargutio, ad qm requirit, ut eam Judex suscipiat, Terminusq illi p Ministeriale assignatur, ut psonalr in superiori Judicio spareat, ubi si Sententia p Inferiorem Judicem lata approbat, tunc Movens ejusmodi inferiori Judici penam hoc trium marcarum psolvere dt. Et hanc motionem si Judex inferior n admittit, Pars gravata protestatur de n admissa motione et gravamine contra Judicem quod in ijsdem Actis inscribitur, concitatq. Actor partem et Judicem motum ad p.sequendam motionem. Forma ejusmodi motionis videatur in Processu Zawaccij pag. 212. Titulo. 9.

Observationes Motionis et Appellationis.

Remedia contra n admissam motionem hdc sti. 1mum Interpositionem motionis annotare Actis. 2dum illico protestari de gravamine et contra Judicem Appellationem v motionem non admittentem, debetq ejusmodi Protestatio Actis inscribi. 3tium adcitari dt Pars Actorea et Judex motus ad prosequendam motionem

Pag. 213.

nis ad prosequenda appellationem contra Judicem et partem adherentem videatj in Processu Zawaccij inter formulas Citationum ad Tribunal, paginâ 104. Titulo 2. Insuper videantur formæ terminationis variorum Decretorum et Processuum causarum, cum suis informationibj qualiter pro diversitate materiarum diversa Decreta in Judicio scribenda sunt et terminanda, aliter enim scribitj Decretum condemnationis v astitionis, aliter motionis v dilationis, quæ omnia cum suis formis inveniuntj in Processu Zawaccij pag. 215, 216, 217, et 218 ad finem Tituli 9 item pagina 219. et 220.

Titulus Xomus.

De Præscriptionibus.

Pag. 221.

Præscriptio est rei ad sē aliquo jure pertinentis neglectio. Præscriptio et fatalia differunt: nam p Præscriptionem intelligitur temp agendi de aliqua injuria v causa pretermissum et in Statuto Regni circumscriptum. Fatalia vō juridice intelligunt, si quis citans v intentans Actionem alicui, illam nēc prosequit nec continuat in jure intra Annū et 6 Septimanas. hinc elapsa pscriptione s tempore agendi de Bonis a jure pscripto taciturnitas agendi juridice interdicit: elapsis vero Anno et 6 septimanis post intentatam Actionem Fatalijs ejusmodi Actio amittitur, Processusq Juris necdū continuatq annihilatur.

Observationes Præscriptionis in Causis.

Præscriptiones tempore pacis et concordiæ et nō tempore discordiarum locum habent. Herb. fol. 184. Captivis p Thartaros nō currit præscriptio. Herb. ibidē. Cives aut Mercatores debita in Regestris scripta repetant intra triennū, alias pscribunt et Reū in proprio foro conveniant. Herb. fol. 156. Remethonem pfugam Doming intra Annū nō repetens pscribit, nisi juraverit se de eo nescivisse. Herb. fol. 142. Mulier Maritata ratione dotis v alicujus Hereditatis, intra decennū tempore pacis nō agens, illam perpetuo p præscriptione amittit. Herb. fol. 184. Viduа dotem v ppinquitatē intra Sexennū nō repetens, pscribit. Herb. ibidē.

Virgo post desponsationem intra triennium et trimestre contra Tutorem pro Hereditate v pecunia ñ agens, ꝯscribit. Herb. fol. 291. Moniales a Professione Religionis suæ ad 20 annos bona quælibet repetere possunt, aliae ꝯscribunt. Herb. fol. 161. Mulier de violentia sibi illata intra triduum si ñ conqueratr, violator evadit, et ipsa pœnas Calumniæ luit. Herb. fol. 292. Præscriptio recentis criminis currit ad Annu et 6. Septimanas. Herb. fol. 188. Fratres et Consanguinei utriusq Sexus ex divisionem Bonorum ꝑ Amicos factam Possidentes, si intra triennium malam et injustam ꝫ inæqualem divisionem ad Judiciu Tractu ñ deferant, illâ ꝑpetuo quisq pro sua sorte gaudere debet. Herb. fol. 20. Minorennes ñ ꝯscribunt donec ad Annos discretionis ꝓveniant. Herb. fol. 159.

Pag. 222. In una Parochia v districtu consistentes intra Annu pro furto v latrocinio agant: nam elapso Anno si quis agere vellet, Accusato expurgatio incumbit ꝑ testes. Pro equis vó v jumentis intra biennium agendu est, nam post biennium sine Testibq ñ é conveniendus Reus. Herb. fol. 188. Emptor hereditatis triennio et trimestri contra propinquos et Creditores ꝯscribit. Herb. fol. 188. Fidejussiones Verbales ꝑ Annu et Sex Septimanas valent, niſ sint ad acta recognitæ. Herb. fol. 31. Præscriptio agendi pro capite triennio terminatur. Herb Const. 88. fol. 31. Præscriptio vulnerum triennalis solet esse. ibidem. Seps duobq Annis præscribit in vicini fundo posita, domino fundi tacente. Herb. fol. 241. Inscriptiones Castrenses in Actis

non

non ꝑpetuis facta vim Anni robur habent. Herb. fol. 344. Actor intra Annum post obtentam Condemnationem v post lapsum termini nõ adcitans cãa cadit, præsertim si jura nõ sileant. Herb. fol. 4. Bona dotis nõe obligata v ex decreto Judicij tradita aut in vim Reemptionis inscripta, semꝑ reemptioni subjacent præscriptione etiã longissimi temporis interveniente. Const. Anõ 1588. fol. 30. Præscriptio sub interregno nõ currit. Const. 156. fol. 120. Bonorũ Obligatorum nõ Redemptio triginta Annorũ ht ꝓscriptionẽ nisi protestationibꝫ ratione nõ Redemptionis Bonorum singulis Annis, repetitis interrumpat, quæ Protestationes si ꝑ annos 15 intermittant, ꝓscriptio terminat. Herb. fol. 189. De literis sub Bona Regalia amissis, intra Annum Protestationem nõ faciens Anno elapso nõ obtinebit illarum renovationem. Herb. fol. 150. Contracty Venditionis etiam pretio integre nõ numerato, trium Annorũ totidemq; mensiũ silentio firmatur. Herb. fol. 184. Pupillis quorũ Bona Tutores alienarunt ꝓscriptio nõ nocet. Herb. fol. 222. Contra Tutores pro facienda rõe intra triennium et trimestre nõ agens ꝑpetuo agere nõ ꝑt. ~~Herb. fol.~~ Perluera obtenta nõ continuans elapsis tribꝫ Annis et 3 mensibꝫ desertant. Depositũ nullam ht ꝓscriptionem. Reliquæ Observationes Præscriptionis videant in Processu Zawaccij pag. 222 et 223. ad finem tituli xomi.

Titulus xmus.

De Pœnis.

Pag. 224. Pœnæ pecuniariæ consistunt in solutione grossorum, Scotorum, et sertonum. Hinc grossus tribꝰ solidis Scotꝰ duobus grossis, et Serto duodecim assibꝰ constant.

De Pœnis Grossorum, Scotorum, et Sertorum.

Semina aliena jumentis v pecoribꝰ depascens, a quolibet grossum unum solvere debet. Herb. fol. 148. Propagines v plantas minutas in Gaio alterius excidens quatuor Scotos solvit, idem de quercubꝰ aquaticis intelligendum. Herb. fol. 220. In Sylva alienâ ligna incidens, xmo securi, xdo Pallio, 3tio bobus v equis pignoratꝰ sine pœna Herb. ibidem. Subjudicis Sententiam injuste redarguens, 3 Sertones antegm audiatur solvat. Herb. fol. 241. In alienâ Sylva pro una quercu excisa 6 Scoti, et pro tribꝰ quercubꝰ tres Sertones cum pœna trium Marcarum Parti et judicio totidem solvi debent p Excidentem. Herb. fol. 220. Arborem fructiferam excidens grossos 12, cum pœna 3 Marcarum solvat. Herb. fol. 220 et 10. Arbores pretiosas vg Taxum v ubi sunt pauca Sylvæ incidens, capitur, et ad fideiussionem assignatꝰ. Herb. fol. 241.

De Pœnis Marcarum x. 3. 4. 6. 10. 14.

Arbore cum apibꝰ excindens Marcam unam Parti, et Judi

et Judicio totidem solvit. Herb. fol. 9. Arborem ad apes valentem mediam Marcam Parti et Judicio totidem. Herb. ibidem. Damnum inferens Jumentis indomitis convicta refundit damnum cum pena unius Marcæ. Herb. fol. 136. Qui n' transfert Inscriptionem suam Castrensem ad Acta Terrestria intra Annum, pena 3 Marcarum Parti et Judicio totidem punitur: quæ quindecim vocat. Herb. f. 116. Servos illiberos et fugitivos detinens, neq illos in proxima Curia Regali denuntians pena 3 Marcarum luit. Herb. 243. Cum Strepitu ad locum Judicij veniens, v illud inhonorans pena trium Marcarum puniat. Herb. f. 129. Coram Archiepiscopo turpia verba proferens pena 3 Marcarum Subjacet. Herb. f. 105. Frumentorum Nocturni fures si deprehendunt equos et omnia secum habita ꝑdunt, et in renitentia impune occidi possunt, qui si defensorem vulneraverint v interfecerint, ꝑ Solvant Dominus vero illorum in pena 3 Marcarum Regi condemnetur. Herb. f. 101. Jemethones in Civitatibus n' aresent, sub pena 3 Marcarum Parti et Judicio totidem ꝑ capitaneum loci exigenda. Herb. f. 11. Proprium rem auferens violenter, cum pena 3 Marcarum Parti et Judicio totidem illam restituit. Herb. f. 292. Canem v feram aetam violenter accipiens 3 Marcas pro pena, et alias 3 illi, cui accepit, solvat. Herb. f. 92. Non sunt venandi lepores a festo S. Adalberti usq ad collectionem frugum sub pena 3 Marcarum. Herb. fol. 148. Citatus verbali citatione aliàs tactus, si recedit a jure de condemnari in luero pro quo tactus s citatus ē: Sed si ꝑ pena tactus fuerit, et pro illa

Pag. 226.

Pag. 226.

n̄ satisfaciendo recedit, et tunc 3 Marcas luit Judi-
cio et Parti totidem, pro quibꝫ statim dꝫ condemnā-
rī in fluero. Herb. fol. 46. Jumentum indomitum
occidens, 4. Marcas: lædens vó in dorsum, marcā unam
Pag. cum alia dimidia solvere tenetꝫ. Herb. f. 136. Argu-
224. ens sententiam succamerarij injuste, pœnam 6.
Marcarum; Camerarij vó pœnam 6 Scotorū, ante
qm ad aliquā audientiā admittatꝫ, solvat. Herb. 148.
Frumentum demessu in die accipiens ex fundo alie-
no, pœnā 6 Marcarū Judicio et damnū passo tri-
um Marcarum pro una cassula cujuscunq; grani
persolvat. Herb. fol. 101. Profugi ab omnibꝫ Præfectis
restituantꝫ sub pœna. 6. Marcarū: Similiter Plan-
tas insertas et radicatas nemo evellere dꝫ etiamsi
sint ejus propriæ, sed medietatem illarū relin-
quere dꝫ in solo, sub pœna 6 Marcarum. Herb. 10.
et 138. Si moneta Regia braccata in Civitate ali-
qua pro quibuscunq; rebꝫ v pro hospitiō reciperē-
tꝫ, pro primis tribus excessibꝫ 10 Marcas, et pro
quatuor excessibꝫ 30 Marcas solvat Transgressor
ad fiscū Regiū. Herb. fol. 162. Catullos vulpiū
nemo ex nidis tollere audeat, apud quem vó re-
periuntur, pœna. 10. Marcarū puniatꝫ, illosq; in
Sylvas libere dimittat. Herb. f. Incendens Sylvam
alicui si fuerit femetho, et nī ē solvendo suffi-
ciens, vitam saltim 10 Marcis redimat. Herb.
fol. 113. Pœna 14 Marcarū in ꝫ casibꝫ Cameræ
Regiæ applicat: tmo cum accusatꝫ pro Incendio,

se legi

se legitime n' expurgat. 2do Si aliquis in expurga
tione ratione Spolij v violationis Stratæ publi-
cæ Accusatj deficiat. 3tio Si qs coram Judicio gladiu
vibrare præsumat. 4to Condemnatj et Jussj v satis-
facere v fidejussoriâ cautione dare, si disce-
dit n' ꝑstitâ cautione, 14 Marcas Solvere dt Regi.
Herb. fol. 114. Nemo ad emendos Equos v Vinum
in Hungariam eat, quod Capitanei et Teloneatores
animadvertant Sub pœna, 14. Marcarum Consti-
tutio Anni 1598. fol. 100. Mechanici transgresso-
res Ordinationem Palatini, pœna 14. Marcarum
a Consulibꝰ civitatis Sues puniantur, Palatino ap-
plicanda. Herb. fol. 146. Castellanj in Expeditione
bellica damna inferentes puniat, alias ipse da- Pag.
mnum resarciet et pœnam Regiam 14 marcarum 228.
Solvet. Herb. f. 36. Judex, Subjudex, Notarij Judi-
cijs interesse tenentj Sub pœna 14 Marcarum, ex-
cepta vera infirmitate v negotio Reipublicæ.
Herb. fol. 126. Judex pro damnis ex officio n'
citetur Sub pœna duplici 14 Marcarum nisi
ad prosequendam appellationem. Const. Ani 1588.
fol. 54. Theloneator inique Telonea extorquens in
quocunq Judicio convictꝰ, cum pœna 14 Marcarum
Parti et Judicio trium restituere dt. Herb. fol. 224.
In Progressu bellico damnum Spirituali inferens
pœna 14 Marcarum punitꝰ resarcireq damna et res

tenet facta probatione p juramentu Solig Actoris Herb. fol. 17. Extrahens gladiu coram Archiepiscopo, sive vulnerat sive non, pena 14 Marcarum punitg. Herb. fol. 105. Quicunq. in Conventibus rixas faciens gladiu evaginaverit pena 20 Marcarum puniatur: Si vulneraverit penâ Statuti antea promulgati: Si occiderit penâ Capitis puniatg. Herb fol. 51. Senatores ad Conventus particulares n venientes v se juste in ijsde n excusantes, protunc Episcopi 40, Palatini et Majores Castellani 20, minores Castellani 10 Marcis fisco Regio applicandis mulctentg. Herb. 52 Nobilis kemethonem occidens 30 Marcas solvit quarū medietas Dno Occisi, alia pueris cedit: Sed kmetho kmethonem occidens capite plectitg. Const. Anni. 1581. fol. 213. Nobilis Nobilem asserens esse filiu Meretricis pena 60 Marcarū punitur, et revocando dt dicere: mentitus tus Sum Sicut canis. Herb. fol. 164. Ad locum Judicij Tribunalis accedens cū bombarda v Armis prohibitis praeter miecz, leord, Szabla et szpada, pena 60 Marcarū in instanti punitur. Const. Regis Stephani Anni 1576. Provocans Nobilis Nobilem ad duellu pena 60 Marcarū luit citatg ad Judiciu Terrestre et in turri Mediu Anni Sedere dt. Sigismundg 3tig Anni 1588. —

Pag. 229

Pag. 230.

Exe

Executione rei judicatæ Capitaneg facere tenet sub pœna 100 Marcarū. Herb. fol. 180. De Judæis Justitiam Palatini v Domini administrent sub pœna 200 Marcarum. Reliquæ pœnæ majorū v minorū Marcarū videant in Processu Cracoviensi pag. 230, 231, 232. Titulo. 11.

De Pœnis Damnorum, Confiscationis et Peculatûs.

Pag. 232.

Pœna damni solutionis s solvendi est, dum aliquis Convictus de damnis patratis illa interveniente Judicio resarcire tenetur loco pœnæ subeundæ qm pmeruit: vg si quis signus antè tempg præfixū distrahat, ita ut damnū Oppignorans patiatur, tunc ejusmodi damnū Solvere pro pœna debet. Herb. fol. 105. Similiter et de alijs pœnis damnorū solvendorū intelligendū vg Vicini invocati ad prosequendū furem, si noluerint prosequi ad solutionem furti condemnant. Herb. f. 103.

Pœna Confiscationis Bonorum est dū ob crimen aliquod legibg prohibitū et patratum, Bona Patratoris ad fiscum convertuntur, id est communibg Bonis Regalibg per Sententiam Judicis competentis adjunguntur: vg Quicunq Judicia violaverit pœna capitis puniat: quodsi fugerit, Bona ejus confiscari debent, in vim pœnæ subeundæ: Herb. fol. 114. Plebeji in Episcopos, Prælatos et Canonicos non sunt promovendi, sub pœna exilij,

et Confiscationis Bonorum et Consanguineorum, qui contravenire vellet. Herb. fol. 183.

Pœna Peculatûs est pœna Capitis et famæ, et refusionis damnorum Reipublicæ ex privatis facultatibus & Bonis illius qui ita excedit contra leges, ut ejusmodi pœnam Peculatûs incurrat vg tempore Interregni aliquid de Thesauro Regni surripiens fraudis & infamiæ et peculatûs Reus est. Herb. f. 248.

Pag. 233. Alienigenæ dignitates n consequant sub Pœna Confiscationis Bonorum et infamiæ. Herb. fol. 14. Juri non parens et de Regno fugiens, qui damna Regno intulit, Bona ipsig immobilia (: præter illorum dotalitium) confiscanda sunt, et si captg fuerit vita ejus in gratia Regis consistit. Herb. f. 81. Plura harum Pœnarum exempla videant in Processu Zawadzcij pag. 232 et 233. Titulo. xx.

De Pœna Privationis Officij.

Capitaneus temporarig Ordinationem Palatini non exequens, Officio in vim pœnæ privatur. Herb. f. 146. Notarius Ordinem Actionum confundens, et Ministeralis formam juramenti testibus aliter, qm mandatum est dicens, de Officijs suis loco alicujus pœnæ subeundæ deponunt. Herb. fol. 128. et 158. Quartam Partem Proventus Tenutarius Bonorum Regalium quilibet reddat sub amissione tenutæ. Const. 1569. fol. 105. Thesaurarig Regni rationem ex Quarta in Comitijs faciat sub pœna privationis Officij

ficij sui. Const. 1562. fol. 13. Judices Castrenses in primis Terminis coram Capitaneis ꝫ Vicecapitaneis jurent sub pœna privationis Officij. Herb. fol. 126. Plura ejusmodi pœnæ exempla videant in Processu Zawaccij pag. 233 et 234. Titulo. 11.

De Pœna infamiæ, capitis, et corporis proscriptionis.

Pag. 234.

Pœnam Infamiæ incurrit qui incompatibilia duo tenet et monitꝰ nõ dimittit. Herb. f. 49. Jer de furto v spolio convictus fit infamis. Herb. f. 103. Cortisani et Romanistæ ad sedes suas redeant et ad Sacerdotia sua. Sub pœna infamiæ et proscriptionis perpetuæ. Herb. f. 69. Invasor Domus per actorem testibus sex convictus pœnam capitis incurrit videlicet capite plectitur. Herb. f. 124. Minutas res in Curia Regis accipiens v subtrahens auricula punitur, quæ ipsi debet abscindi. Herb. f. 103. Presbyterum occidens et fugiens proscribi et excommunicari dt, quodsi capi poterit, loci Ordinario tradendus est. Herb. fol. 252. Rapiens Virginẽ v fœmina præter ipsius voluntatem, illamq. violans pro Convicto habetur et honore privatꝰ: quodsi Virgo v fœmina recognoscat se cum suo Consensu raptam fuisse, protunc Raptor Absolvatur, Mulier vò privatione omniu bonoru dotaliu et hæreditarioru multetetur. Herb. fol. 221. Violator pacis publicæ collo privatꝰ. Herb. fol. 124. Reliqua harum pœnarum exem-

pla videant in Processu Zawaccij pag. 234. et 235

De Pœna turris et talionis.

Pag 236. 5. Pœna turris est dum aliquis propter Crimen cogitu per Judicium sedere in Carcere ad luendas ibid pœnas tempore a Jure præfixo. vg Plebejus in Judicio quocung Commissoriali verbis Commissarios inhonorans, sessione dimidij Anni in turri puniri dt p Capitaneu loci illig, sub pœna in Statuto descripta, contra Capitaneos Officia sua exequi negligentes. Ex Civili criminalem causam faciens et post curiam v ad comitia evocans pœna turris et 100 Marcarum, et Solutione damnorum punitur: Stephanus Rex Anno 1589. Nobilitatem sibi usurpans si est Impossessionatg, convictus in Judicio Castrensi v Tribunalis, pœnam Turris in fundo Anni dimidij subire dt. Sigismundus 3tius Anno 1589. Provocans ad duellu medius Anni in Turri sedere dt et 60 Marcas solvere, Forum Judicium Terrestre assignatur. Idem. Christianus Judæo ne serviat sub pœna turris: Judæg vo Servum Christianu habens pœna 100 Marcarum puniatur. Constitutio. 1565. fol. 53.

Pœna Talionis est dum Actor in probatione deficit contra Reum, tunc Actor luit pœnam, qm Reus incurrere debuerat, si convinceret p Actorem. Vg Qui Actu p Advocatu et Scabinos falsificata esse

esse asserit, et ñ probat, pœnam talionis incurrit. Decretus Sigismundi augusti 1546. Reliqua exempla ejusmodi pœnarũ videant in Processu Zawaccij pag. 235 et 236. Tit. 11.

De Crimine læsæ Majestatis et ꝑduellionis.

Crimen læsæ Majestatis punitur famæ vitæ, Bonorum privatione, et Successorum gradu Nobilitatis abjudicatione. Herb. fol. 106. Dans pecuniam suũ Capitaneatum Sandomirienſem, crimen læsæ Majestatis incurrit. Herb. fol. 25. Consiliarios, Terrarum Nuntios in Conventibꝰ degentes v proficiſcentes ubicunq; locorũ invadere v violare Audens, tanqm de Crimine læsæ Majestatis judicatur. Idem censendũ de his, qui Judicia v publica Officia Exercentes, *Personas violare præſumunt. Herb. folio 141. Sed jam Crimen læsæ Majestatis solũ in Personã Regiam machinatione, conſpiratione, violento conatu, et ipso facto in Vitam, committit. Plura ad notandum hic, in fine istiꝰ Tituli in ipso Processu Zawaccij ñ reperiunt, nec de ipso Perduellione aliquid extat, niſi in 2 Titulo seguenti nempe duodecimo ubi Perduellio describit, quod sit Conſpiratio cũ hoſtibꝰ Patriæ, Arcanorum revelatio, Arcis proditio Rebellio ipso facto conſummata, et cujuscunq; facinoris etiã tempore ipſiꝰ Interregni contra Rempublicam commiſsio, eſtq; crimen graviſsimum, quia publicum.

Titulus 12mus.

De Judicijs, et tempore Judiciorū.

Pag 237

Judicium est Actus Jurisdictionis legitimè constans Judice, Actore, et Reo. Estq; 2plex. Criminale cujus pæna mors, famæ v fortunæ privatio, et nō solū ad utilitatem privatam sed et publicam spectat. Civile quod circa facultates versatur s circa Bona, et ad utilitatem jure experientium spectat. Criminale Judicium iterum est 2plex: Publicum in quo cuilibet etiā ex populo agere licet, ut de Crimine læsæ Majestatis, Perduellionis, et alijs in Statuto descriptis. Privatum in quo ei agere competit, cujus interest suam privatam injuriam vindicare, ut si quis agat de vulneribus sibi illatis, de homicidio sui Patris, de Invasione Domus &c. Civile Judicium iterum est 2plex: Publicum in quo ad Instantiā Instigatoris Regij agit de Bonis Regalibus, de salis fodinis, de Theloneo et confiscatione Bonorū, de excessu familiæ Regalis, de Comitijs &c. Privatum illud v Spirituale in quo agitur de Decimis, de profanatione templi; v Seculare in quo agitur de litis expensis, de limitibus, de Successionibus, de honoribus, et Officijs terrestribus &c. Reliquæ Divisiones videantur in Processu Zawacky pagina 234, 238, 239.

Index Judiciorum Terrestrium in Palatinatibus quibusdam et Districtibus certo tempore juxta Constitutiones posteriores usq; ad Annum 1616 latas celebrari solitorum.

Posnanien

Posnaniensis Palatinatg habet Districtus duos, kostensem et Wschoviensem. Posnaniæ Termini primi celebrantg feria 2da post Festũ S. Bartholomæi; 2di feria 2da post festũ Nativitatis B. V. Mariæ. kostenses vò Termini a singulis Posnaniensibg post duas septimanas. Et Wschovienses a singulis kostensibg Terminis post unam septimanam. Pag 240.

Calisiensis Palatinatus Primos Terminos celebrat feria 2da post festum SS. Trinitatis, 2dos feria 2da post festũ S. Michaelis. Gnesnenses vò Termini ab inceptis Calisiensibg post duas septimanas celebrantg; Et Kczynenses post Gnesnenses in una septimana incipiunt quos sequunt Termini Naklenses in eadẽ septimana scilicet feria 5ta incipi debentes.

Siradiensis Palatinatus habet Districtg tres, Petricovienſem, Radomsciènſem, Szadkovienſem. Siradiæ primi Termini judicantg feria 2da post festũ Epiphaniæ, 2di feria 2da post festũ Nativitatis B. V. Mariæ: hos sequuntg Szadkovienses per duas Hebdomadas judicari debentes. Post hos Radomienses feria 2da post Siradienses incipi debent Szadkoviæ; Piotrkovienses vò feria 2da eos sequuntg, tandem Radomienses post illos feria 2da celebrantur. In hoc Palatinatu est Terra Wielunensis quæ ht Districtum Ostrzyszoviensem: Valunij celebrantg Termini 1mi feria 2da post Purificationis, 2di feria 2da post Dominicã Rogationum, 3tij post S. Francisci festũ feria 2da; ~~At singulis vò istis tribus Terminis Siradienses~~ a singulis Siradiensibus Terminis post duas septimanas. Ostrzyszovienses vò

a singulis Velunensibꝫ post ~~duas~~ unâ septimanam celebrari solent.

Lanciciensis Palatinatꝫ habet Districtus duos, Brzezinensem et Orlovienſem. Lancicià Termini pe agunt primi feria 2da post S. Agnetis, 2di feria 2da post festũ Ascensionis Dñi, 3tij feria 2da post S. M chaelis. Brzezinenſes Termini a singulis Lancici -ensibꝫ post duas septimanas, quos sequunt Orlovien

Brzestenſis Palatinatꝫ habet Districtũ Vladislavien ~~et Brzestenſem~~. Brzestenſes Termini primi feria 3tia post S. Joannis Baptistæ, 2di feria 3tia post N tivitatis B. V. Mariæ, 3tij feria 3tiâ post S. Agnetis celebrantꝫ: Vladislaviæ vò a singulis Brzestenſibꝫ post unam septimanam.

Dobrzynenses primi Termini Dobrzyniæ feriâ 2da post Dominicam ~~m~~am Quadragesimæ, Deinde L ſniæ, tandem Ripiniæ feria 2da post Octiduum 2di Termini Dobrzyniæ feria 2da ante S. Joann Lipnenſes et Ripinenſes ut supra, 3tij termini fe ria 2da post Mathæi Lipniæ et Ripiniæ ut supra celebrantur.

Plocensis Palatinatus ht duos Districtus, Racia zenſem et Plonscenſem. Plociæ Termini judican primi feria 2da post Dominicã Rogationũ, 2di po S. Michaelis, 3tij feria 2da ante S. Agnetis. Ra ciążyæ vò proxima feria 4ta post Pentecoſtes: et Plonſciæ feria 2da post SS. Trinitatis agitant

Zawkrzeń

Zawkrzenses primi termini feria 2da post corporis Christi in Srzensko, 2di feria 2da post S. Lucam, 3tij feria 2da post Dominicam Rogationum.

Mazovienſis Palatinatꝰ habet Diſtrictus 10: Czerſczenſem, Warſchavienſem, Visnenſem, Wyſſogrodienſem, Zakrocimenſem, Ciechanovienſem, Lomzenſem, Rozanenſem, Livenſem, et Nurenſem. Termini Terreſtres Czerſczenſes primi feria 2da post Miſericordiæ, 2di feria 2da post Joannis Baptiſtæ, 3tij poſt Franciſci celebrant: quos in Grodziec Warka et Garwolin alij immediate ſequuntur; In Grodziec feria 4ta et 5ta in alia ſeptimana; in Warſea feria 2da et 3tia; in Garwolin feria 4ta et 6ta. Termini Terreſtres Warſchavienſes primi in Błonie feria 2da poſt SS. Trinitatis, 2di poſt Franciſci 3tij ibidem feria 2da poſt Dominica Invocavit celebrant. Singulos autem Warſchavienſes immediate Jarezinenſes ſequuntꝰ. Termini terreſtres Viscenſes primi feria 3tia poſt S. Stanislai in Majo, 2di feria 3tia poſt feſtum S. Mathæi, 3tij ibidem feria 2da 3tia poſt trium Regum celebrantꝰ. Singulos autem Wąſocenſes in duabꝰ ſeptimanis ſequuntꝰ Radzielowienſes, ita tamen ut quoties Tribunal ſub tempore tertiorum Terminorum Palatinatus Maſoviæ judicaverit ij termini tertij omittuntꝰ. Termini terreſtres Wyſſogrodienſes primi feria 3tia poſt Octavas Corporis Chriſti, 2di feria 3tia poſt Conductum Paſchæ, 3tij feria 2da poſt Michaelis celebrantur. Termini terreſtres Zakrocimenſes primi feria 4ta poſt Dominicam Invocavit, 2di feria 4ta poſt Trinitatis, 3tij feria 4ta poſt Mathæi judicantꝰ. Termini Terreſtres Ciechanovienſes primi in Sachocim feria 2da poſt Mathæi, 2di feria 2da poſt Bartholomæi, 3tij ibidem feria

zda post Epiphaniarum celebrantur, quos semp Ciechanovienses feria 5ta; Prasnicenses vò ab actu terminorum Ciechanoviensium in 4 septimanis sequuntur. Termini Terrestres Lomzenses primi Lomzæ feria 5ta post Dominicam Reminiscere; Colnæ vero feria 5ta post Dominicam Lætare, zdi Lomzæ in Crastum SS. Trinitatis; Colnæ vò feria 5ta post festum S. Joannis 3tij Lomzæ post festum S. Mathæi; Colnæ vò post S. Lucam Evangelistam. Termini vero Zembrovienses primi feria 5ta post Festum Epiphaniarum; Ostrolecenses vò feria 3tia post Dominicam Conductus Paschæ, zdi Zembrovienses feria 5ta post Pentecostes; Ostrolecenses vò feria zda post festum S. Margaritæ, 3tij Zembrovienses feria 5ta ante festum S. Hedvigis; Ostrolecenses vò feria zda post festum S. Nicolai celebrantur. Termini Terrestres Rozanenses in Rozanow primi feria zda post Dominicam Invocavit, zdi feria zda post Corporis Christi, 3tij feria zda post Michaelis judicantur, quos semp Makovienses quatuor Septimanis sequuntur. Termini Terrestres Livenses primi feria 5ta post SS. Trinitatis, zdi feria 5ta post S. Hedvigis, 3tij feria 5ta post S. Agnetis. Termini Terrestres Nurenses primi in Nur feria 3tia post Circumcisionem Domini, Camenecenses feria zda post Purificationis Mariæ, Ostrovienses feria 3tia post Dominicam Lætare: zdi in Nur feria 3tia post Dominicam Conductus Paschæ, Camenecenses feria zda post Trinitatis, Ostrovienses feria 3tia post S. Joannis Baptistæ: 3tij in Nur feria 3tia post S. Mathæi; Camenecenses feria ~~3tia~~ zda post Simo-

Pag. 241.

Ostrovienses

Ostrovienses feria 2da post S. Elisabethæ celebrari solent.
Ravenses Termini celebrant primi feria 2da post Remi-
niscere, 2di post Pentecostes, 3tij post Michaelis. Habet 4 du-
os Districtus, Sochacovienſem et Gostinenſem: Sochaco-
vie Termini Judicant primi feria 3tia post Dominica
invocavit, 2di feria 3tia post corporis Christi, 3tij feria
3tia post festum Undecim Virginum illlium. Gosti-
ni Termini celebrant primi feria 2da post Oculi; Gd-
bini vò proxime post unam Septimanam, 2di feria
2da post Octavas Corporis Christi, 3tij feria 2da post
festum S. Bartholomæi.
Terra Pruſſiæ Judicia Terreſtria juxta Correcturam Ju-
rium in terra Pruſſiæ ſuſceptam, tali modo celebrant:
In Palatinatu Culmenſi Radzyni et Torunij bis in
Anno; primo feria 2da post festum Corporis Christi —
Radzynij, 2do feria 2da post S. Hedvigis Torunij.
In Michalovienſi autem, Termini unâ ſeptimanâ
post Culmenſia Judicia ſemp celebrantur, et alterna-
tim Brodnici et Neophori. In Margeburgenſi tandem
Sztumæ primi Termini feria 2da post Conductus Pa-
schæ, 2di post S. Lamperti feria 2da judicantur. —.
In Palatinatu Pomeraniæ Singuli Districtus Judicia
itidem bis in Anno habent. Dirschavienſia quidem
Judicia Starogardiæ primo feria 2da post festum Circum-
cisionis Domini, 2do feria 2dâ post S. Lucam cele-
brant. In alijs itidem Districtibꝰ ſocis conſvetis ita
nimirum ut Swecenſia duabꝰ ſeptimanis post Dirſcha-
vienſia judicia ſequantꝰ: post Swecenſia vò aliorum
porro Districtuum Judicia unâ ſeptimanâ ſe invice
conſequantur, quæ ſi in diem festum inciderint, feria
2da ſubsequente celebrantur.

Termini Terrestres in Palatinatibꝰ et Districtibꝰ

Minoris Poloniæ determinato tempore celebrar Soliti.

Palatinatus Cracoviensis ht Districty 6, Cracoviense, P
sovienſem, Xigzenſem, Lelovienſem, Czchovenſem, Bie
cenſem, in quibꝫ Districtibꝫ unus Judex Terminos J
diciorum obit ijs temporibꝫ: Cracoviæ primi Termi
feria 2da post Circumciſionis, 2di feria 2da post Do
Pag. nicam Invocavit, 3tij feria 2da post SS. Trinitatis, 4
242. feria 2da post S. Michaelis celebrant. A quibꝫ Singu
Cracoviensibꝫ terminis in alijs Districtibꝫ his tem
ribꝫ judicant, et quidem Proſsovienſes post unam ſept
manam a Cracovienſibꝫ Terminis, qui feria 2da in
tium ſumunt. Xięzię vó 4ta die a Proſsovienſibꝫ qui
feria 5ta incipiunt: Lelovię a Xigzenſibꝫ feria 3
proxima: Czchovię a Lelovienſibꝫ terminis post
unam ſeptimanã qui feria 3tia inhoant: Biecię a
Czchovienſibꝫ proxima feria 2da. In eode Palatin
tu Cracovienſi eſt Terra Oswięcimenſis q ſuũ Judicem
ht, Zatori terminos celebrantem his temporibꝫ: pri
mos feria 5ta inter quatuor Temporum dies, quæ ſt
poſt Dominicã Invocavit, 2dos feria 5ta intra 4
tempora quæ ſt poſt Pentecoſtes; 3tios feria 5ta
intra 4 tempora quæ ſt poſt Exaltationẽ S. Cru
cis. 4tos feria 5ta intra 4 tempora quæ ſt poſt
feſtum Sanctæ Luciæ.

Palatinatꝫ Sandomirienſis ht Districty 6, Sandomirien
ſem, Radomienſem, Opoczenſem, Chęcinenſem, Vísli
cienſem, Pilznenſem, in quibꝫ Districtibꝫ ung Judex
terminos judicat Sandomiriæ primos feria 2da poſt
S. Priſcæ, 2dos feria 2da poſt Dominicã Oculi, 3tí
feria 2da poſt Corporis Chriſti, 4tos feria 2da poſt

feſtum

festum S. Francisci. A singulis autē Sandomirien̄sib⁹ terminis his temporib⁹ judicant, et quidem Radomie post septimanā unam a Sandomirien̄sib⁹, qui feria 2da inciṗiunt. Opocznie post unā septimanam a Radomien̄sib⁹, qui etiam feria 2da inciṗiunt; Chęcinis ab Opocznen̄sib⁹ proxima feria 6ta; Vislicie a Chęcinen̄sib⁹ feria 2da qui integra septimanā durant. Pilznie a Vislicen̄sib⁹ post septimanā qui etiā feria 2da inciṗiunt.

In Eode Palatinatu Sandomirien̄si ē Terra Stęzicen̄sis habens proṗrium Judicem Stęzycie celebrantem terminos primos feria 2da post Dominicam Conductus Paschę, 2dos feria 2da post Mathei Apostoli. Palatinatu Russię ht Terras quinq; Leopolien̄sem Premysliensem, Sanocen̄sem, Chełmen̄sem, Halicien̄sem: et quelibet Terra ht suum Judicem, qui in ejusmodi Terris earumq; Districtib⁹ terminos his temporibus judicant. In Leopolien̄si Terra q ht Districtus duos Leopolien̄sem, et Zydacovien̄sem: Leopoli primi termini feria 6ta post Trium Regū, 2di feria 6ta post Nativitatem S. Joannis Baptiste, 3tij feria 6ta post Michaelis celebrant: Zydaczovie vero primi termini a Leopolien̄sib⁹ post septimanas tres et dimidia qui feria 2da inhoant, 2di similr a Leopolien̄sib⁹ post tres septimanas et dimidiam, qui etiam feria 2da principium sumunt, 3tij feria 2da post S. Hedvigis. — —. In Premysliensi Terra habenti Duos Districtus Premysliensem et Przevorscien̄sem: Premyslie primi termini feria 3tia post S. Agnetis, 2di feria 3tia post Conductus Paschę, 3tij feria 3tia post S. Margarite, 4ti feria 3tia post Sancti Lucę celebrant: Przevorscie 1mi primi termini a Premysliensib⁹ post tres integras septimanas inciṗiunt, qui celebrant post S. Agnetis

celebrantur; feria 3tia post festum S. Dorotheæ, 2di feria 3tia post Dominicam Cantate, 3tij feria 3tia post festum S. Petri in Vinculis, 4ti feria 3tia post festum S. Martini. In Sanocensi Terra in qua unus tantum Districtus est: Sanocæ primi termini feria 3tia post S. Dorotheæ, 2di feria 3tia post S. Laurentij, 3tij feria 3tia post S. Michaelis. In Chelmensi Terra quæ ht duos Districtus, Chelmensem et Crasnostaviensem: Chelmæ primi Termini feria 2da proxima post S. Agnetis, 2di feria 2da post festum SS. Philippi et Jacobi, 3tij feria 2da intra Octavas Corporis Christi 4ti feria 2da Ante Nativitatem B. V. Mariæ celebrantur: Crasnostavienses vò Termini a singulis Chelmensibus post duas Septimanas judicantur, qui etiam ferijs secundis incipiunt. In Terra Halicensi quæ ht duos Districtus, Halicienſem et Trębovlenſem: Halicæ primi termini feria 2da post Purificationem B. V. Mariæ, 2di feria 2da post SS. Trinitatis, 3tij feria 2da post S. Martini agitantur: Trębovlenſes vò termini a Singulis Halicienſibus post duas Septimanas celebrantur, qui etiam ferijs secundis incipiunt.

Palatinatus Podoliæ in quo unus tantum in loco Termini celebrantur nempe kamenecæ primi feria
Pag. 243. 5ta post S. Agnetis, 2di feria 5ta post S. Stanislai in Majo, 3tij feria 5ta post festum Omnium Sanctorum.

Palatinatus Lublinensis ht Districtus duos Lublinensem et Urzędovienſem, in quibus unus Judex terminos judicat Lublini primos feria 2da post Circumcisionis, 2dos feria 2da post Michaelis, 3tios feria 2da post Mathei: Urzędovij vò a Singulis Lublinenſibus Terminis post duas Septimanas etiam ferijs secundis

incipi

incipiunt. In hoc Palatinatu est Terra Lukoviensis quæ ht suum proprium Judicem Lukovicæ terminos celebrantem, primos feria 2da post SS. Trinitatis, 2dos feria 2da post SS. Trinitatis, 3tios feria 2da post S. Lucam.

Palatinatus Belzensis ht Districtus tres, Belzensem, Grabovecensem, Herodlensem, in quibus unus Judex Terminos celebrat Belzæ, primos feria 2da post triduum Regum, 2dos feria 2da. post S. Adalberti, 3tios feria 2da post Nativitatis S. Joannis Baptistæ, 4tos feria 2da post S. Hedvigis: Grabovecci vero a singulis Belzensibus terminis post duas septimanas judicat etiam feriis 2dis incipiendo: Tandem Herodlæ a singulis Grabovecensibus in eadem septimana feriis 5tis incipit celebrare. In hoc Palatinatu è terra Buscensis habens suum Judicem, qui Buscæ judicat a singulis Belzensibus terminis post unam septimanam proximam, etiam feriis 2dis incipiendo.

Palatinatus Podlachiæ habet Terras tres, Drohicensem, Mielnicensem et Bielscensem, quarum quælibet suum Scorsivum ht Judicem. Et quidem Judex Drochicienſis Terminos judicat Drohicij, primos feria 2da post Michaelis, 2dos feria 2da post Circumcisionis, 3tios feria 2da post SS. Trinitatis, et a singulis Terminis actorum Expositio durat 4 Septimanis. Mielnicensis vō Judex terminos celebrat Mielnici, primos feria 2da ante Michaelis, 2dos in Crastino dici S. Agnetis, 3tios in una septimana post festum S. Gregorij. Tandem in terra Bielscensi ſt 3 Districtus, Branscensis, Surozensis Tykocinensis, in quibus Judex Terminos celebrat Branscæ, primos feria 2da post Circumcisionis, 2dos feria 2da. post Conductus Paschæ, 3tios feria 2da post S. Michaelis. Post singulos autem Branscenses terminos absolutos, protinus Judex Surazium proficiscit, ibiq. judicat. Tandem Tykocini primi termini feria

2da post Dominicam Invocavit 2di feria post Dominica S. Trinitatis, 3tij feria 2da post S. Martini.

Palatinatus kijovienſis ht Districtg tres, kijovienſem Zytomirienſem, Hourucenſem, in quibg unus Judex terminos celebrat primos Zytomiriæ feria 2da post Circumciſionis, 2dos kijoviæ feria 2da post S. Gregorij, 3tios Houruciæ feria 2da post Feſtum S. Bartholomæi.

Palatinatus Volhinenſis ht Diſtrictus tres, Luceorienſem, Vlodimirienſem, Krzemenecenſem quorum ſinguli habent ſuos ſeparatos Judices. Et quidem Luceoriensis Judex terminos celebrat Luceoriæ primos pro feſto Epiphaniæ Domini, 2dos pro feſto SS. Trinitatis, 3tios pro feſto S. Michaelis. Vlodimirienſis vó Judex a ſingulis Luceorienſibg terminis poſt tres ſeptimanas Vlodimirij judicat. Tandem Krzemenecienſis Judex ſua judicia, a ſingulis Vlodimirienſibg, ſimiliter poſt tres ſeptimanas, celebr.

Palatinatus Braclavienſis in quo uno tantum in loco nempe Winnicia Termini celebrant, primi in craſtino Epiphaniarum, 2di in Craſtino SS. Trinitatis 3tij in Craſtino S. Michaelis.

Sciendum eſt quod iſti tres Palatinatus kijovienſis Volhinenſis, et Braclaviensis non Polono jure nec Proceſſu Judiciario Polono in Judicijs utuntg, ſed M. D. Lithvaniæ.

Obſer-

Observationes Judiciorum

Judicia de loco et tempore usitatis, in alia loca v temp. p Judicem v Nobilitatem translata sine Consensu Regio, nulla sunt. Hic quoq Sexdecim genera s Subsellia Judiciorum præcipua h numerantur: et quidem 1mum Judicium est Comitiorum generalium, in quo agit. de Criminibus v publicis ut de crimine læsæ Majestatis, perduellionis, peculatûs, violatorû Comitiorû et de aliis Reipublicæ afficientibq: v privatis ut de falsi crimine, de Stemmatum Nobiliû cognitione, de adulterio ef. aut etiam in quo agitur de causis Civilibq v publicis ut de Bonis Regalibq de Thesauro Regni ef v privatis ut de negligentia Magistratuum, de iniquo exacto Theloneo, de Appellationibus ef. 2dum Judicium est S.R. Majestatis, in quo agit. v de Criminalibq causis ut de recenti facto cædis, vulneris, de tumultu excitato in ibi, ubi Rex commoratur ef v de Civilibq ut de Bonis Regalibq, de Theloneo, de damnis ef. 3tium Judicium seu Subsellium Judicij est Terrestre quod constat Judice, Subjudice, et Notario terrestribq quorum uno deficiente n potest ejusmodi Judicium celebrari. Et hi judices de causis Simplicium injuriarum cognoscunt juxta Statutum, ut de Summis pecuniarijs, de injuria hæreditaria et Personali, de Bonis quibuscunq ef. Sunt autem Simplices injuriæ quæ nulla constitutione, vel privatorum consensu contra Judicium Terrestre, ad aliud quodpiam Judicium v Officium pertinent. 4tum Judicium est Positio Actorum Terrestrium ad quæ duæ tantum causæ pertinent: 1ma ad tol-

Pag. 224.

Pag. 237

Pag. 238. 9.

Pag. 239.

Pag. 244

lendam Summam de Bonis Obligatis seu pro Exemptione. 2da pro Subdito profugo. Unde Citationes in hac causis hac formula Scribuntur: Quateng coram Judicio terrestri vel positione actorum Terrestrium legitime compareas.

Pag. 244. 5tum Judicium est Capitaneale, ad quod Sequentes 4 Articuli judicandi praecipue pertinent: 1mus Invasio Domus. 2dus Oppressio Mulieris s Stuprum. 3tius Dissecussio Stratae publicae s praeda in via publica commissa. 4tus Incendium et immissio ignis. 5tus Rapt De his Articulis latius Supra Titulo de Actionibg dictum est speciatim de quolibet. Impossessionati quog coram Capitaneo pro qualibet re respondere tenentur. Similiter jurevicti ad Banniendum falsarij, Arestati, Otiosi, vagi, fures, profugi Subditi, Judiciorum v Conventiuum violatores Infames, de Regno Proscripti et id genus judicantur a Capitaneo.

Pag. 244. 6tum Judicium est Querelarum, quarum hae st cau 1ma Pro divisione inter fratres. 2da Pro Exdotatione et provisione Sororum. 3tia Pro violenta expulsione de tenuta. 4to pro pena trium Marcarum abacti, vagi, et ad fidejussoriam cautionem n extraditi, similib ad forestam Regiam, intra triduum n praesentati poris. 5to ad Inscriptionem. 6to pro famulo absq lib ris testimonialibus a priori Domino obtentis, suscepto. 7mo pro Penis Marcarum pro vadio Capitaneali. 8vo pro Theloneo inique extorto. 9no pro n Soluta Contributione et sumalibg. 10mo Pro recenti crimine quod durat Anno et Sex. Septimanis. 11mo

Causa

Causæ quæ pro Executione remittuntᵘ, et aliæ privata lege huc pertinentes.

7mum Judicium est Succamerale quod de finibus decernit, et Bona Privatorum dislimitat, ut videre è latig in praxi Judiciaria Zawaccij sub Tit. granities. Pag. 244

8vum Judicium est Arbitrarium, cum in Arbitros Judices partes compromittunt, eisq. potestatem decernendi controversias inter se intercedentes dant. Hinc Arbiter est qui recipit Officiu Judicis et promittit se sua sententia litem terminare. Observationes quoq. ejusmodi Judicij st 2. 1ma Inscriptiones ex recognitione Arbitrorū nullig st valoris, nisi sint ex consensu partiū ꝑsonali. 2da Duorum Judicum Compromissoriaroū Sententia dissentiente tertio, si non adsit valet. 3tia in pari numero Arbitri st eligendi, nc duo v quatuor facta inter se dissentsione Sententiam irritent: quæ a parte majori lata, est sequenda. Pag. 245.

9num Judicium est Tribunalitium quod causas a supra nominatis Judicijs devolutas judicat, ~~est~~ Supremū et ultimæ Instantiæ Subsellium, in quo omnes causæ effectuant et finiunt ut sunt excessus recentes Appellationes cum gravaminibg, Inscriptiones, homicidia et aliæ Nobilitatis controversiæ de quibg plura videre licet in qta parte Speculi sub Tit. Judicia Tribunalis Negni et Officia Judicum. Processus ejusmodi Judicium Tribunalis in Contumaciam hic brevissime Connotatur cum suis Propositionibg. Itaq Contumacia simplex ~~tñ~~ in causis Officij Observatur, in causis vò ex motionibus provenientibg tam Officij qm Palatinatuid hæc observantur: 1mo instituitᵘ Propositio ad quamlibet Condemnationem vᵍ In Causa et Actione inter Nobiles NN. Pag. 245.

Actorem et N. citatum coram Judicio Terrestri N. ve
zente justa Citationem seu innotescentiam infra
scriptam, in qua Judicium illud decrevit &c. Vel etia
alia Propositio cum approbatione libertatis in Contum
ciam Actoris: cujus Propositionis § alias Decreti Ju
bunalitij forma videatur in Processu Zawadzcij pa
245. Tit. 12. 2do Similiter quoq adinstar Propositionis
Pag. scribendum est lucrum Simplex tm Sine Aresto. 3tio
246 Si necessitas exigit scribit Lucrum post Arestum, v
Lucrum post Controversiam, v Lucrum Divisionis
v Lucrum divisionis § dotis Solutionis v Lucrum
Exemptionis et Summæ coram Officio Castrensi
reponendæ, Lucrum in Causa expulcionis Lucrum
in Cáa expulsionis in Termino juramenti ratione Da
mnorum, Lucrum Cassationis Bannitionis, Lucrum cas
sationis bannitionis in cáa Fisci, Lucrum Exequu
tionis in Persona Partis Adhærentis faciendæ, Lu
crum Palatinatus Volhinicæ polonice scriptum. Et
hæc lucra pro diversitate materiarum diversa hi
connotantur quorum Singulorum formæ videantur
§ modus Decretorum in Processu Zawaceij pag. 246.
et 247. Tit. 12. Exempli autem gratia unicum hic
Lucrum ratione Cassandæ Bannitionis cum sua forma
apponit sic: Et in vim Lucri Judicium præsens Tri
bunalitium Bannitionem prædictam coram Judicio
Castrensi N. sup moderno Actore Obtentam, una
cum toto antecedenti et subsequenti Processu tol
et cassat præsentis Decreti vigore. 4to post lucr
Pag. obtentu cui si n'é satisfactu sequit Astitio Termini
248.

post

post Controversiam, vel Astitio Termini ꝑ debiti ad Inscriptionem, vel Astitio ad Instantia Instigatoris Reipublicæ et Partis Actoreæ pro pœnis legum, vel Astitio contra Impossessionatum, et hæ Astitiones pro diversitate Materiarū variæ ſt in jure ꝑ Judicio Tribunalitio quarum formæ pro meliori informatione videant in Processu Zawaccij pag. 248. Tit. 12. Ibiq. inveniuntur in eadem Pagina et sequenti: 1mo Intimatescentia vadiorum Triplicatorum interpositionis cum sua forma; 2do Arestum pro futuro Tribunali cum sua forma; 3tio tandem forma relationis postæ citationis ad Tribunal pro Acticatione illegitima et Cassatione Inscriptionis.

1mum Judicium est Exercituum Ducis Generalis, cui ꝑ Constitutiones data est potestas in milites animadvertendi pro gravitate excessus, neq. ejus Judicium in disquisitionem a quoqm vocari ꝑt, ne disciplina militaris, quæ est firmamentū Reipublicæ et quæ Antiquitus diligenter et integerrime a Majoribus observata fuit. Dequo vide Compendiū Statutorū et Const. Parte. 5. Tit. 4. Pag 249.

2dum Judicium est Commissoriale quod de fundo Regio v Privatorum cognoscit, eumq. distinitat. Hinc Commissarij Judices 4 Articulos judicant: 1mū pro distinitatione Bonorum Regalium a Nobilium Bonis; limites enim ir Bona utriusq. Regalia n ꝑ Commissarios sed ꝑ Revisores Constituunt et probant juramento Senum. 2dum pro Exemptione Bonorum Regalium. 3tium pro divisione inter fratres, aut pares jus habentes, nisi de juribꝰ ossret Controversia: tunc enim ad jus Terrestre definiendū remittendum est. 4tum Thelonea, Pantalia, aggeralia, alias omnia vectigalia e revident, et

censuram in Comitia deferunt aut mittunt. Ad Commissionem autem requiruntur tria: 1mo Commissio Regia, qua Subscriptis Personis negotium competens committitur. 2do Mandatum Regium, quo Tenutario ut pareat coram Commissarijs mandatur. 3tio Innotescentia Commissionis Tenutario p Commissarios sub sigillis et subscriptione manuum eorum edenda est. Et haec innotescentia una cum Mandato p ministerialem et duos Nobiles ad Capitaneum s Tenutarium duabs septimanis ante Terminum ad limites: ad redimenda vo Bona Regalia 6 septimanis est inferenda et ad manus Citandorum tradenda. Hic quoq; forma Commissionis S. R. Maiestatis, et Mandatum S. R. Majestatis juxta Commissionem ad Subditos Bonorum Regalium, cum alio Mandato ad Vicinos habentes contiguam parietem s limitem, atq; Mandatum 3tium ad Tenutarium Bonorum Regalium, nec non Innotescentiae Commissorialis forma videatur in Processu Zawaccij pag. 250. et 251. Observandum tn est quod Dilationes in actu granicialium Commissionum p Commissarios S. R. Mattis nullae concedunt, nec Appellationes: Commissarij enim sunt Judices unius diei. Const. Anni 1588. fol. 26. In Judicio vo Commissariorum sic procedit: Imprimis a parte Actorea dicit Procurator ad Commissarios, quod ipse Actor Offerat illis Commissionem S. R. Mattis in Scripto, vigore cujus commissa e dislimitatio Bonorum s alicujus causa decisio. tandem legitur ejusmodi Commissio clara voce. Et post lectam commissionem Actor petit Commissarios ut dignent fundare Jurisdictionem suam Commissorialem, quam ministerialis judicialiter proclamat, et vocat partem Citatam more solito. Forma scribendarum Commissionum s Decretorum Commissorialium cum quadam instructione

Pag. 250.

videatur

videatur in Processu Zawaccij pag. 251. et 252. §. 3.

12mum Judicium est compositum ex Capitaneali et Civili, quod judicat violentias per Nobiles in Civitatibus factas, juxta Statutum Thorunense.

13tium Judicium est Mixti Fori, quod ad varia Judicia et officia pertinentes causas discernit et judicat: ut pro iniqua Thelonei extorsione, ad Inscriptionem, pro diffidatione tam ad Comitia qm ad Judicia Terrestria quicq citari pt. Dominus quoq Servum ad quodcunq forum citare pt ex officio: Servus etiam a Domino fugiens cuilibet foro subjacet. Similiter pro pœna 100 marcarum contra Negligentem Capitaneum et pro contributione ac alijs ejusmodi, forum quodcunq placet, eligatur ad dijudicandum.

14tum Judicium est Palatinorum quod judicat Judæos, Mercatores breviorem pannum vendentes, Fraternitates Artificum in detrimentum publicum factas, Ministeriales, Proconsules pretia rebus a Palatino imposita observare neglegentes: Judicij autem Locus Proconsuli præfigit a Palatino in Prætorio Civitatis primaria Sui Palatinatus, ubi Proconsul respondere dt.

15tum Judicium est Marschalci Regni, qui in Comitijs et in Curia Regis judicat ex Termino facto, alias ad personalem Citationem.

16tum Judicium est sub Interregno, in quo Statuunt sibi Judiciorum rationem Palatinatus in Conventibus suis: de quo in Convocatione Anni 1574. Confœderatio facta testatur. Tituli autem Citationibus tales a Constitutis Judicibus præponunt: Nos Proceres Regni &c. Sunt etiam vacationes & cessationes Judiciorum, quæ dicuntur feriæ, nempe dies, quibus vacat forum a Judicijs.

Sunt 3ples ejusmodi feriæ: 1mo Legitimæ, quæ statuto et constitutionib⁹ descriptæ, consuetudineq. receptæ sunt, nempe ea tempora quæ a Judicijs excepta ac libera sunt, ut sub comitijs, sub Interregno, donec a Palatinatib⁹ constituantur. 2do Repentinæ quæ ob publica pturbationem fiunt, ut ob incursionem hostium, pestem, morte Judicis et ob alia ejusmodi. 3tio Solennes ut st. Dies festi Deo et Sanctis ejus dicati, qui si inciderint impediunt plerumq. Officiorum et Judiciorum Capitanealium exercitium.

Hinc forma Limitationis Judiciorum s officiorum, et alia similis forma Intermissionis Judiciorum Officij Castrensis tempore justitionario s justa ex causa proveniendi, cum 3tia iterum forma Reassumptionis eorundem Judiciorum videatur ad finem Processus Zawaccij, cujus brevissimæ Connotationi hic quoq. finis imponit.

Sit Sanctum Domini Benedictu in Sæcula Ñn.

Feci quod potui, potui quod Christe dedisti,
Improba fac melius, si potes invidia.

ita Zawadzki in Processu
suo.

Ordo et Numerus

Senatorum Regni et Magni Ducatûs Lithvaniæ, qualis modo invenitur in Republica Polona, qui tamen differt ab Ordine descripto in Constitutionum volumine post Titulu: Potwierdzenie Uniey. folio 180. et a Herburto in Statuto latino antiquitus connotatus fol. 428. Hunc itaq; modernum Ordinem et Numerum Senatorum ex authore Zalaszowski U. J. Doctore Cracoviensi, Archidiacono Posnaniensi Anno Dni 1699 typis Posnaniæ mandato, depromptum hic subinsero, quem etiam ipse Zalaszowski ex Promptuario Magnifici D. Augustini Koludzki Judicis terrestris Junivladislaviensis descripsit, prout sequitur.

Archiepiscopi.

Gnesnensis,
Leopoliensis. No 2.

Episcopi.

Cracoviensis,
Vladislaviensis et Pomeraniæ,
Vilnensis } Alternata
Posnaniensis }
Plocensis,
Varmiensis et Halsbergensis,
Luceoriensis, } Alternata
Premisliensis,
Samogitiæ,
Culmensis et Pomesaniæ,
Chelmensis,
Kijoviensis et Czerniechoviensis,
Camenecensis,
Vendensis et Livoniæ,
Smolescensis. No 15.

Castellanus

Cracoviensis.

Palatini.

Cracoviensis, } Alternata.
Posnaniensis, }
Vilnensis,
Sandomiriensis,
Castellanus Vilnensis,
Palatinus Calissiensis,
Trocensis,
Siradiensis,
Castellanus Trocensis,
Palatinus Lancicinensis,
Capitaneus Samogitiæ,
Palatinus Brestensis,

Kijovien-

Scijovienſis,
Inovladislavienſis,
Ruſsiæ,
Volyniæ,
Podoliæ
Smolenſcenſis,
Lublinenſis,
Polocenſis,
Betzenſis,
Novogrodenſis,
Plocenſis,
Vitepſcenſis,
Maſoviæ,
Podlachiæ,
Ravenſis,
Brzescenſis,
Culmenſis,
Mscislavienſis,
Mariæburgenſis
Bractavienſis,
Pomeraniæ,
Minſcenſis,
Derpatenſis,
Vendenſis ſ. Livoniæ,
Parnaviensis,
Czerniechovienſis, No. 39.

Castellani Majores

Poſnanienſis,
Sandomirienſis,
Caliſsienſis,

Woyni=

Woynicenſis,
Gneſnenſis,
Siradienſis,
Lencicenſis,
Samogitiæ,
Brestenſis,
Scijoviensis,
Inovladislavienſis,
Leopolienſis,
Camenecenſis,
Volyniæ
Smolenscenſis,
Lublinenſis,
Polocenſis,
Belscensis,
Novogrodenſis,
Plocenſis,
Vitepscenſis,
Czerscenſis,
Podlachiæ,
Ravenſis,
Brzesciensis,
Culmenſis,
Mscislavienſis,
Elbingenſis,
Bractavienſis,
Gedanenſis,
Minſcensis,
Derpatensis,
Vendenſis,
Parnaviensis, No. 35
Czerniechovienſis.

Castel

Castellani Minores.

Sandecensis,
Medirecensis,
Visliciensis,
Biecensis,
Rogosnensis,
Radomieensis,
Zawichostensis,
Lendensis,
Sremensis,
Zarnoviensis,
Malogostensis,
Vielunensis,
Premisliensis,
Halicziensis,
Sanocensis,
Chelmensis,
Dobrinensis,
Polanicensis,
Premetensis,
Krivinensis,
Czechoviensis,
Naclensis,
Rossirienſis,
Biechoviensis,
Bidgostiensis,
Brzezinensis,
Crusvicensis,
Oswiecimensis,
Camenensis,
Spicimirienſis,

Ino

Inovlodensis,
Kovalscensis,
Santocensis,
Sochacevienſis,
Varſavienſis,
Gostinensis,
Visnensis,
Raciosenſis,
Sieprcensis,
Wysogrodensis,
Ripisensis,
Zakrocimensis,
Ciechanoviensis,
Livensis,
Slonensis,
Lubacovienſis,

No 49

Konariensis Terræ Siradienſis,
Konariensis Terræ Lancicensis,
Konariensis Terræ Cujaviensis,

Officiales Ordinis Senatorij.

qui post Senatores locum habent.

Mareschalcus Regni Poloniæ supremus; Mareschalcus M. D. Lith. supremus. Cancellarius Regni Poloniæ; Cacellarius M. D. Lithuaniæ. Vicecancellarius Regni Poloniæ; Vicecancellarius M. D. Lith. Thesaurarius Regni Poloniæ; Thesaurarius M. D. L. Mareschalcus Curiæ Regni Poloniæ; Mareschalcus Curiæ M. D. Lithuaniæ.

Officiales qui sunt extra Ordinem Senatorium.

Dux Supremus Regni,
Dux Supremus M. D. Lith.
Dux Campestris s Campiductor Regni; Dux Campestris seu Campiductor M. D. Lith.
Notarius Campestris Exercituum Regni, ejusq; Substitutus juratus.
Notarius Campestris Exercituum M. D. Lith. ejusq. Substitutq juratus, qui Exercitu quolibet trimestri conscribere tenentur ad numerum.
Magister Artileriæ Regni
Magister Artileriæ M. D. L. seu Alias Generalowie Artilleryi Woyskowey.
Secretarius Regni
Secretarius M. D. Lithvaniæ quorum uterq; dt esse Spiritualis.
Referendarius Regni
Referendarij M. D. L. quorum utrobiq. unus Spiritualis, alter Sæcularis dt esse.
Succamerarius Regni et M. D. L.
Vexillifer Regni et M. D. L.
Ensifer Regni et M. D. Lith.
Præfectus Stabuli Regni et M. D. Lith. vulgo Koniuszy koronny ieden a drugi Litewski
Præf-
Præfectus Culinæ Regni et M. D. Lith. vulgo Kuchmistrz.
Pocillator Regni et M. D. Lith. vulgo Podczaszy koronny.
Incisor Regni et M. D. Lithv. vulgo Krayczy koronny.
Dapifer Regni et M. D. Lith.
Subdapifer Regni et M. D. Lith.
Pincerna Regni et M. D. Lith. vulgo Czesnik koronny.
Præfectus Castrorum Regni et M. D. Lith. vulgo Obozny.
Præfect Vigilum Regni et M. D. Lith. vulgo Straznik.
Regens Cancellariæ Majoris Regni et M. D. Lith.
Regens Cancellariæ minoris Regni et M. D. Lithvaniæ.
Notarij 4 Regni et M. D. Lith.
Instigator Regni et M. D. Lith.
Notarius Decretorum Cancellariæ Regni et M. D. Lith. qui Subs habent Regentes.
Vice-Instigator Regni et M. D. Lithvaniæ.
Venator Regni et M. D. Lith.
Notarij Thesauri Supremus, sed contra hoc Officium Palatinus Vilnensis Michael Pac protestatione interposuit.
Vexillifer Curiæ Regni et M. D. Lithvaniæ.

Præfectus

Prefectus Currum Regni et M. D. Lith. sed hodie vacant.
Vicepraefectus Stabuli Regni et M. D. Lith. alias Podkoniuszy

Officiales Palatinatuum et Terrarum atq; Districtuum.

Succamerarius, ejusq; Camerarij.
Capitaneus, ejusq; Vicecapitaneq;
Judex
Subjudex
Notarius Terrestres,
Tribunus qui certas et perpetuas functiones habent, jam vō qui sequunt inferq; nudum honore habent nisi quando Rex in Eorum Terra v̄ Districtu commoratur, tunc quisq; secundum suam Denominationē Regi inservire debet, ut sunt:
Gladiferi
Pincernæ
Subpincernæ
Incisores
Dapiferi
Subdapiferi
Pocillatores
Venatores (alias Skarbnikowie)
Quæstores s Thesaurarij,
Agasi s Equorum Curatores
Burgrabij alij Castrenses
alij qui Arcium v Civitatum curam habent tempore belli.

Vexilliferi qui Exercitui vexilla ferunt.

In m. D. Lithuanie autem praeter hos Officiales Terrestres dantur alij qui sequuntur.
Marschalci q̄ et Nobilitatis Directores perpetui in quibusdā Districtibus ut in Sidensi Grodnensiq;
Tivuni vulgo Ciwonowie
Custodes Arcium vulgo Horodnicy
Praefecti Pontium vulgo Mostownicy
Aediles vulgo Budownicy
Praefecti Sylvarum vulgo Leśniey
Horodniey vō proprie latine vocantur Horodnicij.
Et hi omnes Dignitarij tempore Comitiorum Generalium M. D. Lithuanie habent locum post Officiales Terrestres cui quibus consultant.

Index Titulorum

Titulus 1mus
De Obligationibus et Inscriptionib. pag. 1.
Titulus 2dus
De Actionibus et Citationibus. pag. 24.
Titulus 3tius
De Processu Judiciario. pag. 58.
Titulus 4tus
De Exceptionibus in Judicio faciendis. pag. 74.
Titulus 5tus
De Dilationibus. pag. 83.
Titulus 6tus
De Litis Contestatione. pag. 102.
Titulus 7mus
De Probationibus. pag. 103.
Titulus 8vus
De Juramentis. pag. 104.
Titulus 9nus
De Appellationibus. pag. 104.
Titulus 10mus
De Præscriptionibus. pag. 111.
Titulus 11mus
De Pœnis pag. 114.
Titulus 12mus
De Judicijs et tempore Judiciorum. pag. 124.

Index

Index

Rerum non nullarum in hoc Processu contentarum quas Sequentes demonstrant Numeri.

A. A. A.

Actio quid? ejusq. divisio. paginâ — — — 27.
Advitalitas Super Bonis. — — — — — 17.
Alienatio Bonorum quando fiat? — — 4.
Appellatio quid sit? ejusq. et motionis differentia. 104.

B. B. B.

Bannitionis & de Regno proscriptionis observaones. 43.

C. C. C.

Crimen læsæ Majestatis et perduellionis. — 123.
Contractus varij. — — — — 8.
Casus non nulli circa Inscriptiones. — — 9.
Commutatio rerum quid? ejusq. observationes. 11.
Cessio Possessionis Bonorum, Inscriptionum &c. 23.
Citatio quid? et quotuplex sit? — — — 45.
Citationis forma 1plex. — — — — 46
Citationis positio. — — — — — 51.
Citationum observationes variæ. — — — 52.
Condemnatio quibus vitijs invalidetur? — 60
Condemnatio in lucro, ejusq. observationes. — 61.
Capitaneus 4 Articulos præcipuè judicare tenetur. 136.

D. D. D.

Donatio ejusq. observationes. — 74.
Dilatio quid, et quotuplex sit? — 83.
Dilatio propter minorennitatem — 85.
Dilatio propter veram infirmitatem — 86.
Dilatio ad Statuendum Ministerialem. — 89.
Dilatio pro majori. — 89.
Dilatio propter Absentiam Reipub. causâ. — 90.
Dilatio ad munimenta. — 91.
Dilatio ad Evictorem. — 92.
Dilatio ad Visionem. — 96.
Dilatio ad scrutinium. — 97
Dilatio ad deliberandum. — 98.
Dilatio ad quietationem. — 99.
Dilationes variæ in varijs Judicijs. — 99.
Duellum quomodo puniatur? — 118.

E. E. E.

Exceptio in jure quid? et quotuplex sit? — 77.
Exceptio contra Terminum, Forum, Judicem &c. 78.

F. F. F.

Finis contractuum et Inscriptionum quis? — 5.
Fatalia Juris et Præscriptio differunt. — 81.

G. G. G.

Golota s Impoſseſsionatus arestari debet. — 51.

H. H. H.

Homicidium Kmethonis quomodo puniatur. — 118.
Hortulanq qde — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — 41.

J. J. J.

Inscriptiones qua formâ ſiant. — — 1.
Inscriptionum faciendarum locus quis. — 2.
Inscriptione quid oneratur. — 3.
Inscriptionis cujuslibet Exordium. — 10.
Inscriptio Reemptionalis alias Widerkauff. — 13.
Inscriptio debiti cum ſujs observationibus. — 15.
Inscriptio locationis Arendæ. — — 15.
Intercisa. — — — 24.
Juramentorum causa ex parte Actoris et Rei. 104.
Judicij Definitio et Diviſio. — 124.
Judiciorum Index in Palatinatibus et Diſtrictibus Regni celebrari ſolitorum. 124.
Judiciorum Regni ſubsellia 16 inveniuntur. — 135.
Judicium Tribunalitium cum ſuo Proceſsu. 131.
Inquilini qde — „ — „ — „ — „ — „ 41

K. K. K.

Kmetho qd ut — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — „ — 40

L. L. L.

Litis contestatio quid! ejusq. scienda. ——— 102.
Ligamenta Intercisæ. ——— ——— 7.

M. M. M.

Modus dividendæ hæreditatis. ——— ——— 27.
Modus agendi de Expulsione de Bonis. ——— 30.
Modus agendi de Invasione Domus v Bonorum. 32.
Modus agendi de Spolio in Via commissso. ——— 35.
Modus agendi de incendio Domûs v Bonorum. 36.
Modus agendi contra Oppressore Mulieris. — 37.
Modus agendi de Exemptione Bonorum. — 38.
Modus agendi de Subdito profugo. ——— 40.
Modus probandæ Nobilitatis negatæ. ——— 42.

N. N. K.

Nobilitas b testibus comprobatur. ——— ——— 44

O. O. O.

Obligatio in jure quid! et quæ ejus materia! — x.
Obligatio Bonorum, ejusq. observationes. ——— 15.
Observationes Inscriptionum. ——— ——— 6.
Ordo et numerus Senatorum. ——— 143.
Observationes in Venditionib⁹ —"—"—"—"—"—"—"— 12.
Observationes in Contractib⁹ —"—"—"—"—"—"—"— 13.

P.P.P.

Præscriptio Inscriptionum. —— —— 5.
Per quem citandum est? —— 50.
Processus Juris quid? et quotuplex sit? —— 58.
Processus ad Inscriptionem & Contumaciam. 74.
Processus per Controversiam. —— 75.
Præscriptio quid sit? et fatalia cum observationib. xxx.
Probatio quid sit? ejusq. Species enumerant. — 103.
Pœnæ grossorum, scotorum, fertonu, Marcaru. 114.
Pœnæ damnorum, confiscationis, peculat? &. 119.
Palatinatus et Districtus Regni enumerant. 125.

Q.Q.Q.

Quietatio quid sit? ejusq. observationes. —— 26.

R.R.R.

Reformatio quid sit? ejusq. observationes plurimæ, ac Dotalitiorum prærogativæ. —— 18. 20. &
Reus facti et Complex &plex. —— —— 70.
Raptor Mulieris quomodo puniatur? —— 121.

S. S. S.

Succamerarij Judicium quid agere debeat? — 134.
Senatores et Proceres Regni, eorumq. Tituli et Officia specificantur. — — 143.
Subditi qde — — —

Nr. 991
VIII. A. 115.

Izabela Kazimiera

Sadnicka

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.